

I Mga Buhat-na

Si Mga Apostol

Pagbulig Pagsabot Sito Libro

I magsurat sito libro iya si Lukas nga magsurat liwat si Ebanghelyo sanglit day iyay to i kaduwa parti si isturya nga agtikang ari. Si kamatu'uran, i maka'anna' ato tungku-nay to kunta' sinan Ebanghelyo. Si Lukas adda duktor (Col 4:14) nga kahuwang-huwang-na kas Pablo pagpasamwak (16:10-17; 20:5-21:18; 27:1-28:16). Aniya' si mga binuhatan-na si mga apostol nga maka'anna' ato nga sakulawan-na mismo si Lukas ngan i mga ga'i may sakulawan-na, ag'inala'-na pina'agi si pagparapanginsayod si mga apostol nga magpakakulaw. Agsurat-nay to ngan 63 AD (mga 33 anyos kahuman abanhaw si Jesus).

Ari si primiro libro, agpakatu'an si Lukas si mga binuhatan-na si Jesus ngan ato pa iya si kalibutan ngan ato may si kaduway to, agpakatu'an iya si padayon nagparabuhat-na si Jesus pina'agi si mga apostol. Bisan kon awiray na agbalik si Jesus si langit kahuman si pakabanhaw-na (1:6-11), agpabawa-na i Espirito Santo pagpa'ayop si magpanutu'o sigon si sa'ad-na (2:1-13; pakumpararon si Juan 14:16-17; 16:7). Sanglit i dimu'an binuhatan-na si mga apostol pina'agi si gahum-na si Espirito Santo nga mag'ayop si mga iya, akaparihoy nan nga si Jesus mismo i magbuhat.

Bali kaburubwilta ato si Lukas pagpasabot si mahaya bulig-na si Espirito Santo para si mga apostol si pagpasamwak si mahalap sumat si pala'in-la'in lugar, sigon si nagmandu'-na si mga iya si Jesus (1:8). Tungod sinan mga binuhatan, atindog i manniniripon pag'ampo' si pala'in-la'in lugar. Sallod si 30 ta'on, agsara i mahalap sumat tikang si Jerusalem pada'iray si pala'in-la'in lugar nga sakop si nasyon Roma.

Aniya' ampat katuyuan-na si Lukas pagsurat sito libro: 1. Pagtipon si magpakalihis na hinabo' basi' ga'i kinalimutan 2. Pagpamatu'od si pagtu'o Kristiyano para abawa i mga rilihuso (4:8-12) ngan da'inan may i ga'i magpanutu'o Diyos (25:8-11) 3. Pagbuwan si kita giya kon ay i tama' buhat-na si manniniripon pag'ampo' tangnga' si mga prublima pati' kasakitan (5:29,35-39; 6:1-4; 12:5; 15:1-41; 21:20-26) 4. Pagpakulaw si gana' makapugong pagsara-na si pagtu'o Kristiyano.

I sintro gayod si mga apostol ato sito isturya, iya kas Pedro pati' Pablo. I primiro dusi kapitulo parti si Pedro ngan i mga katapusan kapitulo parti si Pablo.

Klarado ato i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalom Jesus si mga iya. Ngan kunta' si pagbasa-ta kam sito, akapa'aghat to si kita kam pagpabaskog si mga pagtu'u-ta kam si iya tungod kay i gahum-na gana' pagliliwatun-na hasta si kahastahan. Gana' pagliliwatun-na si Jesus, ngan siray, bisan ina'anto, hasta pa si titakka.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

- A. Si Pedro pati' i Pagtikang-na si Manniniripon Pag'ampo' ari si mga Lugar-na si mga Hebro:
1. Ari si Judea, Galilea pati' Samaria (1:1–9:31)
  2. Ari si Fenicia, Cipre pati' Antioquia (9:32–12:25)
- B. Si Pablo pati' i Paglalabbat-na si Manniniripon Pag'ampo' ari si mga Lugar-na si mga Ma'in Hebro:
1. I Primero Biyahi pati' i Kungsiho ari si Jerusalem (13:1–15:35)
  2. I Kaduwa Biyahi: Macedonia pati' Gresya (15:36–18:23)
  3. I Katallo Biyahi: Efeso pati' i Paglibut-na si Dati Nagparapasamwakan-na (18:24–21:16)
  4. I Pagpriso pati' Pagbista ari si Jerusalem pati' Cesarea (21:17–26:32)
  5. I Biyahi pan Roma pati' i Kaprisu-na ari (27:1–28:31)

Pan Langit si Jesus

Markos 16:19-20; Lukas 1:1; 24:50-53

1 ¹Hinigugma'-ko Teofilo, ari si primiro libro naghimu-ko, agsurat ako mahi'unong si dimu'an nagbuhat-na pati' nagturu'-na si Jesus ²tubtob si allaw ngan pan langit iya kay ag'ala'-na iya si Tatay-na. Pan langit iya kahuman hamok si pagtugun-na si mga pinili'-na apostol sigon si gahum-na si Espirito Santo.

³Kahuman agsakit si Jesus, agpakulaw-na i puhu'-na sito mga a'a sallod si kwarinta diyas ngan agparapamatu'od iya pina'agi si malabbat binuhatan nga ga'i kadudahan nga abanhaw iya. Agparasumat liwat iya kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. ⁴Adda bisis, si pagkakan-na huwang si mga apostol, agtugunan-na mga iya, “Dakam pa'amban ato si Jerusalem pero antahaku-bi i rigalo nagpasa'ad-na si Tatay-ko nga iya i pagpa'ayop si Espirito Santo si ka'am. Sapakalihan-bi na ako siray agpahalling mahi'unong sito rigalo. ⁵Agbunyang si Juan ray parti si buwahi', pero si pira allaw binunyagan^a kam pagpa'ayop si Espirito Santo si ka'am.”

^a **1:5** I nagtukoy *bunyang pagpa'ayop si Espirito Santo*, iya i espirituhanon klasi nga ga'i naggamitan buwahi'. Pero nagpinugad nan gihapon nga bunyang tungod kay i duwa klasi adda hamok i katuyuan-na nga iya i pagsakup-ta kam nga magpanutu'o si Diyos. Kulawin si 10:47; Mateo 3:11; Markos 1:8; Lukas 3:16; Juan 1:33.

⁶Sanglit si pagbaragat-na gihapon mga iya, agpatilawan-na mga iya si Jesus, “Paragdalom, ina'anto na ba' i pagbawi'-mo si ginhadian para si mga a'-na si Israel tikang si pagsakup-na si mga taga Roma?”

⁷Anaruman iya, “Gana' labut-bi si mga pala'in-la'in panahon pati' mga pitsa nagtala'an-na si Tatay-ko tikang si kalugaringun-na gahom. ⁸Pero si pag'ayup-na si ka'am si Espirito Santo, akakarawat kam gahom nga magin tistigus-ko kam. Agsumat kam si kamatu'uran mahi'unong si ako ato si mga a'a si Jerusalem, ari si bug'os prubinsya si Judea pati' si Samaria hasta si dimu'an lugar ato si kalibutan.”

⁹Pakatima-na sinan pagpahalling, a'alsa iya pan langit si pagparapangulaw-na mga iya ngan kasalingkupan iya si panganod hasta nga ga'i na kinakulawan. ¹⁰Ga'i mga iya aglipatan-na pagbuslong i pagdyadyalta-na si Jesus ngan si pagparapamantaw-na, hintak mga iya agpakakulaw duwangan lalla magtutunggo si mga kagiliran-na nga mga disutana puti'. ¹¹Agpatilaw i duwangan, “Ka'am mga taga prubinsya Galilea, kapa'i may kay agparapantutunggo kam ato ngan sigi pangulaw pan langit? Yayray pan langit ray Jesus nga nag'ala' tikang si ka'am, pabwiltay ray gihapon pariho pa'agi si pagpada'iray-na.”

Si Matias i Manalli' si Judas Pagka'apostol
Mateo 10:2-4; Markos 3:16-19; Lukas 6:14-16

¹²Mangno agbalik i mga apostol pan Jerusalem tikang si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. I katalahan-na sinan tagudtod tikang si syudad tama' hamok ralangnganun-na^b si mga Hebro kon Allaw Pandidiskanso. ¹³Panakka-na mga iya ari, amanahik mga iya si kwarto nag'istaran-na mga iya. I mga huwang ari iya kas: Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote pati' si Judas nga dadi'-na si Santiago. ¹⁴Pirmi mga iya ag'aradda pag'ampo' huwang si mga danda pati' si Maria nga nanay-na si Jesus. Huwang liwat si pagtiriripon i mga bugtu'-na lalla si Jesus.

¹⁵Siray mga allaw, mga syinto baynti i kalabbat-na si mga magpanutu'o. Si adda pagtiripun-na mga iya, anunggo si Pedro ¹⁶ngan aminugad, “Mga kabugtu'an si pagtu'o, atuman na i maka'anna' si Kasuratan ngan ga'i to akalikayan. Makigpapahalling-nay to siray si Espirito Santo si David mahi'unong si Judas, nga iya i maggiya si mga magpandakop si Jesus. ¹⁷Addangan iya si kahuruwangan-ta kam ngan aka'ambit iya si trabahu-tay to kam para si Diyos.”

¹⁸Iyay ray i mga nagpahalling-na si Pedro. Katu'anan i dimu'an nga nagballihan si Judas pitak pina'agi si nagpasuhol si iya si karat'an-na

---

^b 1:12 Si kabatasanan-na si mga Hebro, mga adda kilumitro i katalahan-na.

ngan ari iya ag'unay. Latod na i battung-na si pakataktak-na si puhu'-na, sanglit abuntay to, ngan agwatwat i dimu'an tina'i-na. ¹⁹Akatu'anan i dimu'an mga a'a ato si Jerusalem mahi'unong sito. Sanglit yayray pitak ag'arunan-na mga iya Akeldama, nga i kahulugan-na, Pitak si Pagwasakan-na si Laha'.

²⁰Agpadayon si Pedro si pagpinugad, "Aka'anna' si Libro si mga Salmo nga:

Inambanan pa kunta' i pitak-na.

Gana' pa kunta' bisan addangan mag'istar ari,^c

ngan:

Binawi' pa kunta' i katungdanan-na pagpamuno' ngan pinumwan si la'in.^d

²¹Sanglit kinahanglan nga agpili' addangan nga huwang si kita kam si bug'os panahon pag'istar-na pa si Paragdalum-ta kam Jesus huwang si kita, ²²tikang si pagparapasamwak-na si Juan mahi'unong si pagbunyagna, tubtob a'alsa si Jesus pan dyata' tikang si paghuruwang-ta kam. Addangan sito mga a'a i magin tistigos huwang si kita nga abanhaw iya."

²³Tungod sinan, agpatunggo mga iya duwangan pirili'on. I addangan, iya si Jose nga danay nag'arunan Barsabas ngan Justus i anga'-na. I kaduwangan, iya si Matias. ²⁴Mangno agpangadyi' i dimu'an magpanutu'o, "Paragdalom, sayod kaw andang si ungod kina'iya-na si balang addangan. Pakulawon kami' kon say si duwangan to i nagpili'-mo ²⁵pagbuhat si trabahu-na si adda apostol, nga ag'ambanan-na si Judas kay pada'iray iya si lugar nga angay si iya." ²⁶Kahuman si pagpangadyi'-na mga iya, agparagmano i duwangan ngan si Matias i makamano. Sanglit huwang na iya si dusi mga apostol.

I Pag'ayup-na si Espirito Santo si Magpanutu'o

2 ¹Si allaw si Pentecostes ngan ari si adda ruma' i dimu'an magpanutu'o, ²hintak aniya' kinabati'an tando tikang si langit. I tando pariho si hinaguyung-na si magburung-busong makusog bariyo ngan kinabati'an si bug'os ruma' nagpaningkulu'an-na mga iya. ³Aniya' liwat sakulawan-na mga iya day api magpandilat-dilat. Agwararak to ngan pa'anna' si kada addangan. ⁴Pa'ayop i Espirito Santo si mga iya dimu'an ngan agpapahalling-na mga iya kada addangan si la'in linggwahi sigon si abilidad nagpumwan-na si Espirito Santo.

⁵Sinan mga allaw, aniya' mag'istar si Jerusalem mga rilihuso Hebro nga tikang si balang nasyon si kalibutan. ⁶Ngan pakapakali-na mga iya sinan ribok, bali labbat i magpanggubok ngan aburong gayod mga iya kay akapakali i kada addangan si mga iya nga agpahalling-na si

^c 1:20 Salmo 69:25   ^d 1:20 Salmo 109:8

magpanutu'o i balang kalugaringun-na mga iya linggwahi. ⁷Si ura-ura pag'usa, agpamatilaw mga iya, “Ma'in ba' to mga taga prubinsya Galilea magpamahalling to? ⁸Pinapa'i daw kay sapakalihan-ta mga iya nga akapahalling si kalugaringun-ta kam mga linggwahi? ⁹Sakop kita kam dina si nasyon Partia nga mga taga sunsari'i si mga prubinsya Media, Elam pati' Mesopotamia. I ditangnga' may tikang dina si mga prubinsya Judea, Capadocia, Ponto pati' Asia. ¹⁰Aniya' liwat tikang si Frigia, Pamfilia, Ehipto pati' parti-na si Libya nga matapit si syudad Cirene, ngan mga bisita tikang si Roma. ¹¹I ditangnga' si kita kam mga Hebro, ngan aniya' liwat mga mabawa si rilihiyun-na si mga Hebro. I ditangnga' may, mga taga isla Creta pati' mga Arabo. Sapakalihan-ta kam mga iya agpahalling si mga kalugaringun-ta linggwahi pagsumat si mga urusahon naghimu-na si Diyos!” ¹²Aburong ngan ag'usa gayod mga iya sanglit agsipurupatilaway, “Ay i karuyag sidngun-na sito?”

¹³Pero aniya' dina si mga iya nga pakangswirti-na hamok pina'agi si pagpinugad, “Mga langu-langoy nan mga iya.”

Agdiskurso si Pedro

Mateo 22:44; Markos 12:36; Lukas 20:42; Hebro 1:13

¹⁴Mangno anunggo si Pedro ari si unsi kahuruwangan-na mga apostol. Agpakusug-na i pagpahalling-na pada'iray si magpanggubok, “Mga igkasi-ko Hebro, da'inan may si dimu'an magpangistar si Jerusalem, pasayud-koy to si ka'am. Amati'a kam pahalap kon ay i papahallingun-ko. ¹⁵Gasi-bi nga langoy to mga a'a. Sala' kam! Alas nwibi pa hamok si nalong! Ngan para kam kasayuran, ¹⁶yayto i allingun-na siray si paragsumat Joel:

¹⁷Agsa'ad i Diyos si pagpinugad, ‘Si damuri mga allaw,
pa'ayup-ko i Espiritu-ko si dimu'an mga a'a.

I mga dadi'-bi, lalla pati' danda, iya i mamahalling si
makigpasumat-ko,
i mga dadi'-dadi'on pa lalla, iya i makakulaw maka'urusa
kurulawan

ngan i mga kamabu'utan-bi, iya i magpangupi.

¹⁸Sinan mga allaw pa'ayup-ko i Espiritu-ko
bisan si mga rilihugun-ko maski lalla o danda,
ngan mga iya i mamahalling si makigpasumat-ko.

¹⁹Anhimo ako mga urusahon ato si langit
pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan anan si
kalibutan.

Aniya' laha' pati' api hasta madakmol humbo.

²⁰Ga'i na andanta' i allaw ngan i bulan agpiyatan pariho si laha'.
Himu-koy to antis anakka i bali kapambihira ngan maka'angayan
allaw

nga aniya' impurtanti buruhatun-na si Paragdalom.

²¹ Ngan bisan say i mag'ampo' si arun-na si Paragdalom, atalwas.'^e"

²² Mangno agpadayon i mga allingun-na si Pedro, "Ka'am mga a'a-na si Israel, amati'a kam sito: Si Jesus nga taga Nasaret, iya i a'a nagpili'-na si Diyos pagpada'ito si ka'am. Agpamatu'od i mga makagagahom binuhatan, mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan nga iya i nagpili'-na si Diyos pagpada'ito si ka'am. Agbuhat-nay to si Diyos atubang si ka'am pina'agi si Jesus, ngan mismo ka'am akatu'anan. ²³ Yayto a'a agpa'intriga-na si Diyos si pagdalum-bi kay iya may i katuyuan-na ngan dati iya akatu'anan kon ay i tarakkahan-na. Agpamatay-bi iya huwang i bulig-na si mga mara'at a'a,^f ngan nagpapako' iya si kudos. ²⁴ Pero agbanhaw-na iya si Diyos. Agpalibri-na iya tikang si pagpugul-na si kamatayon tungod kay ga'i ahimo nga prisu-na iya sito. ²⁵ Kay agpinugad siray si David mahi'unong si iya:

Sa'abat-ko nga pirmi huwang si ako i Paragdalom.

Ga'i ako abantad tungod kay pirmi iya atiya' si kawanan-ko.

²⁶ Sanglit malipayon i kasing-kasing-ko ngan malipayon ako si pagpahalling-ko.

Si pagla'um-ko ga'i abaraka i puhu'-ko,

²⁷ tungod kay ga'i ako pata'anan-mo si dilalom pitak.

Ga'i kaw liwat agtugot nga arunot i bangkay-na si Sagrado Nagtagama-mo.

²⁸ Agturu'an-mo ako si lalan si ungod kinabuhi'.

Si paghuwang-mo si ako pirmi ako malipayon.^g

²⁹ "Mga kabugtu'an, pasayud-ko si ka'am nga si Hadi' David, i ginikanan-na si nasyun-ta kam, amatay ngan naglabbungan matapit ato. Hasta ina'anto awinan i labbung-na. ³⁰ Pero paragsumat-na iya si Diyos ngan allom pa iya, ngan sakatu'anan-na nga agsa'ad ngan agsumpa' i Diyos nga patingkulu'-na si trunu-na i addangan si mga ampu-na. ³¹ Sanglit kay dati iya akatu'anan si titakka, agpahalling si David mahi'unong si pakabanhaw-na si Tinu'inan Mannanalwas, nga ga'i iya pata'anan-na si Diyos ari si dilalom pitak, ngan ga'i liwat arunot i bangkay-na. ³² Si Jesus i nagbanhaw-na si Diyos, ngan kami' dimu'an i tistigos nga ungod to. ³³ Agpa'anna'-na iya si Diyos si gilalabawi pwisto ari si kawanan-na, ngan sakarawat-na tikang si Tatay-na i nagpasa'ad Espirito Santo ngan agpa'ayup-na si magpanutu'o. Iya magpahimo si sakulawan-bi to pati' sapakalihan-bi.

³⁴ "Ma'in si David i nagpalabaw ari si langit, pero agpahalling iya: Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si Paragdalum-ko,

^e 2:21 Joel 2:28-32 ^f 2:23 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: *huwang i bulig-na si mga ma'in sakop si bala'od* nga iya i mga ma'in Hebro. ^g 2:28 Salmo 16:8-11

'Aningkulu'a ato si kawanan-ko
 35 tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
 nga day pannungtungan-mo.^h

36 "Sanglit, ka'am dimu'an mga a'a-na si Israel, siguruhi-bi to: Si Jesus nga makigpapaku'-bi si kudus, iya i nagtu'inan-na si Diyos bilang Paragdalom pati' Tinu'inan Mannanalwas."

37 Aka'igu'an gayod i mga a'a si pakapakali-na mga iya si mga nagpahalling-na si Pedro, ngan aminugad mga iya pada'iray si kas Pedro pati' si ditangnga' mga apostol, "Mga kabugtu'an, ay i angay buruhaton kami?"

38 Anaruman may si Pedro, "Balang addangan si ka'am kinahanglan agbasol huwang si pagbag'o. Agpabunyaga kam liwat pag'ako' si arun-na si Jesu-Kristo, kay basi' pasaylu-na kam ngan basi' pa'ayup-na si ka'am i rigalo nga iya i Espirito Santo. 39 Para si ka'am pati' si mga dadi'-bi i sa'ad, da'inan may si mga a'a nga titakka pa. Paray to si dimu'an mga a'a nag'agda-na si Diyos nga Paragdalum-ta."

40 Si Pedro maniguro pagwaydong ngan malabbat pa i nagpahalling-na nga agmato i mga a'a. "Salbaru-bi i kalugaringun-bi basi' ga'i kam akahuwang si kara'-at-na si mga a'a ina'anto panahon." 41 Nagbunyagan i mga a'a mangalagad si mga allingun-na si Pedro, ngan aniya' mga tris mil a'a makatamba si kalabbat-na mga iya.

I Pag'aradda-na si Magpanutu'o

42 Tangkod gayod i magpanutu'o pagsunod si nagturu'-na si mga apostol. Hugot mga iya si pag'aradda-na, hasta si pagtarangka'-na mga iya pagkakan si tinurutabbi' pan huwang si pag'ampo'. 43 Malabbat mga urusahon pati' mga panggilalahan si langitnon kasiguruhan nagpanhimu-na si mga apostol ngan nginarat i dimu'an mga a'a. 44 Agsob aghuruwang i magpanutu'o ngan i tawa'-na si addangan tawa'-na si dimu'an. 45 Si uras nga aniya' pirangan magkinahanglan, agbaligya' i mga aniya' si mga inanna'-na ngan agbuwanan-na mga iya i anggana'. 46 Balang allaw agbaragat i magpanutu'o ari si mga hawan-na si templo. Agtarangka' mga iya pagkakan si tinurutabbi' pan si pala'in-la'in ruma' ngan gana' na gayod maka'ulang si pag'aradda-na mga iya. Panno' mga iya kalipayan si pagpamangan-na ngan 47 agpandayaw si Diyos. Nagpalangga' mga iya si dimu'an mga a'a. Pwira pa sinan, allaw-allaw agpatamba-na si Paragdalom ari si mga iya i magkataralwas.

Anhalap i Lulid

3 1 Adda allaw sinan, ngan alas tris si kuhap nga iya i kabatasanan pagpangadyi', agsasagka kas Pedro pati' Juan si lalan pan templo.

^h 2:35 Salmo 110:1

²Mismo sinan aniya' lulid nagbayawan pada'iray si pangngagihan si kuta'-na si templo nag'arunan Pinakamahalap Pwirtahan. Allaw-allaw ari nagparapa'anna' i lulid pagpalako limos si mga a'a tisallod si mga hawan-na si templo. ³Si pakakulaw-na si lulid nga tisallod kas Pedro, agduku'an to pagpalako si mga iya kwarta. ⁴Agbuslung-na iya si Pedro ngan da'inan may liwat si Juan. Mangno aminugad si Pedro, "Ngulawa si kami!" ⁵Sanglit agbuslung-na mga iya kay agla'om nga kabuwanan.

⁶Pero aminugad dina si Pedro, "Gana' kwarta-ko bulawan o salapi', pero pumwan-ko si ka'aw i atiya' si ako. Pina'agi si gahum-na si Jesu-Kristo nga taga Nasaret sumatan-ta kaw, langngana." ⁷Ag'antanan-na iya si Pedro si kawanan tamburo' ngan buligan-na pagtunggo. Mismo sinan uras amaskog dayon i mga kalalaki-na ⁸ngan akalumpat. Agtikang iya paglangngan ngan amaya' iya si kas Pedro pati' Juan pasallod si mga hawan-na si templo. Si pagparalalangngan-na, sigi iya lulukso ngan paradayaw si Diyos. ⁹Ngan pakakulaw-na si dimu'an mga a'a si pagparalalangngan-na, ngan akabati' si pagparadayaw-na si Diyos, ¹⁰sakilala-na mga iya nga iya i magparalumpagi' ngan magparapalimos ari si Pinakamahalap Pwirtahan. Ag'usa gayod mga iya si mahinabo' si lulid.

Agpasabut-na si Pedro i mga A'a

¹¹Si pagparakuyut-kuyut-na si parapalimos ari si kas Pedro pati' Juan, ag'usa i dimu'an mga a'a ngan dagmit to pamatapit si mga iya ari si Balkun-na si Solomon. ¹²Ngan pakakulaw-na sinan si Pedro, amahalling iya, "Mga igkasi-ko a'a-na si Israel, ay kay ag'usa kam gayod sito? Kapa'i may kay agparabusing-bi kami' nga si pagkagasi-bi gahom kami' o pagkadiyusnon kami' i makapalangngan sito a'a? ¹³I Diyus-na si Abraham, si Isaac, si Jacob, pati' si kapapu'-papu'an-ta kam, iya i magpakulaw si ka'angayan-na si Jesus nga rilihugun-na pina'agi si pagpalangngan sito a'a. Agpa'intriga-bi si Jesus si mga puno' basi' nagmatay, ngan agsikway-bi iya atubang si Pilato bisan kon i karuyag-na, palibri-na iya. ¹⁴Agsikway-bi i Sagrado ngan Matadong A'a-na si Diyos, ngan agpalaku-bi lugod nga akalibri dina i kriminal. ¹⁵Agpamatay-bi i magbuwan si ungod kinabuhi', pero agbanhaw-na iya si Diyos ngan kami' mismo i makatistigos sito. ¹⁶I gahum-na si arun-na si Jesus, iya i magpabaskog sito lulid. I pagtutu'o si arun-na, iya i maghimo si sakulawan-bi pati' sakatu'anan-bi. I pagtu'o nagpumwan-na si Jesus, iya i makapalangngan si iya ngan sayod kam dimu'an.

¹⁷"Mga kabugtu'an, katu'anan ako nga ga'i kam anabot kon ay i manakka si nagpanbuhat-bi ngan da'inan may liwat i mga punu'-bi.

ⁱ 3:11 I *Balkun-na si Solomon*, iya i sibay palibot si hawan-na si templo nga nakit si sallod parti si kuta' nga waswas hamok.

18 Pero ma'in ba' nga makigpasumat-na andang si Diyos si dimu'an mga paragsumat-na nga papasakitan i Tinu'inan-na Mannanalwas ngan da'ito sito i pagtuman-na? 19 Sanglit agbasula kam huwang si pagbag'o ngan pahuwanga kam gihapon si Diyos, kay basi' para'-na i mga sala'-bi. Pahuwanga kam basi' patakka-na liwat si Paragdalom i panahon si kamurayaw pagpasarig si kina'iya-na si a'a, 20 ngan basi' lihug-na gihapon i Tinu'inan Mannanalwas nga iya si Jesus nga nagtubyanan para si ka'am. 21 Kinahanglan ari iya ag'istar si langit tubtob anakka i panahon si pagbag'u-na si Diyos si dimu'an, pagtuman si sa'ad-na siray mga panahon nga nagpasurat-na si mga sagrado paragsumat-na. 22 Intumbu-bi nga agpinugad si Moises, 'I Diyos, nga iya i Paragdalom nagtutu'u-bi, iya i mamatubyan paragsumat tikang mismo si ka'am nga pariho si pagpatubyan-na si ako. Kinahanglan kam agtuninong basi' akatuman si dimu'an nagpanumat-na. 23 Bisan say i ga'i magtuninong si iya, pinabulag tikang si mga ginsakupan-na hasta si kahastahan.'

24 "Si kamatu'uran, makigpasumat-na andang si Diyos si dimu'an mga paragsumat i mahinabo' ina'anto mga allaw. Tikang si paragsumat Samuel hasta pa i mga manunod, gana' makalihis pagpahalling sito. 25 Ka'am i mag'iridar si dimu'an tawa'-na pati' nagla'uman-na si mga paragsumat siray ngan para si ka'am i pagkasarabutan naghimu-na si Diyos nga ag'aku'-na si mga kapapu'-papu'an-bi. Agsumatan-na si Abraham, 'Buruwanan i dimu'an mga a'a si kalibutan si mga kabubuwasun-na pina'agi si minamat-mo.'^k 26 Sanglit ngan pagpa'undung-na si Diyos si rilihugun-na, agpapada'itu-na iya dahulo si ka'am basi' ka'am i binuwanan-na si kabubuwason kon sa'ambanan-bi balang addangan i mga mara'at kina'iya-bi."

Nagpatilawan si Pedro pati' Juan si Kungsiho

4 1 Sigi surusalli' pagpahalling si Pedro pati' Juan si mga a'a. Sinan uras, aniya' pamadugok mga paraghalad pati' mga Sadusiyo ngan huwang i kapitan si mga bantay si templo. 2 Agkasirina gayod mga iya kay agturo' i mga apostol si mga a'a, ngan aggamit-na mga iya i pakabanhaw-na si Jesus pagpasamwak nga abanhaw i dimu'an. 3 Sanglit ag'aristar-na mga iya kas Pedro pati' Juan, ngan tungod kay tikatunod na i allaw, agpamrisu-nay to mga iya tubtob si ka'asumuhan. 4 Pero malabbat dina i magpanutu'o si mga magpamakali si sumat, ngan anakka mga singko mil i katabbul-na si mga lalla bisan kon ma'in kwintado i mga danda.

5 Ka'asumuhan, agtiriripon si Jerusalem i mga puno' Hebro pati' i mga mata'o kamabu'utan hasta i mga paragturo' bala'od. 6 Huwang liwat ari

j 3:23 Deut 18:15,18,19   k 3:25 Gen 22:18; 26:4

si Anas, nga gilalabawi paraghalad, ngan da'inan may si Caifas, Juan, Alejandro pati' i ditangnga' pa mga lalla si pamilya-na si gilalabawi paraghalad. ⁷Makigpa'ala'-na mga iya si Pedro pati' Juan pagpada'iray atubang si mga iya ngan agtikangan-nay to pagtilaw, “Say tawa' gahom o say tawa' aron i naggamit-bi nga agtugot si ka'am pagbuhat sito?”

⁸Mangno, tungod si pagdalum-na si Espirito Santo akasaruman si Pedro, “Ka'am nga mga puno' pati' ka'am nga mga mata'o kamabu'utan si mga Hebro, ⁹kon nagpatawag kami' ina'anto pagpasayod mahi'unong si nagbuhat kami' kalu'oy si lulid ngan pinatilawan kon pinapa'i iya anhalap, ¹⁰kinahanglan kam katu'anan sito hasta i dimu'an mga a'a ato si Israel: Yayto a'a, magtutunggoy to atubang si ka'am, bali na gayod sagha'. Agpasagha'-na iya si gahum-na si arun-na si Jesu-Kristo nga taga Nasaret, i makigpapaku'-bi si kudos pero agbanhaw-na si Diyos. ¹¹Iya i bato nagtukoy si Kasuratan nga agpinugad:

I bato nga nagdiri'-bi, ka'am mga panday,

iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.¹

¹²Iya hamok i katalwasan-ta. Gana' la'in aron nagpa'intriga si mga a'a ato si bug'os kalibutan nga aniya' gahum-na pagtalwas si kita kam.”

¹³Si pakakulaw-na si Kungsiho si kapusukadu-na kas Pedro pati' Juan, ag'usa mga iya. Ag'usa liwat mga iya kay sadiskubrihan-na nga urdinaryoy to hamok mga a'a ngan gana' iniskwilahan-na. Samangnuhan-na mga iya nga agpakihuwang to mga a'a si Jesus siray. ¹⁴Pero ga'i mga iya agpakasibo' kay sakulawan-na mga iya i managha' lalla nga agtutunggo atubang si mga iya. ¹⁵Sanglit agmandaran-nay to mga iya paggawas si Kungsiho ngan agbararagaw. ¹⁶Agsipurupatilaway i mga huwang si Kungsiho, “Ay ba' i binuhat-ta kam sito mga a'a? Akatu'anan i dimu'an magpangistar ato si Jerusalem nga aghimo mga iya makagagahom binuhatan nga bali kapambihira, ngan ga'i nan sadidiwarayan-ta kam. ¹⁷Pero basi' ga'i na agsasamwak si mga a'a i mahi'unong sito, gulat-tay to mga iya. Kinahanglan ga'i na mga iya aggamit si arun-na si Jesu-Kristo pagpahalling si bisan say.”

¹⁸Mangno, agban'u-na mga iya gihapon kas Pedro pati' Juan. Agmandaran-nay to mga iya nga ga'i gayod aggamit si arun-na si Jesus pagpahalling pati' pagturo'. ¹⁹Pero anaruman dina si Pedro pati' Juan, “Ka'am mismo manhusgar kon tama' si pangulawan-na si Diyos i pagsunod si ka'am kuntra si iya. ²⁰Kinahanglan agpadayon gayod kami' pagsumat si sakulawan kami' pati' si sapakalihan kami'.”

²¹Kahuman si pagparagulat-na si Kungsiho, agpagawas-nay to mga iya. Ga'i mga iya aka'anda' tama' pa'agi pagkastigo si kas Pedro pati' Juan kay agpandayaw si Diyos i dimu'an mga a'a tungod si mahinabo'. ²²I lalla may nga nagpasagha'-na si pambihira gahom, subra na kwarinta i idad-na.

¹ 4:11 Salmo 118:22

Agpangadyi' i mga Magpanutu'o nga Magin Pusukado

²³Pakagawas-na kas Pedro pati' Juan, pabwilta mga iya si mga igkasi-na magpanutu'o. Agsumat-na mga iya i dimu'an nagpinugad-na si mga puno' paraghalad pati' mga mata'o kamabu'utan. ²⁴Si pakapakali-na mga iya sinan, ag'aradda mga iya pagpangadyi' makusog, "Makagagahom Paragdalom kami', ka'aw i maghimo si kalangitan, si pitak, si kalawot, pati' si dimu'an mga inanna'-na sito. ²⁵Rilihugun-mo i gipapu'-papu'i kami' David. Ka'aw i magpapahalling si Espirito Santo si iya si pagpinugad:

Apa'i kay agkasirina gayod i la'in mga nasyon,
ngan agkurunsabo mga iya nga gana' may pulus-na?

²⁶Agpangandam pagsupak si Paragdalom i mga hadi' si kalibutan, ngan ag'aradda i mga puno' kuntra si nagtu'inan-na pagtalwas.^m ²⁷Si kamatu'uran agtiriripon kas gubirnadador Herodesⁿ pati' si Poncio Pilato ato sito syudad huwang si ditangnga' pa mga a'-na si Israel pati' si mga ma'in Hebro basi' agkurunsabo kuntra si sagrado rilihugun-mo nga si Jesus. Iya i nagtu'inan-mo pagtalwas. ²⁸Agbuhat-na mga iya i dati nagpili'-mo nga angay mahinabo' ngan awinan hamok si ka'aw i pagdalom tungod si gahum-mo ngan tungod kay iya i katuyuan-mo. ²⁹Paragdalom kami', usisahon may ina'anto mga paggulat-nay to mga iya. Tugutin kami' mga rilihugun-mo, nga magin pusukado pagpasamwak si sumat-mo. ³⁰Pakulawon i gahum-mo pagbulong. Buhaton i mga pangngilalahan si kasiguruhan pati' mga urusahon. Makighimu'on to si gahum-na si arun-na si sagrado rilihugun-mo nga si Jesus."

³¹Kahuman-na mga iya pagpangadyi', abay'og pariho si linog i lugar nagtiripunan-na mga iya. Agdaluman-na mga iya dimu'an si Espirito Santo ngan pusukado mga iya pagpasamwak si allingun-na si Diyos.

Ag siburuwan-buwanay i Dimu'an Magpanutu'o

³²Ag'aradda i dimu'an magpanutu'o si mga paminsada-na pati' mga katuyuan-na. Gana' magpinugad nga tawa'-na hamok i mga inanna'-na, pero agsi'uru'arambitay mga iya si dimu'an mga tawa'-na. ³³Agpadayon i mga apostol pagtistigos si kabanhaw-na si Ginu'o Jesus. Mahaya i gahum-na mga iya pagpahalling ngan agpalangga'-na gayod si Diyos i dimu'an magpanutu'o. ³⁴⁻³⁵Balang ta'ud-ta'od, aniya' si mga iya magbaligya' pitak o ma'in ngani' mga ruma' ngan agpa'intriga-na mga iya i balli-na ari si mga apostol basi' mga iya mag'antan, ngan agtaltag-nay ray mga iya si bisan say kumpurmi si nagkinahanglan-na. Sanglit gana' kinulangan si mga iya.

^m 4:26 Salmo 2:1,2   ⁿ 4:27 Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22.

³⁶Aniya' taga isla Cipre nag'arunan Jose. Huwang iya si grupu-na si mga paraghalad Levita ngan nag'anga'an iya Bernabe si mga apostol nga i kahulugan-na, parag'aghat si makarungayan pagla'om. ³⁷Agbaligya' to a'a si pitak-na ngan agpa'intriga-na i balli-na ari si mga apostol basi' mga iya mag'antan.

I Pagbullu'-na kas Ananias pati' Safira

5 ¹Aniya' a'a nag'arunan Ananias huwang si alla-na Safira nga agbaligya' liwat si pitak-na mga iya. ²Agsabot mga iya si alla-na nga tagu'-na i ditangnga' kwarta, pero agbawa-na pada'iray si mga apostol i ditangnga', ngan agpa'intriga-na ari basi' mga iya mag'antan.

³Mangno amatilaw si Pedro, “Ananias, apa'i kay abawa kaw si Satanas hasta nga agbullu'an-mo i Espirito Santo ngan agtagu'-mo i ditangnga' kwarta sakarawat-mo ngan pagbaligya'-mo si pitak? ⁴Ma'in ba' ray tawa'-mo myintras ray nagbaligya'an? Ka'aw magtu'ig si kwarta ngan pakatima pagbaligya'. Ay i sapinsaran-mo kay agbuhat kaw sito? Ma'in mga a'a i nagbullu'an-mo, lugod i Diyos dina.”

⁵Si pakapakali-na sinan si Ananias, atumba iya ngan amatay. Bali gayod katalaw-na si dimu'an magpakapakali hi'unong si mahinabo'. ⁶Mangno aniya' mga dadi'-dadi'on pa lalla pamadugok ngan agputus-na mga iya i bangkay-na. Agbawa-nay to mga iya pagawas ngan aglabbungan-na dayon.

⁷Mga tallo uras i pa'agi, pasallod i alla-na nga ga'i katu'anan si mahinabo'. ⁸Agpatilawan-na iya si Pedro, “Sumatin ako, iya ba' to i dimu'an balli-na si pitak sakarawat-bi si Ananias?”

Anaruman iya, “Oho', yayan i balli-na.”

⁹Mangno agpinugad-na iya si Pedro, “Apa'i kay angabuyon kaw pagpurbar kon sadaya'an-bi i Espiritu-na si Paragdalom? Pakalihin! Kinabati'an na i mga pitad-na si mga a'a maglabbong si alla-mo. Barawahun-na liwat kaw mga iya pagawas.”

¹⁰Sinan mismo, atumba iya ngan amatay atubang si Pedro. Mangno pamasallod gihapon i mga lalla ngan sakulawan-na mga iya nga minatay liwat i danda. Agbawa-nay to mga iya pagawas ngan aglabbungan-na dayon tingpid si alla-na. ¹¹Bali gayod katalaw-na si bug'os manniniripon pag'ampo' hasta si dimu'an makatu'anan mahi'unong sito mga hinabo'.

Malabbat i Nagpamulung-na si mga Apostol

¹²Agparapanhimo i mga apostol malabbat mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pati' mga usahon si mga a'a. Kabatasanan-na si dimu'an magpanutu'o pagtiriripon ari si Balkun-na si Solomon. ¹³Gana' ni addangan mamuso' pahuwang si mga iya bisan kon nagtahuran mga iya si mga a'a. ¹⁴Kundi' bisan pa, malabbat gihapon mga lalla pati'

mga danda magpanutu'o si Ginu'o nga akatamba si mga iya. ¹⁵Sanglit, tungod si nagparabuhat-na si mga apostol, nagpamawa i mga maburong pada'iray si kakalsadahan. Aghulid-nay to mga iya si mga katri ngan i ditangnga' may si mga tipo, basi' bugana' pa nga aniya' si mga iya salandungana-na si Pedro si palabay-na. ¹⁶Malabbat liwat magpanggubok ari nga tikang si mga bungto matapit si Jerusalem. Agpamawa-na mga iya i mga maburung-na pati' i mga magpangantos si pagpamawa-bawa-na si mga mara'at espirito, ngan anhalap to mga iya dimu'an.

Nagpandakop i mga Apostol

¹⁷Mangno, bali gayod ka'awa-na si gilalabawi paraghalad pati' si dimu'an mga kahuruwangan-na nga huwang si grupu-na si mga Sadusiyo. ¹⁸Sanglit agpadakup-na mga iya i mga apostol ngan agpamaprisu-na. ¹⁹Pero kasanguman, ag'abrihan-na si anghel naglihug-na si Paragdalom i mga pwirtahan-na si prisuhan, ngan agpagawas-na mga iya. ²⁰Agpinugad iya, "Pada'iraya kam si mga hawan-na si templo ngan sumati-bi i mga a'a si bug'os sumat mahi'unong si baha'oy to kinabuhi!"

²¹Kanalungan, agtuman-na mga iya i panlihugan. Pamasallod mga iya si mga hawan-na si templo ngan agpadayon mga iya pagturo' si mga a'a.

Si panakka-na si gilalabawi paraghalad pati' si mga kahuruwangan-na ari si templo, agpatawag-na mga iya i bug'os Kungsiho nga iya i pagtiripun-na si dimu'an mata'o kamabu'utan si mga a'a-na si Israel. Aglihog mga iya pagpada'iray si prisuhan pag'ala' si mga apostol. ²²Pero ngan panakka-na si mga tinapuran, ga'i to sa'anda'an-na mga iya ari. Sanglit agpamwilta mga iya ngan agpanumat, ²³"Kandado pa i prisuhan ngan i mga bantay agtutunggo pa liwat si pwirtahan. Pero si pangabri kami' sito, gana' sa'anda'an kami' si sallod bisan addangan si mga iya." ²⁴Aburong i kapitan si mga bantay si templo pati' i mga puno' paraghalad si pakapakali-na mga iya sito sumat. Ag'usa mga iya kon ay i panakkahan-na sito.

²⁵Mangno aniya' manakka addangan ngan agpinugad, "Kulawi-bi! Agparapanunggo ari si mga hawan-na si templo ngan agparaturu' si mga a'a i mga nagpanprisu-bi." ²⁶Sinan mismo, pada'iray i kapitan huwang si mga tinapuran sakup-na, ngan ag'ala'-na i mga apostol. Ga'i mga iya aggamit pwirsa kay atalaw mga iya kon talutugan-na mga iya si mga a'a.

²⁷Si paka'ala'-na mga iya si mga apostol, agpa'atubang-nay to mga iya si Kungsiho basi' sapatilawan-na si gilalabawi paraghalad. ²⁸Lingun-na, "Bali kapipina kami' si ka'am nga ga'i kam agturo' labihan na si paggamit si arun-na sito a'a. Pero agpasamwak-bi si bug'os Jerusalem i nagturu'-bi, ngan disidido kam gayod pagpamatu'od nga kami' i aniya' baratunun-na si kamatayun-na."

²⁹Anaruman si Pedro pati' i la'in pa mga apostol, "Kinahanglan kami' agsunod si karuyag-na si Diyos kuntra si karuyag-na si mga a'a!

³⁰ Agpamatay-bi si Jesus; agpabiyat-bi iya si day sanga-na si kayo pero i Diyus-na si kapapu'-papu'an-ta kam, iya i magbanhaw si iya. ³¹ Mangno agpa'anna'-na iya si Diyos si gilalabawi pwisto ari si kawatan-na, ngan aghimu-na Prinsipu pati' Paragsalbar, basi' iya i makapabasol si mga a'a-na si Israel huwang si pagbag'o ngan basi' iya i magpasaylo si mga sala'-na. ³² Tistigos kami' sito mga hinabo', ngan agtistigos liwat i Espirito Santo nga nagpa'ayup-na si Diyos si mga magpanunod si iya."

³³ Si pakapakali-na sinan si Kungsiho, agkasirina gayod mga iya ngan agmamatay-na i mga apostol. ³⁴ Pero aniya' addangan si mga Parisiyo nag'arunan Gamaliel nga manunggo ngan agmandar pagpagawas dahulo kali'-kali' si mga apostol. Adda liwat iya paragturo' bala'od huwang si Kungsiho nga nagtahuran si dimu'an a'a. ³⁵ Si pakagawas-na si mga apostol, agdiskurso iya, "Mga igkasi-ko a'a-na si Israel, agmatuha kam si buruhatun-bi sito mga a'a. ³⁶ Pira pa hamok ta'on pa'agi, paluwa' si Teudas nga agpahaya-haya a'a. Aniya' mga kwatro syintos a'a magsunod si iya. Nagmatay iya ngan agburulag-bulag i dimu'an mannurunud-na ngan gana' pulus-na si dimu'an. ³⁷ Kahuman si iya, ngan pagparapamarihistru-na si mga a'a siray, paluwa' i nag'arunan Judas nga taga prubinsya Galilea. Agpasunud-na i malabbat a'a pagkuntra si gubyirno. Nagmatay liwat iya ngan agburulag-bulag liwat i dimu'an mannurunud-na.

³⁸ Sanglit, mahi'unong sito ina'anto kamutangan, waydungana-ta kam: Pata'ani-bi to mga a'a! Pamalibrihu-bi mga iya. Kon mga a'a hamok i maghimo si katuyu'an-na o trabahu-na mga iya, ga'i nan akapadayon. ³⁹ Pero kon tikang nan si Diyos, ga'i nan sapinahan-bi mga a'a ngan sakatu'an-an-bi na hamok nga agpakihiran kam si Diyos."

⁴⁰ Agka'araghat mga iya si mga nagpahalling-na sito a'a. Agpaban'u-na mga iya i mga apostol pagpasallod ngan agpalapdus-nay to mga iya tubtob agkaralaksi' i mga panit-na. Mangno, agpanmandaran-na nga ga'i na aggamit si gahum-na si arun-na si Jesus pagpahalling, ngan agpamalibri-na.

⁴¹ Si pa'amban-na si mga apostol si kungsiho, mga malipayon mga iya kay si pangulawan-na si Jesus angay hamok si mga iya i pag'antos kamamalu'an tungod kay tangkod i pag'aku'-na mga iya si arun-na. ⁴² Ga'i mga iya pahuway pagturo' pati' pagpasamwak si mahalap sumat nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas. Allaw-allaw to agparabuhat-na mga iya ari si mga hawan-na si templo ngan da'inan may si pala'in-la'in ruma'.

Agpili' si mga Inadalan Pitungan Paragbulig si mga Apostol

6 ¹ Siray mga allaw sigi lalabbat i mga inadalan-na si Jesus ngan agsarakot hamok i mga Hebro nga Grikuhanon i pinahallingan-na pati' i mga Hebruhanon. Mangno agriklamo i mga Grikuhanon kuntra si mga Hebruhanon kay naglihisan i mga balu-na mga iya si ayuda

balang allaw. ²Sanglit agtiripun-na si Dusi i dimu'an mga inadalan, ngan agpaminugad-na, "Ma'in tama' kon ambanan kami' i pagpasamwak si allingun-na si Diyos, basi' hamok sapanginano kami' i mga kinahanglanun-na si mga balu-ta kam. ³Sanglit mga kabugtu'an, amili'a kam pitungan mismo anan si ka'am nga kilala si pagkamadunong pati' si pagkamasinunuron si pagdalum-na si Espirito Santo. Pa'intriga kami' to buruhaton si mga iya, ⁴basi' sa'arop kami' i pagpasamwak si allingon hasta pa i pagpangadyi'."

⁵Angabuyon i dimu'an mga a'a si nagkabaragawan. Agpili'-na mga iya si Esteban nga hul'os gayod i pagtutu'u-na ngan agsunod gayod si pagdalum-na si Espirito Santo. Nagpili' liwat kas Felipe, Prucuro, Nicanor, Timon, Parmenas pati' si Nicolas. Taga sunsari'i to iya si syudad Antioquia nga abawa dahulo si rilihiyun-na si mga Hebro. ⁶Naggama'atubang to mga a'a ari si mga apostol. Mangno agpamangadyi' i mga apostol ngan agpamadu'un-na i mga palat-na pagtubyan si katungdanan-na si balang addangan.

⁷Sanglit agsamwak i allingun-na si Diyos. Madagmit i paglabbat-na si mga inadalan ari si Jerusalem ngan malabbat si mga paraghalad magpanunod si ungod pagtu'o.

I Pagdakop si Esteban

⁸Aka'angkon si Esteban si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos pati' si mahaya gahom. Agparahimo iya pirmi mga usahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan atubang si mga a'a. ⁹Pero aniya' grupo manguntra tikang si Sinaguga-na si mga Libri Lalla. Da'inan i pag'aron sinan tungod kay i mga sakup-na dati mga uripon pero ina'anto nagpalibri na. Taga sunsari'i mga iya si mga syudad Cirene pati' Alejandria ngan i ditangnga' tikang si mga prubinsya Cilicia pati' Asia. Agtikang to mga lalla pagpakipasuhay si Esteban, ¹⁰pero salupig-na mga iya si kadunung-na pati' si nagparapahalling-na si Espirito Santo pina'agi si iya.

¹¹Mangno agkunsabo mga iya nga pagpinugad, "Sapakalihan kami' si Esteban agparapakara'at si arun-na si Moises hasta si Diyos."

¹²Sanglit agsamuk-na si mga Libri Lalla i mga a'a pati' i mga mata'od kamabu'utan, ngan da'inan may i mga paragturo' bala'od. Agdagnas-na mga iya si Esteban ngan agbawa-nay to atubang si Kungsiho. ¹³Ag'andam mga iya burubullo' tistigos nga agsumat, "Yayto a'a ga'i pahuway pagpakara'at si sagrado templo pati' si bala'od, ¹⁴kay sapakalihan kami' nga agpinugad iya, 'Bungkag-nay to lugar si Jesus taga Nasaret ngan salli'an-na i kabatasanan nagturu'-na si Moises si kita kam.'"

¹⁵I dimu'an magpaningkulo' si kungsiho agpamuslong pahalap si Esteban, ngan sakulawan-na mga iya nga agsana'ag i bayhun-na pariho si bayhun-na si adda anghel.

I Pagpahalling-na si Esteban Atubang si Kungsiho

7 ¹Mangno amatilaw i gilalabawi paraghalad si Esteban, “Ungod ba' to mga sumbong?”

²Anaruman iya, “Mga kabugtu'an pati' mga mahanak, pamati'i-bi ako! Ngan kari'i-na pa si prubinsya Mesopotamia, antis iya ag'istar ari si syudad Haran, sakulawan-na si gipapu'-papu'i-ta kam Abraham i Diyos nga aniya' maka'angayan danta'-na. ³Agpinugad-na iya si Diyos, ‘Ambanin i nasyun-mo pati' i kabugtu'an-mo, ngan pada'iraya si pitak papakulawun-ko si ka'aw.’^o

⁴“Sanglit pa'amban iya si Mesopotamia nga kilala liwat si aron Kaldea ngan palalin iya si Haran. Ngan minatay na i tatay-na, agpapada'itu-na iya si Diyos ato sito pitak nag'istaran-bi to ina'anto. ⁵Ga'i iya agbuwanan-na si Diyos iriridaron ato bisan namay hamok day palat pitak. Lugod, agsa'ad i Diyos nga arangkunun-nay to pitak si Abraham pati' si mga ka'ampu-ampuhan-na, bisan kon gana' pa dadi'-na si Abraham si pagpinugad-na sito.

⁶“Agpinugad-na liwat iya si Diyos, ‘Mga dayuhan i ka'ampu-ampuhan-mo ari si la'in nasyon ngan nag'uripon mga iya sallod si kwatro syintos ta'on. ⁷Pero kastigu-ko i nasyon mag'uripon si mga iya. Kahuman sinan, pamagawas mga iya sinan nasyon ngan ampu'an-na ako mga iya ato sito lugar.’^p ⁸Mangno ag'aku'-na si Abraham i pagkasarabutan naghimu-na si Diyos, ngan agpaturi' si Abraham pagpakilala nga agsunod iya si pagkasarabutan. Agpadayun-nay to si Abraham pada'iray si dadi'-na Isaac sanglit agturi'-nay to ngan pagwalo' allaw-na tikang si paka'allum-na. Da'ito liwat sito i nagbuhat-na si Isaac pada'iray si dadi'-na Jacob ngan da'inan may si Jacob pada'iray si dusi dadi'-na nga ginikanan-na si nasyun-ta kam.

⁹“Addangan si Jose si dusi to. Nagbaligya'an iya si unsi ngan nagbawa pan Ehipto pagpa'uripon kay mismo mga iya nga ginikanan-na si nasyun-ta kam agka'arawa' si bugtu'-na. Pero ga'i iya agpata'anana-na si Diyos. ¹⁰Agsalbar-na si dimu'an mga kakurihan-na ngan agbuwanan-na kadunong. Agbuligan-na iya basi' palangga'-na si Paraon, nga hadi' ari si Ehipto. Sanglit iya i nagtapuran-na si Paraon pagpamuno' si bug'os Ehipto hasta si dimu'an mga inanna'-na.

¹¹“Mangno aniya' manakka gutom si Ehipto pati' si Canaan. Bali gayod kakurihan siray lugar ngan i mga kapapu'-papu'an-ta kam agkuri si pagkinabuhi'-na. ¹²Ngan pakabati'-na si Jacob nga aniya' pa pagkakan ari si Ehipto aglihug-na i mga dadi'-na. ¹³Ari si kaduwa biyahi-na agpakilala si Jose si kalugaringun-na si mga siyaka-na ngan sasayuran-na dayon si

Paraon i pamilya-na kas Jose. ¹⁴Kahuman sinan, agpa'ala'-na si Jose si Jacob nga iya i tatay-na pati' i ditangnga' mga kabugtu'an-na. Sitintay singko dimu'an mga iya. ¹⁵Mangno palalin si Jacob ari si Ehipto ngan ari na hamok agkamaratay i mga kapapu'-papu'an-ta kam huwang si Jacob. ¹⁶Nagbalikan gihapon i mga bangkay-na pan syudad Sikem ngan naglabbungan ari si adda kwiba panlalabbungan nagballi-na andang si Abraham ray. Agballi-nay to si tama' kantidad tikang si mga dadi'-na si Hamor ari si Sikem.

¹⁷“Ngan titakka na i uras pagtuman-na si Diyos si sa'ad-na para si Abraham, aglalabbat may i mga a'a-ta kam ari si Ehipto. ¹⁸Pa'agi i pira ta'on aniya' la'in hadi' ari si Ehipto nga ma'in sayod si kinabuhi'-na si Jose. ¹⁹Agdaya'an-na i mga a'a-ta kam ngan agpanda'ug-da'ug-na. Agpirit-na i mga kapapu'-papu'an-ta kam pagpatapok si mga baha'o allom dadi'-na nga iya basi' agkamaratay nga ga'i aglabbat.

²⁰“Siray uras a'allom may si Moises, ngan bali iya kalalaki dadi'-dadi'. Nag'ataman iya ari tallo bulan si panimalay-na mga iya. ²¹Ngan ga'i na pwidi atago', nagpa'anna' si Moises ari si gawas, sa'anda'an-na iya si prinsisa nga dadi'-na si Paraon ngan ag'ataman-na pariho si kalugaringun-na dadi'. ²²Nagturu'an si Moises si dimu'an kadunung-na si mga taga Ehipto. Bantugan iya si pagpahalling pati' si pagtrabaho.

²³“Ngan kwarinta na i idad-na si Moises, akahuna'-huna' iya pagpanginano kon ay i kamutangan-na si mga kapararihu-na a'-na si Israel. ²⁴Akakulaw iya addangan taga Israel nga ma'in tama' pagkakastigu-na si taga Ehipto. Sanglit amulos iya ngan agmatay-na i taga Ehipto. ²⁵Aka'anna' si isip-na si Moises nga agpili'-na iya si Diyos pagsapod si mga igkasi-na, ngan agla'om iya nga agpanabot mga iya sito, pero ga'i may bali'. ²⁶Ka'asumuhan, akabagat na liwat si Moises duwangan mga a'-na si Israel maghiran. Agsagdunan-nay to kunta' mga iya si pagpinugad, 'Ay ba' kam? Pariho may kam hamok Hebro! Ay kay agsipurupapaddihay kam?’

²⁷“Pero patikwang-na dina si Moises si magkastigo si addangan ngan aminugad, 'Say i magtu'in si ka'aw nga ka'aw i puno' pati' huwis para si kami?' ²⁸Matay-mo ba' liwat ako pariho si pagmatay-mo ngan da'llaw si taga Ehipto?’ ²⁹Ngan pakabati'-na sinan si Moises, palitira iya pagtago' ari si mga Midiano. Ag'istar iya ari bilang dayuhan ngan inallahan nga agdadi' duwangan lalla.

³⁰“Pa'agi i kwarinta ta'on. Mangno aniya' anghel pakulaw si Moises ari si magpakayat tanaman si disyirto matapit si Bukid Sinai. ³¹Pakakulaw-na sinan, nginarat iya. Si pagtatapit-na pag'usisa, sabati'an-na i busis-na si Paragdalom: ³²'Ako mismo i Diyus-na si kapapu'-papu'an-mo; i Diyus-na

kas Abraham, Isaac pati' si Jacob.^r Agkurug-kudog si Moises si katalaw ngan ga'i na mangahas pagkulaw.

³³ “Mangno agpinugad-na iya si Paragdalom, ‘Ala'on sandalyas-moy nan kay sagradoy nan pitak nagtutungguhan-moy nan. ³⁴Sakulawan-ko na i pagda'ug-da'og si mga ginsakupan-ko ari si Ehipto. Sapakalihan-ko i mga inaraba-na ngan pada'ito ako paglibri si mga iya. Paduguka kay lihug-ta kaw pabwilta pan Ehipto.’^s”

³⁵ Agpadayon si Esteban pagpahalling, “Yayto Moises, iya gihapon i Moises nga nagdiri' si mga taga Israel si allingon, ‘Say i magtu'in si ka'aw nga ka'aw i puno' pati' huwis para si kami?’ Kundi' aglihug-nay to iya si Diyos pagpamuno' pati' paglibri si mga iya, pina'agi si anghel magpakulaw si iya ari si magpakayat tanaman. ³⁶Si Moises i magtuttot si mga taga Israel paggawas si Ehipto. Agparahimo iya urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan ngan ari pa iya si Ehipto pati' ari si Piyat Kalawot. Agpadayon iya mga kwarinta ta'on pa paghimo sito ari si disyirto. ³⁷Yayto Moises i magsumat si mga a'a-na si Israel, ‘Aniya' paragsumat pinaguwa'-na si Diyos tikang mismo si ka'am nga pariho si pagpatubyan-na si ako.’^t ³⁸Huwang iya si magtiriripon ari si disyirto ngan aghururuwang si kapapu'-papu'an-ta kam. Huwang liwat iya si anghel magbagaw si iya ari si Bukid Sinai. Iya i nagtu'inan si allom mga allingun-na si Diyos basi' pasamwak-na si kita kam.

³⁹ “Pero andiri' i kapapu'-papu'an-ta kam pagsunod si Moises. Nagbaribadan dina iya ngan agka'arawil mga iya pagbwilta pan Ehipto. ⁴⁰Ngan ari pa si Moises si Bukid Sinai, pa'ayop mga iya si Aaron nga siyaka-na si Moises ngan agpinugad, ‘Anhimu'a mga diyus-diyos magtuttot si kita kam si tama' lalan. Ga'i na sakatu'anan-ta kam kon apa'i na si Moises nga magtuttot si kita kam paggawas si Ehipto.’^u ⁴¹Iya na i paghimu-na kas Aaron adda diyus-diyos pariho si nati-nati baka. Agbuno' mga iya mga hayop panhahalad sito ngan agkalipay pagbuwan unra si sahimu-na mga iya. ⁴²Sanglit agtalikutanana-na mga iya si Diyos, ngan agpata'anan-na mga iya nga a'uripon si pag'ampo' si kabitu'unan. Ag'alagad to si maka'anna' si Libru-na si mga Paragsumat:

Mga a'a-na si Israel, ma'in ray para si ako,
i nagbunu'-bi hayop ngan nagpahalad-bi, si kwarinta ta'on ari si disyirto.

⁴³ I karru-na si ladawan-na si Molok pati' si bitu'on Refan i nagparapalangkit-bi.

Aghimu-bi duway to mga diyus-diyos basi' sa'ampu'an-bi.
Sanglit distirru-ta kam'

^r 7:32 Exo 3:6   ^s 7:34 Exo 3:5,7,8,10   ^t 7:37 Deut 18:15   ^u 7:40 Exo 32:1

^v 7:43 Amos 5:25-27

ari si dahulu'an-na pa si Babilonia.

44 “Iya liwat to i kapapu'-papu'an-ta kam nga aghimo pangngingistaran-na tulda si Diyos pagpa'intom nga pirmi to huwang si mga iya ari si disyirto. Naghimoy to pagtuman si tugun-na si Diyos si Moises, pagpapariho si pangngirugan nagpakulaw-na si iya. 45 Nagpa'iridar to pangngingistaran si kapapu'-papu'an-ta kam pada'iray si mga dadi'-na, ngan agbawa-nay to mga iya si uras si pagpunu'-na si Josue pag'angkon sito pitak. Sa'angkun-nay to mga iya pitak tungod kay agpapinda-na dahulo si Diyos i mga a'-na si mga dati nasyon ato. Nag'ataman to pangngingistaran ato sito pitak tubtob si panahun-na kas David nga 46 pinalangga'-na si Diyos. Agsarit iya kon akatindog ba' pangngistaran-na si Diyos-na kas Jacob.” 47 Pero si Solomon nga dadi'-na si David i makapatindog dina si templu-na si Diyos.

48 “Kundi' i Gilalabawi Diyos ga'i ag'istar si mga tinindug-na si a'a, kay mismo i Paragdalom agpasayod pina'agi si paragsumat-na:

49 I langit, iya i trunu-ko

ngan i kalibutan, iya i pannungtungan-na si kitid-ko.

Ay klasiha pangngistaran i nagtindug-bi para si ako?

O ma'in ngani', singnga may i pandidiskansuhan-ko?

50 Ma'in ba' i gahum-ko maghimo sito dimu'an?*

51 “Makudat gayod panakuluk-bi nan mga a'a kam! Akapariho kam pangasing-kasing si ga'i magpanutu'o si Diyos. Agpakangbungul-bungulan-bi i allingun-na si Diyos. Pariho kam si kapapu'-papu'an-bi nga pirmi agdiri' si pagdalum-na si Espirito Santo! 52 Aniya' ba' paragsumat-na si Diyos nga ga'i agpasakitan-na si kapapu'-papu'an-bi tungod si mga pagtutu'u-na? Gana! Agmatay-na dina mga iya i magpakatu'an andang si pagpada'itu-na si Matadong A'a. Ina'anto panahon ka'am i magtraydor ngan magpamatay si iya. 53 Ka'am nga makakarawat si Bala'ud-na si Diyos nagpabawa pina'agi si mga anghel, ka'am mismo i ga'i magpanunod.”

I Pagtalutog si Esteban

54 Ngan pakabati'-na sinan si magpaningkulo' si Kungsiho, agpanrigot mga iya si ura-ura kasina. 55 Pero tungod si pagdalum-na si Espirito Santo, akahangad si Esteban pan langit ngan akakulaw si maka'angayan danta'-na si Diyos pati' si Jesus nga agtutunggo si kawatan-na si Diyos. 56 Lingun-na si Esteban, “Ngulawa kam! Sakulawan-ko i pagbuka-na si langit ngan i Pinili' A'a agtutunggo si kawatan-na si Diyos.”

57 Pakapakali-na mga iya sinan allingon agpanambunan-na mga iya i mga talinga-na ngan agpanurakaw makusog. Nagdarusong iya, ngan

^w 7:46 Ma'in malabhat si mga kada'an kupyua si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si pangngistaran-na si pamilya-na kas Jacob.   ^x 7:50 Isa 66:1,2

⁵⁸ nagdagnas pagawas si syudad basi' akatalutugan. Agpanhugkas i mga tistigos, ngan agpama'anna'-na i mga badu'-na atubang si dadi'-dadi'on pa lalla nag'arunan Saulo.

⁵⁹ Si pagparatalutug-na mga iya pagmatay si Esteban, ag'ampo' iya, “Paragdalom Jesus, karawaton i espiritu-ko.” ⁶⁰ Mangno alukmo' iya ngan anurakaw makusog, “Paragdalom, pasaylu'on mga iya si mga sala'-nay to.” Pakapinugad-na sinan, amatay dayon iya.

8

¹ Huwang ari si Saulo, nga ag'alagad si pagmatay si Esteban.

I Pagpamasakit pati' Pagburulag-bulag-na si Manniniripon Pag'ampo'

Mismo sinan allaw agtikang i pagpamasakit si manniniripon pag'ampo' ari si Jerusalem. Nagpanhar'as mga iya dimu'an si la'in a'a tungod hamok si mga pagtu'u-na. Pwira si mga apostol, agwarak i ditangnga' si bug'os mga prubinsya Judea pati' Samaria. ² Aniya' diyusnon mga lalla maglabong si Esteban ngan mabidun'on gayod mga iya. ³ Lugod si Saulo may sigi dina kastigo si manniniripon pag'ampo' basi' pama'amban kunta' si mga pagtu'u-na. Pada'iray iya si pala'in-la'in ruma', ngan agpangguyud-na pagawas i mga lalla pati' i mga danda ngan agpamaprisu-na.

I Pagwali-na si Felipe ari si Samaria

⁴ Agparapanwali-na si magburulag-bulag magpanutu'o i allingon bisan singnga mga iya pa'arop. ⁵ Padalugdog si Felipe si adda syudad ari si Samaria ngan agparapasamwak mahi'unong si Tinu'inan Mannanalwas. ⁶ Si pakapakali-na si magpantarambak si nagparapahalling-na si Felipe ngan pakakulaw-na si nagparahimu-na mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan, agtuninong gayod i dimu'an si nagparapahalling-na. ⁷ Aniya' malabbat nagbawa-bawa si mga mara'at espiritu magpanurakaw si papinda-na. Aniya' malabbat liwat irapa pati' kiyod magpanhalap. ⁸ Sanglit bali gayod kalipay-na si mga a'a ari siray syudad.

I Pahambug-na si Simon

⁹ Ari siray syudad aniya' addangan nag'arunan Simon magparatambal huwang si pagparati'aw pati' pagparatigo si titakka.^y Bisan kuntray nan dimu'an si Diyos, maliyat na panahon maniguro pirmi iya nga ag'usa i dimu'an Samaritano ngan agparapahambog iya nga bantugan iya. ¹⁰ Agtuninong si iya i dimu'an mahaya a'a ngan da'inan may i mga urdinaryo hamok a'a. Agpanlaksi mga iya si pagpinugad, “Yayto a'a i nag'arunan Gamhanan kay awinan si iya i gahum-na si mga diyos.” ¹¹ Agsunud-na iya si mga a'a tungod kay maliyat na iya agparabuhat

^y 8:9 I *pagparatambal, pagparati'aw pati' pagparatigo*, huwang nan si mga sala' buhat nga nagtalikutan-na na si magpanutu'o si Jesus. Kulawin si 19:18-20.

urusahon pina'agi si pagtapud-na si mga mara'at espiritu. ¹²Pero sigi pasamwak si Felipe si mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos pati' si gahum-na si arun-na si Jesu-Kristo. Ngan panutu'u-na mga iya si nagwali-nay to si Felipe, agpamabunyag i mga lalla hasta pa i mga danda. ¹³Mismo si Simon anutu'o ngan nagbunyagan. Agparaburubungyod iya si Felipe bisan singnga, ngan ag'usa gayod iya si mga sakulawan-na pangngilalahan si langitnon kasiguruhan pati' makagagahom binuhatan.

¹⁴Ngan pakapakali-na si mga apostol ari si Jerusalem nga ag'ako' i mga Samaritano si allingun-na si Diyos, aglihug-na mga iya si Pedro pati' si Juan pagpada'iray. ¹⁵Si panakka-na mga iya, agpangadyi'an-na nga aka'ayop si magpanutu'o i Espirito Santo, ¹⁶kay ga'i payto padugok si bisan say si mga iya. Agpabunyag hamok mga iya pag'ako' si arun-na si Ginu'o Jesus. ¹⁷Mangno agpadu'un-na kas Pedro pati' Juan i mga palat-na ari si magpanutu'o ngan pa'ayop dayon i Espirito Santo.

¹⁸Ngan pakakulaw-na si Simon nga pa'ayop i Espirito Santo si pandu'un-na si mga apostol, amaru'do' iya kwarta si mga iya ngan aminugad, ¹⁹“Buwanin may liwat ako sito gahom basi' pa'ayop i Espirito Santo si bisan say pinadu'unan-ko si mga palat-ko.”

²⁰Anaruman dina si Pedro, “Atunaw pa kaw kunta' huwang si kwarta-moy nan, kay gasi-mo nga pwidi kabayaran kwarta i gahum-na si Diyos pagpa'ayop si Espirito Santo! ²¹Gana' labut-mo si trabaho kami' to para si Diyos, kay ma'in tama' i katuyu'an-mo si pangulawan-na si Diyos. ²²Basulin to karat'an huwang si pagbag'o ngan mangadyi'a si Paragdalom. Tingali pasaylu-na kaw maski mara'at i inisipan-mo. ²³Akatu'anan ako nga bali kaw ka'awa'on ngan uripon kaw si sala!”

²⁴Mangno aminugad si Simon, “Ampu'i-bi ako si Paragdalom basi' gana' si nagpinugad-bi nan mahinabo' si ako.”

²⁵Pakahuman-na kas Pedro pati' Juan pagsumat si kamatu'uran ngan pagpasamwak si allingun-na si Paragdalom, agbalik mga iya pan Jerusalem. Si nagpara'agihan-na pagbalik agparawali-na mga iya i mahalap sumat si malabbat pa mga kaburubungtuhan si Samaria.

Agbagat si Felipe pati' i taga Etiopia

²⁶Siray uras aniya' anghel nagpabawa-na si Paragdalom maminugad si Felipe, “Pada'iraya si timugan, ari si tinampo nga ag'agi si disyirto tikang si Jerusalem padalugdog pan syudad Gaza.” ²⁷Sanglit palangngan dayon iya, ngan si pagparabaktas-na, sadahulu'an-na iya si addangan taga Etiopia. Mahaya katungdanan-na sito kay iya i tinapuran si dimu'an kayamanan-na si Candace nga Rayna-na si mga taga Etiopia. Agpakapun-na na iya kay i mga kapon hamok i makasirbi si mga rayna siray mga panahon. Manari'i iya si Jerusalem pag'ampo'. ²⁸Si pagbalik-na, agsakay iya si karuwahi-na

ngan sigi basa makusog si Libro-na si Paragsumat Isaias. ²⁹Agsumatan-na may si Felipe si Espirito Santo, “Lanaton ray karuwahi ngan tapitin gayod.”

³⁰Mangno aglalahi iya patapit si karuwahi ngan sabati'an-na i pagparabasa-na si lalla. Sanglit amatilaw iya, “Sasabutan-mo ba' i karuyag sidngun-na si nagparabasa-moy nan?”

³¹Anaruman may to, “Pa'i-ko may sito pakasabot kon gana' mag'isplikar si ako?” Sanglit ag'agda-na iya si taga Etiopia pagsang'at ngan pagtingkulo' huwang si iya.

³²Yayto i parti-na si Kasuratan nagparabasa-na:

Aniya' addangan nagguyod si kamatayon
pariho si burunu'on karniro,

ngan ga'i iya agsibu'-sibo' atubang si mag'akusar

pariho si karniro nga ga'i agribuk-ribok atubang si magburog.

³³Si dimu'an pagpakamalo' si iya, ga'i iya nagbuwanan pantay paghusgar.

Gana' makasumat mahi'unong si mga ka'ampu-ampuhan-na kay nagbawi' na i kinabuhi'-na ato si kalibutan.^z

³⁴Amatilaw i taga Etiopia, “Alayon, sumatin ako, say nagtukuy-na si paragsumat, i kalugaringun-na o i la'in?” ³⁵Mangno agtikang si Felipe pagpaklaro sinan mismo parti si Kasuratan ngan agpadayon pagsumat si mahalap sumat hi'unong si Jesus.

³⁶Si pagparabiyahi-na mga iya, aniya' sa'agihan-na mga iya sapa',^a ngan aminugad i taga Etiopia, “Kulawin! Atiya' buwahi'. Aniya' ba' maka'ulang kon agpabunyag ako?” ^{37b} ³⁸Agpahuway-na i karuwahi ngan paladdop mga iya basi' sabunyagan-na iya si Felipe. ³⁹Ngan pahawas-na mga iya si buwahi', hintak ga'i na kinakulawan si Felipe kay agpara'-na iya si Espiritu-na si Paragdalom. Agpadayon i taga Etiopia si biyahi-na ngan bali kalipayan. ⁴⁰Pero mismo sinan uras, agpaluwa'-na si Felipe si Espirito ari si syudad Azoto, ngan agpadayon si langngan-na pagpasamwak si mahalap sumat si balang bungto nag'agihan-na hasta nga anakka iya si syudad Cesarea.

I Pakabawa si Saulo Pagtutu'o

Buhat 22:3-16; 26:9-18; Gal 1:11-2:10

9 ¹⁻²Siray ka'urason, sigi pa pakatalaw si Saulo nga paratukan kamatayon i mga inadalan-na si Ginu'o. Aruyag gayod iya nga

^z **8:33** Isa 53:7,8   ^a **8:36** I nagtukoy *sapa'*, iya i kina'anda'an matapit si baryo Betsura. Kulawin si mapa si pahina 330.   ^b **8:37** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ³⁷ *Aminugad si Felipe, “Kon kinasing-kasing gayod i pagtutu'u-mo, pwidi kaw akabunyagan.” Anaruman may i taga Etiopia, “Oho', agtutu'o gayod ako nga si Jesu-Kristo iya i Dadi'-na si Diyos.”*

akapada'iray si syudad Damasco pag'usisa kon aniya' sa'anda'an-na mga a'a ari nga huwang si baha'o pa'agi pagtapit si Diyos nagturu'-na si Jesus. Sanglit pada'iray iya dahulo si gilalabawi paraghalad pagpalako mga surat nga papakulawon si mga sinaguga ari basi' sadakup-nay to mga a'a, lalla o danda ngan sapamawa-nay to bilang priso pan Jerusalem. ³Si pagra'un-da'un-na ari si Damasco, aniya' danta' man langit nga hintak agsiga palibot si iya. ⁴Alaho' iya si nagkabayuhan-na ngan aniya' sapamati'an-na busis nga makibagaw si iya, “Saulo, Saulo, ay kay agpa'antus-mo ako?”

⁵Amatilaw si Saulo, “Say kaw, Sinyor?”

Anaruman may si iya, “Ako si Jesus nga mag'antos tungod si nagparabuhat-mo si mga magpanutu'o si ako. ⁶Banguna ngan pasallura si kuta'-na si syudad. Surumatan kaw ari si kinahanglan buhat-mo.”

⁷Sigi hamok tutunggo i mga kahuruwangan-na lalla si Saulo pero gana' magpakasibo'. Akapakali mga iya busis pero gana' mga sakulawan-na bisan ay. ⁸Pabangon si Saulo pero panmuklat-na si mga mata-na, ga'i na iya kakulaw, sanglit nagtuttutan na hamok iya pasallod si Damasco. ⁹Abuta iya tallo allaw ngan gana' kakan-kakanay ni panginom bisan ay.

¹⁰Ari si Damasco, aniya' inadalan nag'arunan Ananias nga ag'agi si adda maka'urusa kurulawan. Ari sakulawan-na pati' sapamati'an-na i Paragdalom nga agban'u-na iya, “Ananias.”

Anaruman iya, “Paragdalom, atiya' ako.”

¹¹Agtugunan-na iya si Paragdalom, “Pada'iraya si ruma'-na si Judas, ari si kalsada nag'arunan Tadong ngan pinugaron nga makibagaw kaw si lalla nag'arunan Saulo nga taga sunsari'i si syudad Tarsos. Agparapangadyi' iya sito mga ka'urason ¹²ngan agpakulaw-ko liwat iya ina'anto si la'in maka'urusa kurulawan nga agkabagat kam duwangan ngan agdu'unan-mo iya si mga palat-mo basi' akakulaw iya gihapon.”

¹³Agsarumanan-na may si Ananias i kabagaw-na, “Paragdalom, malabbat sapakalihan-ko mga sumat mahi'unong sito lalla pati' si dimu'an mga pagpirwisyu-na si mga a'a-mo nga nagtagama paghuwang si ka'aw ari si Jerusalem. ¹⁴Pada'ito iya nga aniya' kuno' gahum-na tikang si mga puno' paraghalad pagdakop si dimu'an magsangpit si ka'aw.”

¹⁵Pero aminugad dina i Paragdalom, “Pada'iraya! Yayto lalla i nagpili'-ko manirbi si ako basi' sapakilala-na ako si mga ma'in Hebro pati' si mga hadi'-na hasta si mga a'a-na si Israel. ¹⁶Ako mismo mamakulaw si iya kon singnga tubtob i arantusun-na para si ako.”

¹⁷Pakapara'-na si maka'urusa kurulawan, pada'iray dayon si Ananias si nagturo' ruma' ngan diritso iya pasallod. Si pamadu'un-na si mga palat-na ari si Saulo, aminugad iya, “Bugtu'-ko Saulo, si Jesus nga pakulaw si ka'aw ari si tinampo si pagra'un-da'un-mo ato, iya i Paragdalom. Iya i maglihog si ako pagpapada'ito basi' akakulaw kaw gihapon ngan basi'

pa'ayop si ka'aw i Espirito Santo.”¹⁸ Aniya' dayon matakatak day hingbis tikang si mga mata-na si Saulo ngan akakulaw dayon iya. Anunggo iya ngan nagbunyagan.¹⁹ Ngan pakakakan-na na, anagha' dayon i puhu'-na.

I Pagparawali-na si Saulo ari si Damasco

Ag'istar dahulo si Saulo mga pira allaw ari si Damasco huwang si mga inadalan.²⁰ Agtikang dayon iya pagwali ari si mga sinaguga nga si Jesus, iya i Dadi'-na si Diyos.²¹ I dimu'an makapakali si iya agpangusa ngan agsipuruparatilaway, “Ma'in ba' nan iya i magparapirwisyo ari si Jerusalem si mga magparapanangpit si Jesus? Sigurado iyay nan, ngan pada'ito iya pagpandakop namay sito ngan sabawa-na bilang priso pada'iray si mga puno' paraghalad.”²² Pero sigi dina tatamba i kagamhanan-na si Saulo tungod si pagparawali-na ngan pina'agi si pagparapamatu'ud-na nga si Jesus i Tinu'inan Mannanalwas, ga'i agpakasibo' i ditangnga' mga Hebro magpangistar ari si Damasco.

²³ Kahuman si pira allaw, aniya' mga punu'-na si mga Hebro magkurunsabo pagmatay si iya,²⁴ sanglit allaw sangom i pagparabantay si iya ari si mga pangngagihan si kuta'-na si syudad. Kundi' sakatu'ananna si Saulo i planu-na mga iya²⁵ sanglit kasanguman, ag'ala'-na iya si mga mannurunud-na ngan nagtunton iya si kanastro tikang si adda bintana' si kuta'.

I Pagbisita-na si Saulo ari si Jerusalem

²⁶ Ngan panakka-na si Saulo si Jerusalem makihuwang iya si mga inadalan ari, pero agkataralaw mga iya dimu'an kay ga'i mga iya agtutu'o nga ungod iya inadalan.²⁷ Pero aniya' addangan si mga iya nag'arunan Bernabe nga iya i magbawa si Saulo pagbagat si mga apostol. Agsumat iya mahi'unong si pagpakulaw-na si Ginu'o si Saulo si pagbiyahi-na pati' i mahi'unong si pagbagaw-na si iya. Agpasayod iya nga bali kapusukado si Saulo pagpasamwak si mahalap sumat ari si Damasco kay ag'aku'-na i arun-na si Jesus.²⁸ Sanglit gana' na maka'ulang si pangiwa-kiwa-na si Saulo kay aghuruwang mga iya ag'istar si mga apostol ari si Jerusalem ngan pusukado paggamit si arun-na si Paragdalom pagwali.²⁹ Sigi iya pakibagaw si mga Hebro nga Grikuhanon i pinahallingan-na ngan sigi iya pakipasusuhay tubtob nga nagmamatay iya.³⁰ Ngan pakakatu'an-na sinan si mga kabugtu'an si pagtu'o, agbaya'-na mga iya si Saulo padalugdog pan syudad Cesarea ngan agpataliwan-nay to mga iya pan Tarsos.

³¹ Tikang siray, agpaka'angkon dayon si maliyat kamurayawan i manniniripon pag'ampo' si bug'os mga prubinsya Judea, Galilea pati' Samaria. Anarig i mga pagtu'u-na ngan aglalabbat mga iya tungod si pagpara'aghat-na si Espirito Santo. Agpanahod gayod mga iya si Paragdalom hasta si mga kinabuhi'-na.

I Pagbulung-na si Pedro si Eneas pati' i Pag'allum-na Gihapon si Dorcas

³² Si pagparalibut-libut-na si Pedro si pala'in-la'in lugar, akapada'iray iya si bungto Lida pagbisita si mga a'a ari nga nagtagama paghuwang si Diyos. ³³ Aniya' sabagatan-na irapa nag'arunan Eneas nga agparalibbak sallod si walo' na ta'on. ³⁴ Agpinugad-na iya si Pedro, "Eneas, agpahalap-na kaw si Jesu-Kristo mismo ina'anto. Banguna ngan lukuton naglibbakan-moy nan." Pabangon dayon si Eneas. ³⁵ Akakulaw si iya i dimu'an magpangistar si Lida hasta pa i bug'os kapatagan si Saron ngan agpanutu'o mga iya si Ginu'o.

³⁶ Ari liwat si syudad Jopa, aniya' inadalan danda nag'arunan Tabita. Dorcas i pag'aron si iya si Grikuhanon, nga i kahulugan-na adda usa. Pirmi iya agparahimo si mga mahalap binuhatan ngan pirmi iya agparabulig si mga anggana'. ³⁷ Mismo si kari'i-na si Pedro si Lida, binurungan si Tabita ngan amatay. Nagtrapuhan i bangkay-na ngan naghay'ad si kwarto ari si dyata'. ³⁸ Agtapit hamok i Lida pati' i Jopa, sanglit ngan pakakatu'an-na si mga inadalan nga ari si Pedro si Lida, aglihog mga iya duwangan lalla pag'ala'. Agsagda-nay to mga iya, "Alayon dagmita, amaya'a dayon si kami!"

³⁹ Amaya' dayon si Pedro ngan diritso amanahik pan dyata' si panakka-na ari. Agtiriripon si iya i dimu'an mga balo. Agparapamanangis to ngan agparapamakulaw-na si iya i mga pammakurumbot pati' i ditangnga' panapton nagparahimu-na si Dorcas ngan allom payto.

⁴⁰ Agpamagawas-na mga iya dimu'an si Pedro. Mangno anluhod iya ngan mangadyi'. Katapos angatubang iya si minatay ngan aminugad, "Tabita, kallata!" Anmuklat dayon i minatay. Pakakulaw-na nga ari si Pedro, aningkulo' to. ⁴¹ Ag'antanan-na iya si tamburo' ngan agbuligan-na pagtunggo. Mangno, agban'u-na si Pedro i mga magpanutu'o labihan na i mga balo ngan agpakulaw-na si mga iya nga a'allom gihapon si Dorcas. ⁴² Abantog nan hinabo' si bug'os Jopa ngan malabbat i manutu'o si Ginu'o. ⁴³ Ag'istar dahulo si Pedro ari si Jopa si ruma'-na si paragbulad anit nag'arunan Simon.

I Pagpa'ala'-na si Cornelio si Pedro

10 ¹ Ari si syudad Cesarea aniya' sinturyon^c nag'arunan Cornelio nga sakop si adda batalyon taga Italia. ² Rilihuso iya ngan matinu'uhon si rilihyun-na si mga Hebro hasta i pamilya-na. Makibuan-buwanon iya si mga magpanginahanglan ngan pirmi agparapangadyi'. ³ Adda allaw sinan ngan mga alas tris si kuhap

^c 10:1 I *sinturyon*, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 22.

akakulaw iya maka'urusa kurulawan. Klarado gayod i pagkakulaw-na si anghel pinabawa-na si Diyos, nga padugok si iya ngan aminugad, “Cornelio!”

⁴Agbuslung-na pahalap si Cornelio i anghel bisan kon bali i katalaw-na ngan amatilaw, “Sinyor, ay i tuyu'-mo si ako?”

Anaruman i anghel, “I pagparapangadyi'-mo pati' i pagkamabinuwan-buwanun-mo si mga anggana' akapariho si halad nga anakka ari si langit sanglit tungod sinan pirmi kaw sa'intuman-na si Diyos. ⁵Anlihuga ina'anto pan syudad Jopa pag'ala' si addangan lalla nag'arunan Simon nga kilala liwat si aron Pedro. ⁶Makisangpot iya si ruma'-na si Simon paragbulad anit nga ag'istar matapit si kalawot.”

⁷Si pakapara'-na si anghel magbagaw si Cornelio, aman'o iya duwangan si mga rilihugun-na ngan addangan si mga tinapuran-na sundalo nga rilihuso. ⁸Ag'isturya-na si mga iya i dimu'an nagsumat-na si anghel, ngan aglihug-nay to mga iya pan Jopa.

I Sakulawan-na si Pedro Maka'urusa Kurulawan

Buhat 11:5-14

⁹Ka'asumuhan amudto agra'unda'on si syudad i nagpanlihog. Sinan uras, agpanahik may si Pedro si hagdan pada'iray si patag binungbungan pagpangadyi'. ¹⁰Alinganto iya pero ga'i akapamangan tungod kay nagpara'andam pa hamok. Sinan uras aniya' sabuslungan-na nga pariho iya si mag'upi bisan kon kallat pa. ¹¹Sakulawan-na nga angabri i langit ngan aniya' inanna' day tampi' nga bali lambo, nagtunton nga day nag'ingkutan si ampat kantu-na. ¹²Panno' to si dimu'an klasi si hayop, mananap, pati' manuk-manok. ¹³Mangno aniya' sapakalihan-na busis maminugad, “Pedro, anungguha, anmataya sinan ngan kakanon.”

¹⁴Anaruman si Pedro, “Ga'i ahimo, Paragdalum-ko! Ga'i pa ako akakakan bisan ay karniha nga marigsok o ma'in tugot pagkakan.”

¹⁵Sapakalihan-na gihapon i busis, “Dakaw agpinugad nga marigsok i naghimu-na na si Diyos limpyado.” ¹⁶Sin talloy to ahinabo' mangno nag'isa dayon i day tampi' pan langit.

¹⁷Dungan si pagpara'usa-na si Pedro kon ay i tuyu'-na si Diyos pagturo' pina'agi sito maka'urusa kurulawan, satuttutan-na si mga naglihug-na si Cornelio i ruma'-na si Simon. Agparapanunggo mga iya si yungud-na si pwirtahan-na si padir. ¹⁸Aman'o mga iya pagpatilaw kon ari ag'istar si Simon nga kilala liwat si aron Pedro.

¹⁹Si pagparapinsar-na pa si Pedro mahi'unong si maka'urusa kurulawan, agpakatu'an-na iya si Espirito, “Simon, aniya' tallungan lalla magpara'anda' si ka'aw. ²⁰Sanglit paduwa'iha ngan dugukon dayon. Dakaw agruha-duha pagbaya' si mga iya kay ako gayod sinan i maglihog.”

²¹Paduwa'i si Pedro ngan agpinugad-na i mga lalla, "Ako i nagpara'anda'-bi. Ay kay pada'ito kam?"

²²Anaruman i mga lalla, "Aglihug-na kami' si Cornelio nga sinturyon. Matadong iya a'a, matinu'uhon si rilihiyun-bi mga Hebro, ngan nagtahuran si dimu'an kaparihu-bi ari si Cesarea. Aniya' magbagaw si iya sagrado anghel nga pagpapada'iray kunta' si ka'aw ari si mga ruma'-na basi' akapakali si mga parahallingun-mo." ²³Mangno agpadayun-na si Pedro i mga lalla si ruma' bilang bisita-na.

Agwali si Pedro ari si Ruma'-na si Cornelio

Ka'asumuhan amaya' si Pedro si mga iya, ngan aniya' mga kabugtu'an si pagtu'o tikang si Jopa magpamaya'. ²⁴Si manunod allaw anakka kas Pedro ari si Cesarea. Agparapanimulat-na mga iya si Cornelio ngan agparapangagda-na i mga kabugtu'an-na pati' i mga matapit gayod kakurumpaniyahan-na. ²⁵Si pag'isasallud-na si Pedro si ruma', agtupu'-na iya si Cornelio ngan pa'akkom si kitiran-na pagbuwan katalahuran. ²⁶Pero agpatunggu-na iya si Pedro si pagpinugad, "Anungguha kay a'a may hamok ako parihu-mo."

²⁷Si pagparabagaw-na mga iya, pasallod si Pedro si ruma' ngan sakulawan-na i malabbat a'a magtiripon. ²⁸Aminugad to si mga iya, "Sayod kam nga kuntra si bala'od kami' mga Hebro i pagpaki'adda o bisan pagbisita si mga ma'in Hebro. Pero agpakulaw-na si ako si Diyos nga gana' nagpinugad-ko marigsok bisan say aha'a. ²⁹Sanglit si pag'ala' si ako, ga'i ako agbaribad; amaya' dayon ako. Ina'anto tilaw-ta may kam, ay kay agpa'ala'-bi ako?"

³⁰Anaruman si Cornelio, "Ampat allaw na i pa'agi, agparapangadyi' ako si ruma'-ko mga alas tris si kuhap, pariho gihapon sito ka'urason. Aniya' lalla manhintak pakulaw atubang si ako nga masuri'aw i bisti-na ³¹ngan aminugad, 'Cornelio, agpakalihan-na si Diyos i mga pangadyi'-mo ngan ag'intum-na i pagkamabinuwan-buwanun-mo si mga anggana'. ³²Pa'ala'on si Simon nga kilala liwat si aron Pedro ari si Jopa. Bisita iya ari si ruma'-na si Simon paragbulad anit nga ag'istar matapit si kalawot.' ³³Sanglit agpalihugan-ta kaw dayon, ngan salamat si pagpada'itu-mo. Ina'anto atiya' kami' intiro atubang si Diyos pagpamati' si dimu'an nga nagtugun-na si ka'aw si Paragdalom pagsumat si kami'."

³⁴Mangno agtikang pagpahalling si Pedro, "Ina'anto pa hamok panabut-ko nga ungod bali' gana' pina'urug-na si Diyos ³⁵kundi' ag'aku'-na i dimu'an a'a tikang si pala'in-la'in nasyon magpa'unra si iya ngan magparabuhat si katadungan. ³⁶Akatu'an kam si sumat nagpabawa-na si Diyos si mga a'a-na si Israel nga iya i pagpasamwak si mahalap sumat nga aniya' kamurayawan-na si a'a pina'agi si Jesu-Kristo nga Paragdalom si dimu'an. ³⁷Akatu'an kam si mahinabo' si bug'os prubinsya Judea

nga agtikang ari si prubinsya Galilea pakahaman si pagparapasamwak-na si Juan mahi'unong si pagbunyag. ³⁸Sapakalihan-bi kon agpapa'i-na si Diyos pagtu'in si Jesus nga taga Nasaret pina'agi si pagpa'ayup-na si Espirito Santo pati' pagbuwan gahom. Tungod kay aghuwang si iya i Diyos, agparalibot iya nga puro kahalapan i nagbuhat-na ngan agparapapindahan-na si mara'at espirito i dimu'an nagdaluman-na kas Satanas.

³⁹“Tistigos kami' si dimu'an nagbuhat-na ari si Jerusalem hasta pa si bug'os nasyun-na si mga Hebro. Si pagmatay-na sito mga iya, agpabiyat-nay to mga iya si day sanga-na si kayo ⁴⁰pero si katallo allaw, agbanhaw-na iya si Diyos ngan agpakulaw iya. ⁴¹Ga'i iya kinakulawan si dimu'an mga a'a, pero agpakulaw iya si kami' nga mga pinili'-na andang tistigos. Kami' i mga tistigos magtarangka' si pagkakan ngan pag'inom huwang si iya kahuman si pakabanhaw-na. ⁴²Agtugunan-na kami' pagpasamwak si mga a'a ngan pagtistigos nga iya i huwis nagtu'inan-na si Diyos paghusgar si mga allom pati' si mga minatay. ⁴³Agtistigos i dimu'an paragsumat-na si Diyos siray mahi'unong si iya nga bisan say i magtutu'o si iya, apasaylo i mga sala'-na pina'agi si gahum-na si arun-na.”

⁴⁴Si pagparapahalling-na si Pedro sito mga allingon, pa'ayop i Espirito Santo si dimu'an magpamakali. ⁴⁵Agpangusa i mga tinuri' magpanutu'o nga iya i mga Hebro magpamaya' si Pedro kay nagpumwan liwat bisan si mga ma'in Hebro i rigalo nga iya i Espirito Santo. ⁴⁶Kinatu'anan to kay la'in na dina mga linggwahi i kinapakalihan nga nagparapahalling-na sito mga a'a ngan agparapandayaw mga iya si Diyos.

Mangno aminugad si Pedro, ⁴⁷“Angay nayto kunta' mga a'a nga agpakabunyagan liwat si klasi nga naggamitan buwahi'. Aniya' pa ba' si ka'am mandiri' sito? Sigurado gana' kay ag'ayop na si mga iya i Espirito Santo pariho si pag'ayup-na si kita kam.” ⁴⁸Sanglit agmando' iya pagbunyag si mga iya nga magpan'ako' si arun-na si Jesu-Kristo. Mangno aghawiran-na mga iya si Pedro bisan pira hamok allaw.

Ag'isplikar-na si Pedro i Pagpakihuwang-na si mga Ma'in Tinuri'

11 ¹Akabati' i mga apostol pati' i mga kabugtu'an si pagtu'o si bug'os prubinsya Judea nga aniya' liwat magpanutu'o si mga ma'in Hebro si allingun-na si Diyos. ²Sanglit si pakapada'iray-na si Pedro si Jerusalem, agsu'it-na iya si mga tinuri' magpanutu'o ³si pagpinugad, “Pasallod kaw si ruma'-na si mga ma'in tinuri' ngan agkakan huwang si mga iya.”

⁴Agtikang si Pedro pag'isplikar pasunud-sunod si tukib mahinabo', ⁵“Agparapangadyi' ako ari si syudad Jopa ngan aniya' sabuslungan-ko nga pariho ako si mag'upi. Akakulaw ako maka'urusa kurulawan ngan aniya' inanna' day tampi' nga bali lambo nagtunton man langit.

Day nag'ingkutan to si ampat kantu-na ngan aghahawod si yungud-ko.
 6 Agbuslung-koy to ngan sakulawan-ko ari i malabbat klasi si hayop, huwang-na i mga ma'ilaw, i mga mananap, pati' mga manuk-manok.
 7 Mangno akabati' ako busis magpinugad, 'Pedro, anungguha, anmataya sinan ngan kakanon.'

8 "Anaruman may ako, 'Ga'i ahimo, Paragdalum-ko! Ga'i pa ako akakakan marigsok karni o i ma'in tugot.'

9 "Kinapakalihan gihapon i busis tikang si langit, 'Dakaw agpinugad nga marigsok i naghimu-na na si Diyos limpyado.' 10 Sin talloy to ahinabo' mangno nag'isa gihapon i day tampi' pan langit.

11 "Mismo sinan aniya' tallungan lalla tikang si syudad Cesarea magparapanunggo yungod si nag'istaran kami' nga naglihog pag'ala' si ako. 12 Agsumatan-na ako si Espirito nga ga'i ako agruha-duha pagbaya' si mga iya. Agpamaya' liwat si ako i annumangan mga ka'arabay-ko kabugtu'an si pagtu'o ngan pamasallod kami' si ruma'-na si magpa'ala' si kami'. 13 Agsumatan-na kami' nga akakulaw kuno' iya anghel nga paluwa' si ruma'-na ngan aminugad, 'Anlihuga pan Jopa, pag'ala' si Simon nga kilala liwat si aron Pedro. 14 Iya i manumat si ka'aw kon pinapa'i kam agkasaralbar hasta i dimu'an ginsakupan-mo.' "

15 Agpadayon si Pedro, "Si pagtikang-ko pa hamok pagpahalling, pa'ayop i Espirito Santo si mga iya pariho si pag'ayup-na si kita kam si tinikangan. 16 Mangno sa'intuman-ko i nagpinugad-na si Ginu'o: 'Parti si buwahi' i pagbunyang-na si ka'am si Juan, pero burunyan kam pagpa'ayop si Espirito Santo.' 17 Sanglit kon agbuwanan-na mga iya si Diyos pariho rigalo si nagpumwan-na si kita kam si panutu'u-ta kam si Ginu'o Jesu-Kristo, say ba' ako nga pwidi akadir'i si tuyu'-na si Diyos?'"

18 Si pakabati'-na si mga magpanu'it si iya, ga'i na dayon mga iya agpakasibo', lugod agpandayaw si Diyos si pagpinugad, "Kon sugad agbuwan liwat panahon i Diyos si mga ma'in Hebro pagbasol huwang si pagbag'o basi' aka'angkon si ungod kinabuhi'."

I Pagparawali-na si mga Magpanutu'o ari si Antioquia

19 Aniya' dati nagsurat ato sito libro nga malabbat i magburulag-bulag magpanutu'o ari si Jerusalem kahuman hamok si pagmatay si Esteban. Nagpamasakitan to si la'in a'a tungod si pagtutu'u-na mga iya si Jesus sanglit agpamiyahi mga iya pada'iray si prubinsya Fenicia, si isla Cipre pati' si syudad Antioquia. Ka'urugan si mga iya agparapamasamwak si allingun-na si Diyos si mga Hebro hamok. 20 Pero aniya' si mga iya tikang si Cipre pati' si syudad Cirene nga agtikang pagpahalling liwat si mga Griko si panakka-na mga iya si Antioquia. Agparapanumat to si mahalap sumat nga si Jesus, iya i Paragdalom. 21 Agbuligan-na mga iya pahalap si Paragdalom. Malabbat i mga a'a magpanutu'o ngan pahuwang si Ginu'o. 22 Akabantugan

sito hinabo' i manniripon pag'ampo' ari si Jerusalem ngan aglihug-na mga iya si Bernabe pan Antioquia. ²³Si panakka-na ari, alipay gayod iya si pakakulaw-na si ibidinsya si pagpalangga'-na si Diyos si mga a'a. Ag'aghat-na mga iya dimu'an pag'unong kinasing-kasing si Paragdalom. ²⁴Si Bernabe daluman a'a ngan mahaya i kapulsanan-na pagsirbi si Diyos. Agsunod gayod iya si pagdalum-na si Espirito Santo ngan matgas i pagtutu'u-na. Siray uras malabbat magka'araghat si pagtutu'o si Ginu'o.

²⁵Mangno pada'iray si Bernabe si syudad Tarsos pag'anda' si Saulo. ²⁶Si paka'anda'-na, agbwiltahan-nay to pan Antioquia. Sanglit sallod si adda ta'on maki'adda kas Bernabe pati' Saulo si manniripon pag'ampo' ari ngan bali labbat i saturu'an-na mga iya. I primiro pag'aron Kristiyano si mga inadalan ahimo ari si Antioquia.

²⁷Sinan panahon aniya' magpamadalogdog pan Antioquia mga paragsumat tikang si Jerusalem. ²⁸Anunggo i addangan si mga iya nag'arunan Agabos ngan makigpasumat-na iya si Espirito Santo nga aniya' titakka gutom si dimu'an lugar nga sakop si nasyon Roma. Ahinabo' nan ngan pag'emperadur-na si Claudio. ²⁹Nagka'arabuyunan si mga inadalan nga tubtob si sakaya-na si balang addangan, angamot kwarta si mga kabugtu'an si pagtu'o mag'istar si Judea. ³⁰Agbuhat-nay nan mga iya ngan si Bernabe pati' si Saulo i nagpabawa-na si mga amut-na pada'iray si mga mahanak si pagtu'o ari.

I Urusahon Paggawas-na si Pedro si Prisuhan

12 ¹Sinan mga panahon, aniya' nagpamadakup-na si Hadi' Herodes^d nga sakop si manniripon pag'ampo'. I tuyu'-na i pagpasakit si mga iya tungod si mga pagtu'u-na. ²Addangan si mga iya si Santiago nga siyaka-na si Juan. Nagpapugutan iya pina'agi si ispada. ³Ngan pakakulaw-na nga akalipay nan si punu'-na si mga Hebro, agpadakup-na pa liwat si Pedro. Ahinabo' nan ngan Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na. ⁴Kahuman-na pagpadakop si Pedro agpapisu-nay to. Nagpabantayan iya si ampat grupo mga kasundaluhan nga agrilyibo sapatang-patangan. Agplano si Herodes pagbista si iya atubang si kalabbatan kahuman si Pyista si Paglabay.^e

⁵Sanglit sigi parangadyi'ay si Diyos i manniripon pag'ampo' kay awiray pa si prisuhan si Pedro.

⁶Si sangom myintras agbista-na iya si Herodes ka'asumuhan, agpaturi si Pedro si tangnga'-na si duwangan sundalo. Paluyu-luyo i pugas-na

^d 12:1 Ampu-na iya si Hadi' Herodes nga akahadi' gihapon si ka'agsuban pitak-na si papu'-na. ^e 12:4 I *Pyista si Paglabay*, nagsilibraran si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

ngan nagpa'ingkot to si padurudambila' bantay. Aniya' liwat mga bantay magtutunggo si gawas-na si mga pwirtahan. ⁷Hintak aniya' paluwa' anghel nagpabawa-na si Paragdalom ngan nagdanta'an i sallud-na si prisuhan. Agpapak-na si Pedro si kagiliran pagpukaw. Agpinugad-nay to, "Dagmita, anungguha!" Ahulso' dayon i mga pusas-na si Pedro.

⁸Mangno agpinugad-na iya si anghel, "Tuhayon badu'-moy nan basi' ga'i kaw asugyapot ngan pasul'uton sandalyas-moy nan." Agbuhat-nay nan si Pedro. Agsumatan-na liwat iya si anghel, "Pasul'uton pammakurumbut-moy nan ngan amaya'a si ako." ⁹Amaya' si Pedro pagawas si prisuhan, pero day gana' si isip-na nga i nagparabuhat-na si anghel ungod gayod ahinabo'. Si pagkagasi-na nga akakulaw iya maka'urusa kurulawan. ¹⁰Ag'agihan-na mga iya i dahulo pati' i kaduwangan bantay ngan anakka si pwirtahan ransang si kuta' pan syudad. Aglugaring to pag'abri ngan pa'agi mga iya ari. Aghuwang mga iya aglangngan si kalsada tubtob anakka si pagsangahan-na mangno hintak pa'amban si iya i anghel.

¹¹Mangno aka'alimagsang si Pedro ngan aminugad, "Ina'anto akatu'anan na ako ngan gana' na duda-ko nga aglihug-na si Paragdalom i anghel-na ngan agsalbar-na ako tikang si pagdalum-na si Herodes. Agsalbar-na liwat ako tikang si dimu'an karat'an nagparapatakka-na si mga Hebro."

¹²Si pakasantup-na si kamutangan-na, pada'iray iya si ruma'-na si Maria, i nana-na si Juan nga kilala liwat si aron Markos nga kon singnga agtiripon i mga a'a pagpangadyi'. ¹³Anuktok si Pedro si pwirtahan-na si kuta'. Padugok ngan angusisa si pwirtahan i kabulig danda nag'arunan Roda. ¹⁴Si pakakilalana si busis-na si Pedro, alahi iya pabwilita tungod si mahaya kalipay-na bisan ga'i pa sa'abrihan-na i pwirtahan. Agsumat iya, "Awiray si pwirtahan si Pedro!"

¹⁵Nagsarumanan iya, "Ga'i kaw akatu'anan si nagparayawit-moy nan." Si pagpara'insistir-na nga ungod to gayod, agpaminugad mga iya, "Tingali i anghel-nay nan."

¹⁶Pero sigi hamok tuktok si Pedro, ngan si pangabri-na mga iya si pwirtahan, agpangusa gayod mga iya si pakakulaw si iya. ¹⁷Agsinyas si mga iya si Pedro pagpamingaw ngan agsumat-na kon agpapa'i-na iya agpagawas si prisuhan si Paragdalom. Aminugad iya, "Sumati-bi si Santiago pati' i ditangnga' mga kabugtu'an si pagtu'o mahi'unong sito." Mangno pa'amban iya ngan pada'iray si la'in lugar.

¹⁸Kanalungan bali kasamukan si mga sundalo. Agsipuruparatilaway mga iya, "Ay daw i mahinabo' si Pedro?" ¹⁹Pakahuman-na si Herodes pagpa'anda' pahalap si iya, ag'imbistigaran-na pahalap i mga bantay tungod kay ga'i namay gayod iya kina'anda'an. Mangno agmando' to pagpamatay si mga bantay.

I Kinamatay-na si Hadi' Herodes

Kahuman sinan, pa'amban si Herodes si prubinsya Judea ngan ag'istar iya makali' ari si syudad Cesarea. ²⁰Maliyat na panahon

agparapakidiskusyon iya si magpangistar si mga syudad Tiro pati Sidon sanglit ag'aradda i mga taga sunsari'i pagpabawa mga pinili' a'a pagpakibagaw si iya. Agpasiguro dahulo mga iya si bulig-na si Blastus nga addangan si mga tinapuran-na si hadi'. Mangno pina'agi si iya, agpakatapit mga iya nga agsiharalapay kay agla'om mga iya si nasyun-na si hadi' para si mga pagkakan-na.

²¹ Si nagtala'an-na allow si Herodes, agsul'ot iya si hadi'anon badu'-na ngan aningkulo' iya si trunu-na. Agdiskurso iya atubang si mga a'a. ²² Sigi mga iya panurakaw, “Iyay nan i busis-na si adda diyos, ma'in si a'a.”

²³ Ga'i iya agdiri' sinan mga allingon pina'agi si pagpinugad kunta' nga i Diyos dina i angay nagdayaw sanglit agpadusmug-na dayon iya si adda anghel nagpabawa-na si Paragdalom. Tikang sinan pinaddihan dayon iya battong tungod si pagkutkut-na si mga wati si tina'i-na hasta nga amatay.

²⁴ Pero agsamwak i allingon-na si Diyos ngan malabbat magpanutu'o.

²⁵ Ngan pakatapus-na kas Bernabe pati' si Saulo si mga tuyu'-na ari si Jerusalem, agbwilta mga iya nga agpabaya'-na si Juan nga kilala liwat si aron Markos.

Agtu'inan-na si Espirito Santo kas Bernabe pati' Saulo Bilang mga Misyunaryo

13 ¹ Aniya' mga paragsumat pati' mga paragturo' nga sakop si manniniripon pag'ampo' ari si syudad Antioquia nga iya kas: Bernabe, Simeon nga nag'anga'an Nigro, Lucio nga taga sunsari'i si syudad Cirene, Manaen nga nagpahaya siray paghuwang-huwang si gubirnadador Herodes,^f pati' si Saulo. ² Adda bisis ngan pagpangampu'-na si Paragdalom si manniniripon bawa i pagpu'asa, agpakatu'an-na mga iya si Espirito Santo, “Tagamahu-bi si Bernabe pati' si Saulo para si nagpatu'in-ko si mga iya trabaho.” ³ Sanglit padayon i pagpamu'asa-na ngan agpamangadyi' hi'unong si duwangan to. Kahuman sinan, nagpandu'unan to si mga palat-na si mga mahanak si pagtu'o pagpatubyan si mga iya si katungdanan. Mangno nagpamataliwan.

Agparapasamwak kas Bernabe ari si Cipre

⁴ Sanglit, tungod kay i Espirito Santo i maglihog kas Bernabe pati' Saulo, padalugdog mga iya pan bungto Seleucia kon singnga mga iya patalabok pan isla Cipre. ⁵ Si panakka-na mga iya si Salamina nga adda syudad ari, agtikang dayon mga iya pagwali si allingun-na si Diyos ari si mga sinaguga-na si mga Hebro. Huwang si mga iya si Juan Markos nga nagpabaya'-na mga iya.

---

^f 13:1 Baba-na iya si mamatay nan pa hamok Hadi' Herodes. Iya i gubirnadador si Galilea si panahun-na si Jesus.

6-8 Agparapamalatas mga iya si mga kaburubungtuhan si bug'os isla hasta nga anakka mga iya si syudad Papos. Mata'o i gubirnadador ari nga nag'arunan Sergio Paulo. Aglihog to pag'ala' si kas Bernabe pati' Saulo kay aruyag iya amati' si allingun-na si Diyos. Si pag'araratubang-na na mga iya, aniya' andang ari tinapuran nga huwang si gubirnadador. Hebro iya nga nag'arunan Bar-Jesus pero si Grikuhanon Elimas i pag'aron si iya. Tambalan iya nga bantugan si pagti'aw pati' si pagtigo si titakka. Agparapakunu-kunoy to nga paragsumat-na iya si Diyos. Si pagparapamati'-na si gubirnadador si kas Bernabe, agkuntra si Elimas si mga pinahallingan-na mga iya. Maniguroy to gayod nga ga'i abawa i gubirnadador si pagtu'o. 9 Mangno si Saulo nga kilala liwat si aron Pablo, amuslong ari si Elimas. Agdaluman-na iya si Espirito Santo ngan aminugad, 10 "Sapat-na kaw si Satanas ngan kuntra-na kaw si dimu'an katadungan! Agsunod kaw gayod si karat'an ngan daya'on kaw. Ga'i ba' kaw pahuway pagbaliko' si mga matadong pama'agi pagsunod si Paragdalom?" 11 Ina'anto akatuhunan kaw si kastigu-na si Paragdalom. Abuta kaw ngan ga'i kaw akakulaw si danta'-na si allaw tubtob si nagtala'an-na si Diyos."

Abuta dayon iya ngan agparapangarap-karap addangan pagpatuttot si iya. 12 Pakakulaw-na si mahinabo' si Elimas, anutu'o dayon i gubirnadador kay ag'usa gayod iya si gahom nga paluwa' tikang si nagparaturo' mahi'unong si Paragdalom.

Agparapasamwak kas Pablo ari si Antioquia, Pisidia

13 Amanakay paraw kas Pablo pati' i mga kahuruwangan-na tikang si Papos pada'iray si Perga nga syudad si Pamfilia. Kundi' ngan kari'i-na na mga iya, pa'amban si Juan si mga iya ngan pabwiltay to dina pan Jerusalem. 14 Tikang si Perga pada'iray mga iya si Antioquia, Pisidia. Si Allaw Pandidiskanso, pasallod mga iya si sinaguga ari ngan aningkulo'. 15 Pakahaman si mga barasahon nga nag'ala' tikang si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, aniya' naglihug-na si mga puno' si sinaguga pagpinugad si mga iya, "Mga kabugtu'an, kon aniya' sumat-bi nga aka'aghat si mga a'a, alayon amahallinga kam."

16 Anunggo si Pablo ngan agsinyas pagpamingaw ngan aminugad, "Amati'a kam si ako, ka'am mga a'a-nay nan si Israel hasta pa ka'am mga ma'in nan Hebro nga matinu'uhon si rilihiyon kami' mga Hebro. 17 I Diyus-na si mga a'a-na si Israel, iya i magpili' si mga kapapu'-papu'an-ta kam pati' i magpa'asinso si mga iya dungan si paglalabbat-na mga iya tikang pa ngan pagpangistar-na ari si Ehipto bilang dayuhan. Kinakulawan i mahaya gahum-na si paggiya-na si mga iya paggawas sinan nasyon 18 ngan ag'antos iya si mga gawi'-na ari si disyrirto sallod si kwarinta anyos. 19 Mangno, iya i magpirdi si mga ka'aha'an si pito' nasyon

ari si Canaan ngan agpumwan-na i mga pitak-na si mga ginsakupan-na bilang nag'iridar-na mga iya. ²⁰Ahinabo' nan dimu'an sallod si kwatro syintos singkwinta anyos.

“Kahaman sinan, agbuwanan-na mga iya si Diyos mga huwis pagpuno' tubtob si panahun-na kas Samuel nga paragsumat-na. ²¹Mangno agpalako i mga a'a adda hadi' ngan agpumwan-na si mga iya si Saulo nga aghadi' tubtob si kwarinta anyos. Dadi'-nay to iya si Kis, nga sakop si pamilya Benjamin. ²²Pakahuman pagbawi' si pagkahadi'-na si Saulo, agtu'inan-na si Diyos si David nga magin hadi'-na mga iya. I Diyos mismo magpakatu'an si mga a'a hi'unong si iya si pagpinugad-na: 'Si dimu'an sakilala-ko, si David nga dadi'-na si Jesse, iya gayod i maka'irog si kina'iya-ko. Buruhatun-na i dimu'an karuyag-ko.’

²³“Tikang si mga ka'uru'ampuhan-na sito lalla i Paragsalbar Jesus, nga nagpabawa-na si Diyos paghadi' si Israel sigon si dati sa'ad-na. ²⁴Myintras abantog si Jesus, agparapasamwak si Juan Paragbunyag nga kinahanglan agpamakulaw i dimu'an a'a-na si Israel nga agbasol huwang si pagbag'o pina'agi si pagpabunyag. ²⁵Si paghinapus-tapus-na si trabahu-na si Juan, aminugad iya, 'Say i pagkakilala-bi si ako? Ma'in ako i nagparapanimulat-bi, pero tipada'ito iya kahuman si ako. Ma'in ngani' ako angay bisan pagbak'ad si sintas-na si sapatu-na.’”

²⁶Agpadayon si Pablo pagsumat, “Mga kabugtu'an nga ka'ampu-ampuhan-na si Abraham, huwang na kam mga ma'in nan Hebro nga matinu'uhon si rilihiyon kami' mga Hebro, tuninungi-bi to. Kita kam dina i nagpatakkahan si sumat hi'unong si pa'agi nga atalwas i a'a, ²⁷kay sumatan-ta kam, i mga a'a si Jerusalem angabuyon si mga punu'-na nga ga'i pagkilala si Jesus. Lugod, si karuyag-na mga iya nga nagmatay to, si ma'in tinuyo' agtuman-na dina mga iya i mga allingun-na si mga paragsumat nga nagparabasa balang Allaw Pandidiskanso. ²⁸Bisan ga'i mga iya aka'anda' tama' rason nga angay pagpatok kamatayon, agpalaku-na mga iya si Pilato pagpamatay si iya. ²⁹Ngan atuman na i dimu'an maka'anna' si Kasuratan hi'unong si iya, tighaw'as-nay to mga iya tikang si day sanga-na si kayo^g ngan tighulid-nay to si kwiba panlalabungan. ³⁰Pero agbanhaw-na iya si Diyos, ³¹ngan sallod si pira allaw kinakulawan iya si mga kahuruwangan-na siray pagbiyahi tikang si prubinsya Galilea pan Jerusalem. Mga iya ina'anto i magpantistigos mahi'unong si iya atubang si mga igkasi-ta.

³²“Pakatu'an kami' si ka'am i mahalap sumat: I nagpasa'ad-na si Diyos si mga kapapu'-papu'an-ta kam mga Hebro, ³³atuman ato si kita

---

g 13:29 Aniya' makigpasumat-na si Diyos si Kada'an Kasuratan nga amatay i Tinu'inan-na Mannanalwas si *day sanga-na si kayo*, sanglit aggamit si Pablo sinan parahallingon pagtukoy si kudos kinamatayan-na si Jesus.

kam ngan pagpa'undong si Jesus bilang Paragsalbar. Aniya' maka'anna' mahi'unong sito buhat si kaduwa Salmo:

Ka'aw i Dadi'-ko;^h

ina'anto publikar-ko nga ako i Tatay-mo.ⁱ

34-35 Pwira pa sinan, tungod kay aniya' sa'ad-na si Diyos maka'anna' si Kasuratan:

Tuman-ko i nagsa'ad-ko si David

nga gana' la'in kon ma'in i dimu'an nga makatapuraan ngan
diyusnon kararawatun-mo,^j

aniya' liwat maka'anna' si Kasuratan mahi'unong si pagbanhaw-na si Jesus nga ga'i arunot i bangkay-na:

Ga'i ako agtugot nga arunot i bangkay-na si Sagrado Nagtagama-ko.^k

36 "Parti si David akatu'anang kita nga agsirbi iya si katuyuan-na si Diyos. Si pakamatay-na, naglabbangan iya huwang si mga kapapu'-papu'an-na ngan arunot i bangkay-na. 37 Kundi' i nagbanhaw-na si Diyos, ga'i ag'agi pagkarunot. 38 Sanglit mga kabugtu'an, aruyag ako agpakatu'an si ka'am nga si Jesus i nagtukoy nga Gisurusagraduhi Tinu'inan ngan pasamwak-ko nga pina'agi si kamatayun-na, apasaylo i sala. 39 Gana' nagkwinta matadong si pangulawan-na si Diyos pina'agi si pagsunod si bala'ud-na si Moises kundì' agkwinta-na matadong i kada addangan nga padayon si pagtutu'o si Jesus. 40 Agmatuha kam nga ga'i ahinabo' si ka'am i nagpinugad-na si mga paragsumat:

41 Ka'am magparatamay nan, manginanuha kam pahalap.

Sigurado panno' kam si pag'usa pero amatay kam gihapon bulag si Diyos

kay aniya' buruhatur-ko myintras allom pa kam nga ga'i kam anutu'o

bisan kon aniya' magpasayod si ka'am nga kamatu'uran to."^l

42 Mangno agdahulo kas Pablo pati' Bernabe paggawas si sinaguga, sanglit aniya' mamungyod si mga iya pag'imbitar nga pagpahalling pa mahi'unong sito si manunod Allaw Pandidiskanso. 43 Kahuman pagpalitira si magtiriripon, malabbat i mamukod si kas Pablo. Aniya' si mga iya mga Hebro pati' mga rilihuso nga magkabarawa si mga rilihiyun-na. Sanglit agpadayon pa kas Pablo pagpasayod mahi'unong si nagpanwali-na bawa i pag'aghat sito mga a'a nga agpasigi si pagtapud-na mga iya si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos.

^h 13:33 Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, *Dadi'*. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 3:17; 17:5), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5). ⁱ 13:33 Salmo 2:7 ^j 13:34-35 Isa 55:3 ^k 13:34-35 Salmo 16:10 ^l 13:41 Hab 1:5

⁴⁴Si manunod Allaw Pandidiskanso, haros i dimu'an a'a si bug'os syudad agtiriripon pagpakali si allingun-na si Paragdalom. ⁴⁵Si pakakulaw-na si mga Hebro si katabbul-na sito mga a'a, aniya' si mga iya nga bali i ka'awa'-na ngan agparahimullu'an-na mga iya i nagparapahalling-na si Pablo.

⁴⁶Pero pusukado dina kas Pablo pati' Bernabe pagsupla si mga iya. Aminugad si Pablo, "Kinahanglan wali kami' dahulo si ka'am i allingun-na si Diyos. Kundi' kay andiri' may kam, klarado nga ga'i kam aburubantad ngan ma'in kam angay pag'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Sanglit pada'iray na hamok kami' ina'anto si mga ma'in Hebro ⁴⁷basi' atuman i nagtagamahan-na si kami' si Paragdalom:

Aghimu-ta kaw danta' para si mga ma'in Hebro,

basi' ka'aw i mamakatu'an si dimu'an mga a'a kon pinapa'i mga iya atalwas."^m

⁴⁸Si pakapakali-na sinan si mga ma'in Hebro, alipay mga iya ngan agdayaw-na mga iya i allingun-na si Paragdalom. Agpanutu'o i dimu'an nga nagpangandam pag'angkon si kinabuhi' nga gana' katapusan-na.

⁴⁹Agsara i allingun-na si Paragdalom si dimu'an lugar palibot siray syudad. ⁵⁰Tungod sinan, aniya' mga kilalado danda nga matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro pati' mga mahaya a'a si syudad nga sa'aghat-na si mga Hebro pagkuntra si kas Pablo pati' Bernabe. Agparapamasakitan-nay to mga iya tungod hamok si mga pagtu'u-na hasta nga nagpamapinday to ari siray lugar. ⁵¹Sanglit papaspas-na mga iya i alpugna si mga kitid-na pagpakatu'an nga anggana' na baratunun-na mga iya si mga a'a ari ngan agdiritso mga iya si syudad Iconio. ⁵²Bisan kon da'inan sinan i manakka si kas Pablo, agkarilipay i magkabirilin inadalan ngan agpandaluman-nay to si Espirito Santo.

I Pagpasamwak-na kas Pablo pati' Bernabe ari si Iconio

14 ¹Ari si syudad Iconio, pasallod kas Pablo pati' Bernabe si sinaguga-na si mga Hebro, sigon si kabatasanan-na na mga iya kon anakka si baha'o lugar. Tungod si kahalap-na si pagwali-na mga iya, bali labbat si mga Hebro ngan da'inan may si mga ma'in Hebro i magpanutu'o. ²Pero i mga Hebro nga agdiri' pagtutu'o si Jesus agpara'aghat-na i ditangnga' nga ma'in Hebro pagkuntra si mga kabugtu'an si pagtu'o. ³Bisan kon da'inan sinan, tama'-tama' i kaliyat-na kas Pablo pag'istar ari, ngan pusukado mga iya pagwali tungod si pagtapud-na mga iya si Ginu'o. Agparasumat mga iya mahi'unong si mapinalangga'on pagpanginanu-na, ngan mismo si Jesus i makapamatu'od nga ungod to pina'agi si pagbuwan-na si mga iya

^m 13:47 Isa 49:6

gahom paghimo mga usahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. ⁴Sallod sinan mga ka'urason, i mga a'a nga alisang dahulo agsadurudiki'it pag'abuyon si mga apostol ngan i ditangnga' may angabuyon si mga ga'i magpanutu'o Hebro hasta nga anakka nga agduwa na hamok grupo i mga a'a si syudad.

⁵Ga'i agka'aradda siray i mga ma'in Hebro pati' i mga Hebro pero tungod si mga kasina-na mga iya si kas Pablo, agkurunsabo mga iya huwang i mga punu'-na pagkastigo pati' pagtalutog. ⁶Pero agpakatu'anang to parti si plano sanglit palitira mga iya pada'iray si syudad Litra pati' si bungto Derbe nga mga sakop si Liconia. Akatakka liwat mga iya si ditangnga' kaburubungtuhan sakop sito prubinsya, ⁷ngan agpamadayon pagpasamwak si mahalap sumat.

I Pagpasamwak ari si Litra

⁸Ari si Litra aniya' addangan maglipag'ak nga ga'i gayod agamit i kitid-na tungod kay lulid iya tikang pa si paka'allum-na. ⁹Agparapamati' to si pagparapasamwak-na si Pablo. Agbuslung-nay to pahalap si Pablo ngan sa'abat-na nga aniya' gayod sito pagtapud-na si Jesus nga sapalangnan-na iya ¹⁰sanglit agban'u-nay to si Pablo, "Anungguha!" Pakabati'-na sinan, anlukso dayon i lulid ngan agtikang paglangnan.

¹¹Pakakulaw-na si mga taga Liconia si nagbuhat-na si Pablo, agpanurakaw to si mga kalugaringun-na linggwahi, "I mga diyos nga ag'istar si langit, atiya' na nga agpakang'a'a!" ¹²⁻¹³Ari si gawas-na si syudad, aniya' templu-na si diyus-na mga iya nag'arunan Zeus ngan i pagkagasi-na mga iya nga si Bernabe si Zeus na, ngan si Pablo may si Hermes kay iya i tinu'nan parapasamwak. Sanglit i paragalad-na si Zeus agbawa mga panhahalad pada'iray si pwirtahan-na si syudad. Agpamawa mga iya mga tinulu-tulo burak pati' mga butakal baka nga burunu'on kunta' pagpakulaw nga ag'ampo' mga iya si mga apostol.

¹⁴Pakakatu'an-na kas Bernabe pati' Pablo hi'unong sito, wagnit-na dayon mga iya i mga badu'-na pagpakulaw nga akariman mga iya sito mga a'a tungod kay ga'i to agpakakilala si ungod Diyos. Pamadugok mga iya si kalabbatan magpanggubok ari ngan pina'agi si makusog busis agpasayod mga iya, ¹⁵"Dakam agbuhat sinan. Mga a'a hamok kami' nga pararihu-bi. Agpasamwak kami' si ka'am si mahalap sumat basi' patalikot kam si mga gana' kapulsanan-na diyos pada'iray si Diyos nga gana' kamatayun-na, i maghimo si kalangitan, si pitak, si kalawot, pati' si dimu'an mga inanna'-na sito. ¹⁶Siray mga panahon, agpata'anang-na hamok i mga ka'aha'an pagsunod si mga kalugaringun-na pama'agi. ¹⁷Pero agpasiguro pirmi iya nga aniya' pruwiba si pagkadiyus-na. Agpakulaw iya si kadaluman-na pina'agi si pagpumwan si ka'am i tigtanumon pati' i tigtangku'on. Iya i magbuwan si ka'am ka'abunda si

pagkakan pati' i magpanno' si kasing-kasing-bi si kalipayan.”¹⁸ Bisan pina'agi sinan mga allingon, agkuri dahulo kas Pablo pagpugong si mga a'a pag'ampo' si mga iya.

¹⁹Mangno aniya' manakka mga Hebro tikang si mga syudad Antioquia pati' Iconio nga makabawa si mga a'a pagkuntra kas Pablo. Sanglit nagtalutugan si Pablo ngan nagdagnas pagawas si syudad. I pagkagasi-na mga iya nga minatay nayto. ²⁰Pero ngan pag'ararung-arung-na si mga inadalan, akamangno gihapon iya. Si pakatunggu-na, pabwilta iya pan syudad. Ka'asumuhan pataliwan mga iya si Bernabe pan Derbe.

Agbalik kas Pablo si Syudad nga Tinikangan-na Mga Iya si Pagbiyahi

²¹Agpasamwak kas Pablo si mahalap sumat ari si Derbe ngan malabbat i magkahirimo mga inadalan-na si Jesus. Mangno pabwilta mga iya pan Listra, Iconio pati' Antioquia ²²pagpabaskog si mga inadalan pati' pag'aghat sito pagpadayon si katangkud-na mga iya si ungod pagtu'o. Agparapinugad mga iya, “Si pagsakup-ta kam si mga nagpanhadi'an-na si Diyos, sigurado kita kam ag'agi malabbat kasakitan.” ²³Pahuway kas Pablo pati' Bernabe si kada lugar nga aniya' manniniripon pag'ampo' pagtu'in mga lalla nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o ngan pina'agi si pagpangadyi' pati' pagpu'asa, agpatubyan-nay to mga iya si Ginu'o nga dati na nagpantapuran-na. ²⁴Palabay mga iya si prubinsya Pisidia ngan agdiritso pan prubinsya Pamfilia. ²⁵Pahuway dahulo mga iya ari si syudad Perga pagpasamwak si allingun-na si Diyos, mangno diritso mga iya padalugdog pan bungto Atalia.

²⁶Tikang si Atalia, patalabok mga iya pagbwilta si Antioquia kon singnga nagpatubyan mga iya si Diyos siray ngan pataliwan-na mga iya pagpamiyahi. Nagpamatubyan to si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos basi' atuman i trarabahu'un-na mga iya pagpasamwak. ²⁷Sanglit panakka-na mga iya ari, agpaban'u-na i manniniripon pag'ampo' ngan agpasumat-na mga iya i dimu'an sabuhat-na si Diyos si paghuwang-na si mga iya, ngan kon pinapa'i sapamuklat-na i mga ma'in Hebro parti si pagtutu'o. ²⁸Ngan ag'istar mga iya ari si pira bulan pagpakihuwang si mga inadalan.

I Kunsihu-na si mga Apostol ari si Jerusalem

15 ¹Aniya' mga lalla man prubinsya Judea magpamada'iray si syudad Antioquia nga agparapanturo' si mga kabugtu'an si pagtu'o si pagpinugad, “Hasta nga ga'i kam agpamaturi' sigon si kabatasanan nagturu'-na si Moises, ga'i kam agkataralwas.” ²⁻³Tungod sinan, anupak kas Pablo pati' Bernabe hasta nga agdiriskusyon mga iya. Sanglit nagpakibagawan mga iya duwangan si manniniripon pag'ampo' pagbagat si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o nga awiray si

Jerusalem mahi'unong si nagsupakan-na mga iya. Nagtimahan mga iya para si mga biyahi-na ngan nagpamataliwan huwang si mga magpanutu'o nagpamili' pagbaya' si mga iya. Si pagbalatas-na mga iya ari si mga prubinsya Fenicia pati' Samaria, agparasumat mga iya kon pinapa'i pakabawa-na pagtutu'o si mga ma'in Hebro. Tungod sinan sumat, bali i kalipayan-na si dimu'an kabugtu'an sinan mga lugar. ⁴Panakka-na mga iya ari si Jerusalem, mahalap i pagkarawat si mga iya si manniniripon pag'ampo', si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o. Agpasumat-na mga iya sito mga a'a i dimu'an sabuhat-na si Diyos si paghuwang-na si mga iya.

⁵Mangno, aniya' si magpanutu'o nga mga Parisiyo magpanunggo ngan magpaminugad, “Kinahanglan nagturi' ngan nagtugunan pagsunod gayod si Bala'ud-na si Moises i dimu'an nga ma'in Hebro.”

⁶Sanglit ag'aradda i mga apostol pati' i mga mahanak si pagtu'o pagbararagaw hi'unong si kamutangan-na si magpanutu'o nga ma'in Hebro. ⁷Kahuman si bali diribatihay, anunggo si Pedro ngan aminugad, “Mga kabugtu'an si pagtu'o, katu'an kam nga agpili'-na ako si Diyos tikang si ka'am ngan ay ba' ray pa ta'una, basi' mismo tikang si ako akapamati' ngan agpanutu'o si mahalap sumat i mga ma'in Hebro.

⁸I Diyos nga sayod andang si ungod kina'iya-na si kada addangan, agpakulaw si pag'ako' si mga ma'in Hebro pina'agi si pagpa'ayop si Espirito Santo si mga iya, pariho si nagbuhat-na may si kita kam.

⁹Pina'agi si pagtutu'o, agpasaylu-na si Diyos i mga kasal'anana-na.

Sanglit kinakulawan nga para si Diyos, i mga ma'in Hebro gana' pagkala'inan-na si kita kam. ¹⁰Kon sugad, dakam na agparapurbari-bi i pasinsya-na si Diyos pina'agi si pagbuwan kakurihan sito mga inadalan. Agparapapasunud-bi mga iya si Bala'ud-na si Moises nga bisan ngani' mismo kita kam pati' i mga kapapu'-papu'an-ta kam ga'i agpakakaya.

¹¹Lugod, agtutu'o kita nga atalwas kita tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalum-ta kam Jesus nga iya may liwat i mahinabo' si mga ma'in Hebro.”

¹²Tungod sinan, gana' rinibuk-ribukay si pagparapamati'-na si dimu'an mag'atindir ari siray bararagaw ngan diritso agsumat kas Bernabe pati' Pablo mahi'unong si mga nagbuhat-na si Diyos pina'agi si mga iya atubang si mga ma'in Hebro. Sito mga buhat, aniya' mga urusahon pati' mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. ¹³Pakahuman-na mga iya agpahalling, anunggo si Santiago ngan aminugad, “Mga kabugtu'an, amati'a kam si ako. ¹⁴Agsumat-na na si Simon kon pinapa'i agpakatu'an-na si Diyos si primiro bisis i kadisididu-na pagpanginano si mga ma'in Hebro kay aniya' nagbulag-na ditangnga' si mga iya nga magin baha'o grupo ka'aha'an sakop si iya. ¹⁵Ag'alagad gayod sinan i maka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat:

16 Pada'ito ako gihapon kahuman-ko pagkastigo si mga a'a-ko ngan patunggu-ko gihapon i mga ginsakupan-na si Hadi' David. Patindug-ko i magkaburungkag

ngan pabwilta-ko mga iya si dati kamutangan-na
17 basi' agpanganda' si Paragdalom i ditangnga' ka'aha'an nga iya i mga ma'in Hebro nga nagtagama pag'ako' si arun-ko. Iyay nan i allingun-na si Paragdalom nga magbuhat sito"ⁿ

18 nga nagpakatu'an tikang pa siray."

19 Mangno agpadayon si Santiago pagpahalling, "Sanglit para si ako, ma'in angay pagpakuri si mga ma'in Hebro nga pamadugok si Diyos.

20 Lugod, suratan-ta kam mga iya pagsumat nga nagdiri' i mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos hasta pa i aniya' laha'-na o ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i nagpalaha'. Nagdiri' liwat i pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na. 21 Angay nga pasunud-ta mga iya bisan hamok sinan mga kasugu'an kay maliyat na nagparawali si kada lugar i Bala'ud-na si Moises ngan kalabbatan i sayod sito tungod kay nagparabasay to si mga sinaguga kada Allaw Pandidiskanso."

I Surat-na si Kungsiho Pada'iray si Magpanutu'o nga Ma'in Hebro

22 Mangno agsarabot i mga apostol pati' i mga mahanak si pagtu'o, huwang i bug'os manniniripon pag'ampo', nga aniya' pinabaya' si mga sunsari'i magpanutu'o si kas Pablo pati' Bernabe pagbwilta pan Antioquia. Sanglit tikang si kabugtu'an si pagtu'o agpili' mga iya duwangan nga mga puno', Silas pati' Judas nga kilala liwat si aron Barsabas. 23 Yayto i surat nagpabawa si mga iya:

Tikang to surat si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o, nga mga kabugtu'an-bi.

Agsurat kami' si ka'am mga magpanutu'o nga ma'in Hebro anan si Antioquia, hasta si mga prubinsya Siria pati' Cilicia:

Kumusta kam dimu'an.

24 Akapamati' kami' nga aniya' mga a'a, nga tikang kuno' si kami', magparaturu' si ka'am nga akapasamok dina si mga inisipan-bi. Si kamatu'uran, ga'i kami' aglihog sinan mga a'a. 25 Sanglit agsarabot kami' pagpili' mga a'a pagpabawa pada'anan si ka'am. Agpabungyod kami' mga iya si kas Pablo pati' Bernabe, mga hinigugma' kami' kumpaniya 26 nga andam pirmi pagpa'unong si mga kinabuhi'-na para si Paragdalum-ta kam Jesu-Kristo. 27 Sanglit agpapada'anan kami' kas Judas pati' Silas pagpamatu'od nga i isi-na sito surat sigon gayod si nagbararagawan kami'.

28 Angabuyon kami' si katuyuan-na si Espirito Santo nga mahalap para si ka'am kon ga'i kam nag'ura-urahan pagpabug'at pwira na i

ⁿ 15:17 Amos 9:11,12

pagtuman sito mga buruhaton: ²⁹Agdiri'a kam si mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos hasta pa i aniya' laha'-na o ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i nagpalaha'. Diri'u-bi liwat i pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-bi. Para si kahalapan-bi kon agtuman kam sito.

³⁰Mangno, nagpataliwan mga iya ngan agpamaktas pan Antioquia. Panakka-na mga iya ari, agpaban'u-na mga iya i manniniripon pag'ampo' ngan agpumwan-na mga iya i surat. ³¹Agbasa-nay to si mga a'a ngan agkarilipay hi'unong si maka'a'aghat isi-na sito. ³²Mahaya i mga sabulig-na kas Judas pati' Silas kay mga paragsumat-nay to liwat si Diyos. Aka'aghat ngan akapabaskog mga iya si mga kabugtu'an si pagtu'o tungod kay ma'isi i mga pinahallingan-na. ³³Kahuman si pira allaw, nagpataliwan mga iya si mga kabugtu'an huwang i pagpalako kamurayaw ngan makigpangumusta mga iya si magpanlihog sito. ³⁴ ³⁵Pero pabilin kas Pablo pati' Bernabe ari si Antioquia. Agpadayon mga iya pagturo' ngan pagpasamwak si allingun-na si Paragdalom ngan malabbat ari i mga kapararihu-na.

Agsibulag kas Pablo pati' Bernabe

³⁶Kahuman si pira duminggo, ag'agda-na si Pablo si Bernabe, “Tana pabwilta pagbisita si mga kabugtu'an si pagtu'o si intiro kaburubungtuhan nagpasamwakan-ta si allingun-na si Paragdalom. Kulawan-ta kon mati'ay na mga iya.” ³⁷Karuyag-na si Bernabe nga pinabaya' si mga iya si Juan, nga kilala liwat si aron Markos. ³⁸Iyay nan i dadi'-dadi'on pa lalla nga pabulag si mga iya ngan kari'i-na mga iya si prubinsya Pamfilia ngan ga'i na agpadayon pagtapos si mga trabahu-na. Bisn kon agsiharalapay na mga iya, akahuna'-huna' gihapon si Pablo nga ga'i pagpabaya' sito kay aniya' sito kina'iya-na pagbulag nga gana' sarit-saritay. ³⁹Tikaladkad na kunta' i mga laha'-na kas Pablo pati' Bernabe ngan gana' gayod papirdi si mga iya sanglit agbulag na hamok mga iya. Patalabok si Bernabe huwang si Markos pan isla Cipre ⁴⁰ngan si Silas may i nag'agda-na si Pablo pagbaya' si iya. Nagpatubyan kas Pablo pati' Silas si mga kabugtu'an si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Paragdalom. ⁴¹Pataliwan mga iya ngan si paka'agi-na mga iya si Siria pati' si Cilicia, sigi mga iya pabaskog si mga pagtu'u-na si manniniripon pag'ampo' si mga kaburubungtuhan ari.

Agpahuwang-na kas Pablo si Timoteo

16 ¹Agdiritso kas Pablo pada'iray si bungto Derbe mangno si syudad Listra. Aniya' sunsari'i inadalan nag'arunan Timoteo.

° 15:34 Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ³⁴ Pero agdisisyon si Silas nga pabilin hamok ari.

Hebro sito i nanay-na nga sakop si mga magpanutu'o pero Griko dina i tatay-na. ²Nagparadayaw to si mga kabugtu'an si pagtu'o ari si Listra pati' ari si syudad Iconio. ³Aruyag gayod si Pablo pagpahuwang sito, sanglit agturi'-nay to basi' nagkarawat si mga Hebro, kay akatu'anan i mga Hebro ari si mga aragihan-na lugar nga Griko dina i tatay-na. ⁴Si pagparapamada'iray-na mga iya si kaburubungtuhan, agpakatu'an-na mga iya i nagbararagawan-na si mga apostol pati' si mga mahanak si pagtu'o ari si Jerusalem basi' akasunod i magpanutu'o. ⁵Sanglit agbabaskog i manniripon pag'ampo' ato sito mga lugar ngan sigi mga iya lalabbat si kada allaw.

Aniya' Maka'urusa Kurulawan Nagpakulaw si Pablo ari si Troas

⁶Agpamaktas kas Pablo si mga lugar sallod si Frigia nga sakop si prubinsya Galacia, kay ga'i mga iya nagtugutan si Espirito Santo pagpasamwak si allingun-na ari si banda timugan parti si prubinsya Asia. ⁷Si pagdadara'un-na mga iya si mga lugar sakop si Misia ari si banda norte, akahuna'-huna' mga iya pasallod si mga lugar sakop si Bitinia pero ga'i gihapon mga iya agtugutan-na si Espiritu-na si Jesus. ⁸Sanglit pa'agi na hamok mga iya ari si Misia ngan padalugdog pan syudad Troas. ⁹Kasanguman aniya' nagpakulaw si Pablo maka'urusa kurulawan. Ari sakulawan-na i taga prubinsya Macedonia nga agtutunggo ngan sigi pakimalu'oy si iya, "Pada'ituha may alayon si Macedonia ngan buligin kami'." ¹⁰Pakakulaw-na si Pablo sinan maka'urusa kurulawan, agdadagmit dayon kami' nga akatalabok pan Macedonia, kay akasiguro kami' nga da'ingan sinan i pa'agi-na si Diyos pagmando' si kami' pagpasamwak si mahalap sumat si mga taga sunsari'i.

I Pakabawa si Lydia Pagtutu'o

¹¹Tikang si Troas, agpalayag kami' pan isla Samotrasia mangno ka'asumuhan agdiritso kami' pan bungto Neapolis. ¹²Tikang ari agpamaktas kami' pan Filipos. Adday nan si pinaka'impurtanti syudad si Macedonia nga aglugaring si panggubyirnuhan tungod kay ka'urugan si magpangistar ari tikang gayod si Roma. Ag'istar kami' ari si pira allaw.

¹³Panakka-na si Allaw Pandidiskanso, pagawas kami' si syudad ngan pada'iray kami' si suba' kon singnga agla'om kami' nga aniya' pammamangadyi'an-na si mga Hebro. Panakka kami' ari, aningkulo' kami' ngan agtikang dayon kami' pagpakibagaw si mga danda nga agtiripon ari. ¹⁴Addangan si mga magpamati' si Lydia, nga parabaligya' si mahal mga hiniro nga kulor igot. Yayto danda taga sunsari'i dina si syudad Tiatira ngan matinu'uhon si rilihyun-na si mga Hebro. I Paragdalom i makapamuklat si inisipan-na pag'ako' si sumat-na si Pablo. ¹⁵Kahuman si pakabunyang si iya hasta pa si kahuruwangan-na si ruma',

ag'imbitaran-na kami' pagpada'iray si mga iyang ray. Aminugad iya, “Kon agkilala-bi ako nga adda tangkod magtutu'o si Paragdalom, tana kam pan ruma' ngan ari kam pasangpot.” Sanglit sapabaya-na kami'.

Nagpriso kas Pablo pati' Silas

¹⁶Adda bisis si pagpada'iray kami' si pammamangadyi'an-na si mga Hebro, aniya' manupo' si kami' binalli na uripon danda nga nag'ayupan si mara'at espirito. Tungod sinan, akatu'anan iya si titakka ngan akapayaman iya si mga tagtawa' si iya pina'agi si pala'in-la'in pagtigo. ¹⁷Sigi iya burubungyod si kami' kas Pablo, ngan sigi turakaw, “Yayto mga a'a i mga rilihugun-na si Gilalabawi Diyos, nga agparasumat si ka'am mahi'unong si pa'agi nga atalwas kam.” ¹⁸Agparabuhay-nay nan sallod si pira allaw. Si kaliyat-liyatan angudyot si Pablo ngan angatubang iya si danda pagpinugad si mara'at espirito, “Pina'agi si gahum-na si Jesu-Kristo, papindaha anan.” Pakapinugad-na si Pablo, pa'amban dayon i mara'at espirito ari si danda.

¹⁹Pakahuna'-huna'-na si mga tagtawa' si danda nga akawara'an na mga iya si mga nag'inanda'an-na, agdakup-na mga iya si Pablo pati' Silas. Agdagnas-nay to mga iya pada'iray si plasa pag'atubang si mga punu'an. ²⁰Agpa'intriga-na mga iya pada'iray si mga huwis ngan agpansumbong, “Mga Hebro to mga a'a nga akapasamok si syudad-ta kam, ²¹pina'agi si pagparaturo' si kabatasanan nga kuntra si bala'ud-ta ngan ma'in angay nagsunod para si kita nga mga a'a-na si nasyon Roma.”

²²I magpanggubok angirog pag'ikakastigo si kas Pablo pati' Silas sanglit makighugkasan-na mga iya si mga huwis si dimu'an mga sul'ut-na ngan makiglatigu-na. ²³Kahuman si malabbat paglatiguhi, nagpriso mga iya. Nagmandu'an i wardin pagkandado si mga iya. ²⁴Pakakarawat-na sinan mando', agpa'anna'-na mga iya si wardin ari si pinakadamurihan silda ngan nagpasul'ot i mga kitid-na tangnga' si duwa gip'at.

²⁵Ngan banda magkatutnga', agparapangadyi' pati' agparapanganta para si Diyos kas Pablo pati' Silas, ngan i ditangnga' may priso sigi pamati' si mga iya. ²⁶Mangno hintak anlinog nga day duyan i prisuhan ngan aka'abrihan dayon i mga pwirtahan-na ngan agkahurulso' i gapus-na si dimu'an mga priso. ²⁷Akamu'aw-mu'awan i wardin, mangno pakakulaw-na nga abrido na dina i dimu'an pwirtahan, hulikut-na i ispada-na basi' ag'unay kunta' tungod kay i pagkagasi-na nga agpakapuga na dina i mga priso. ²⁸Pero anurakaw si Pablo, “Dakaw sinan. Atiya' gad kami' dimu'an!”

²⁹Amalako lampara i wardin mangno agrarabunos pasallod si prisuhan, nga bali pagkuba-kubahan si darakan-na, ngan pa'akkom atubang si kas Pablo pati' Silas. ³⁰Mangno agpamawa-nay to ari si gawas ngan amatilaw, “Mga sinyor, pinapa'i-ko nga atalwas ako?”

³¹Anaruman mga iya, “Anutu'uha si Ginu'o Jesus ngan atalwas kaw ngan da'inan may liwat i kahuruwangan-mo si ruma'.” ³²Sanglit nagpa'ala' i dimu'an magpangistar si ruma'-na ngan agsumatan-na mga iya kas Pablo si allingun-na si Paragdalom. ³³Sinan mismo ka'urason si sangom, agtuttutan-na mga iya si wardin basi' sahugasan-na sito i mga kasamaran-na mga iya. Mangno agpabunyag dayon iya huwang i dimu'an ginsakupan-na. ³⁴Agbawa-na mga iya si wardin pada'iray si ruma'-na ngan agpakakan-na. Bali kalipayan-na tungod kay anutu'o na iya si Diyos ngan da'inan may liwat i dimu'an magpangistar si ruma'-na.

³⁵Ka'asumuhan nalong, agpada'iray-na si mga huwis i mga tinapuran-na pagsumat si wardin nga pinagawas mga iya. ³⁶Aminugad i wardin si Pablo, “Agmando' i mga huwis nga pinagawas kam si Silas. Sanglit libri na kam. Murayaw pa kam kunta' si kamutangan-bi.”

³⁷Pero aminugad dina si Pablo ari si mga tinapuran, “Agpakastigu-na kami' si mga huwis atubang si ka'aha'an nga gana' uru'imbistigaray bisan kon a'-na kami' si nasyon Roma. Ngan ina'anto i karuyag-na mga iya nga basta na hamok kami' pagawas-na. Ga'i pwidi. Kinahanglan ala'-na kami' ato mga iya ngan baya'-na pan gawas.”

³⁸Agsumbong i mga tinapuran si mga huwis. Mangno, pakakatu'an-na si mga huwis nga a'-na bali' si nasyon Roma kas Pablo, angabat mga iya katalaw. ³⁹Pada'iray mga iya pagpakibagaw nga agsiharalap pati' pagbaya' si mga iya paggawas si prisuhan. Agpakimalu'oy mga iya nga pama'amban to si syudad. ⁴⁰Pakagawas-na kas Pablo pati' Silas, pada'iray dahulo mga iya si ruma'-na si Lydia. Ari mga iya agbararagat si mga kabugtu'an si pagtu'o ngan agparapangaghat-nay to. Mangno pataliwan na mga iya.

I Mahinabo' si kas Pablo ari si Tesalonica

17 ¹Pa'agi kas Pablo pati' Silas si duwa syudad nag'arunan Ampipolis pati' Apolonia, mangno anakka mga iya si syudad Tesalonica. Aniya' sinaguga-na si mga Hebro ari ²sanglit pasallod dahulo si Pablo sigon si kabatasanan-na kon anakka iya si baha'o lugar. Ari pirmi iya si kada Allaw Pandidiskanso sallod si tallo duminggo ngan pina'agi si Kasuratan agparapapatadung-na i mga a'a. ³Agparapasabot ngan agparapamatu'od iya nga kinahanglan dahulo agsakit siray i Tinu'inan Mannanalwas mangno abanhaw. Si katapus-tapusan aminugad iya, “Kon sugad, sigurado nga si Jesus nga nagpasamwak-ko si ka'am, iya i Tinu'inan Mannanalwas.” ⁴Aniya' si mga Hebro magka'araghat ngan pahuwang si kas Pablo pati' Silas. Malabbat liwat magka'araghat si mga Griko nga matinu'uhon si rilihiyun-na si mga Hebro, ngan da'inan liwat i mga kilala danda si syudad.

⁵Pero agpangabugho i ditangnga' mga Hebro, sanglit agpantiripun-na mga iya i mga bugoy si mirkado ngan agtikangan-na mga iya

pagpasamok si syudad. Agdayu-na mga iya i ruma'-na si Jason pag'anda' kas Pablo pati' Silas basi' sabawa-na mga iya pagawas ngan sapakastigu-na si magpanggubok ari. ⁶ Pero ga'i mga iya sa'anda'an-na, sanglit aggyud-na mga iya si Jason pati' pirangan pa si kabugtu'an si pagtu'o pada'iray si mga punu'-na si syudad, ngan agparapanggagasod, "Agpakapada'ito na si syudad-ta kam i mga a'a magparapanamok si bug'os kalibutan ⁷ ngan si Jason i mag'istimar sito mga a'a. Agpantalapas to si bala'ud-na si Emperador si pagpinugad nga aniya' pa kuno' la'in hadi' nag'arunan Jesus." ⁸ Ngan pakabati'-na mga iya sinan, angura-ura dina i kasamuk-na si magpanggubok ari pati' si mga puno' si syudad. ⁹ Nagpiyansahan kas Jason mangno nagpamagawas mga iya.

Agtutu'o i mga A'a ari si Berea

¹⁰ Kasanguman, nagpataliwan si kabugtu'an si pagtu'o kas Pablo pati' Silas pada'iray si syudad Berea. Ngan pakadiskansu-na na mga iya ari, agpamasallod mga iya si sinaguga. ¹¹ La'in i pagka'a-na si mga taga Berea kuntra si mga taga Tesalonica, kay awili mga iya pagtimbang si mga sapamati'an-na. Agpantuninong to gayod si sumat-na si Pablo balang allaw, ngan agpara'anda'-na mga iya si Kasuratan pagpasiguro kon kamatu'uran ba' i nagparapahalling-na. ¹² Matabbol si mga Hebro i magpanutu'o. Matabbol liwat i magpanutu'o si mga Griko lalla ngan i ditangnga' si mga kilala Griko danda.

¹³ Mangno agpakatu'an an i mga Hebro taga Tesalonica nga agparawali-na si Pablo i allingun-na si Diyos ari si Berea. Sanglit agpamada'iray may liwat mga iya pagsamok si kalabbatan basi' agsaramulyo. ¹⁴⁻¹⁵ Tungod sinan, ag'apura i mga kabugtu'an si pagtu'o pagpataliwan dayon si Pablo pero pamabilin kas Silas pati' Timoteo. Aniya' nagpanlihog pagbantay si Pablo pada'iray si bungto nga matapit si kalawot, ngan agpamaya' to si iya pagtalabok pan syudad Atenas. Si pagpamalik-na sito, agpanugunan-nay to para si kas Silas pati' Timoteo nga ga'i ag'awat pagbukod si iya.

Awili i mga taga Atenas Pagpamati' si Pablo

¹⁶ Si pagpara'antahak-na si Pablo ari si Atenas, mabidun'on iya si pakakulaw-na nga bali labbat mga diyus-diyos si syudad. ¹⁷ Agla'om iya nga aniya' magpanutu'o si Jesus si mga Hebro pati' si mga Griko nga matinu'uhon si rilihiyun-na mga iya sanglit agparapasayod iya balang allaw ari si sinaguga, ngan da'inan may liwat si magpakata'op si iya ari si mirkado. ¹⁸ Aniya' sata'upan-na ari duwa grupu-na si mga mata'o paragturo'. I adda nag'arunan Epecureo ngan i adda may Estoico. Agtikang mga iya pagpakipasuhay si Pablo. Si kaliyat-liyatan aniya' maminugad pada'iray si katingpid-na, "Ay ba' to nagparasumat-nay to kay agparapakangta'u-ta'o gayod?" Aniya' may maminugad, "Day

agparapakahalap iya si mga diyus-na si la'in lugar basi' abawa kita." Akapinugad mga iya sinan kay agparawali-na si Pablo i mahalap sumat hi'unong si Jesu-Kristo pati' si pagkabanhaw.

¹⁹Mangno, ag'agda-na mga iya si Pablo pada'iray si Areopago^p ngan agtilaw-nay to mga iya ari, "Pwidi ba' kami' akatu'anan si nagparasumat-moy nan mga baha'o pagturo'?" ²⁰Kay aniya' mga sapakalihan kami' nagparaturu'-mo nga la'in gayod, ngan aruyag kami' nga akatu'anan si karuyag sidngun-na." ²¹Akapinugad mga iya sinan kay i mga taga Atenas pati' i mga dayuhan magpangistar ari gana' la'in trabahu-na kon ma'in hamok i pagburubaragaw ngan pagpamati' si mga baha'o pagturo'.

I Pagpasamwak-na si Pablo ari si Areopago

²²Sanglit, anunggo dayon si Pablo si tangnga'-na si ka'aha'an ari si Areopago ngan aminugad, "Ka'am mga taga Atenas. Klarado gayod si pangulawan-ko nga matinu'uhon kam si pala'in-la'in diyos ²³kay si pagparalibut-libut-ko, sakulawan-ko i mga pangngangampu'an-bi. Aniya' pa ngani' sa'anda'an-ko altar nga aniya' makamarka ari: Yayto papasamwakun-koy to si ka'am, iya i nagparadayaw-bi bisan kon ga'i pa sakilala-bi.

²⁴"I Diyos nga maghimo si kalibutan pati' si dimu'an inanna'-na sito, iya i Paragdalom si langit pati' si pitak. Ga'i iya ag'istar si mga templo tinindug-na si ka'aha'an, ²⁵ngan ga'i liwat iya tigsirbi bisan kon i mga pagkagasi-na si mga a'a nga agkinahanglan gayod iya si mga pagsirbi-na. Lugod, iya i magbuwan kinabuhi' si dimu'an a'a huwang i dimu'an kinahanglanun-na. ²⁶Tikang si addangan aghimu-na i pala'in-la'in a'a si balang nasyon, basi' sapama'istar-na si bug'os kalibutan. Agpili'-na andang i panahon nga angay si mga iya pati' i panubtuban-na si lugar nga mga iristarana-na. ²⁷Agda'itu-nay to si Diyos basi' agpanganda' si iya, ngan tingali si pagparapangarap-karap-na si iya, kina'anda'an iya ngan akasana'agan mga iya, kay si kamatu'uran ma'in matala i Diyos si kada addangan si kita kam. ²⁸Bisan ngani' addangan si mga igkasi-bi Griko agsurat, 'Tungod si padayon pagpanginanu-na, agpasigi i kinabuhi'-ta, i pangiwa-kiwa-ta ngan aniya' kalugaringun-ta kina'iya.' Ngan addangan liwat si mga parabalak-bi agpinugad, 'Kita kam i mga dadi'-na.'

²⁹"Sanglit, tungod kay mga dadi'-na may kita kam si Diyos, ga'i kunta' kita kam aghuna'-huna' nga akapariho i kina'iya-na si Diyos si mga kinurthian bulawan, mga salapi' o mga bato. Mga burubullo' to diyos nga hinimu-na hamok si planu-na si a'a pati' si kata'u-na pagdibuho. ³⁰Si pa'agiray mga panahon ga'i agpanginanu-na si Diyos i mga da'ito sito nga

---

P 17:19 I *Areopago*, iya i buntay kon singnga aniya' mga pala'in-la'in templu-na si mga diyus-diyos nga nagtiriripunan-na pirmi si mga a'a pagbararagaw.

ga'i pa sakatu'anan-ta, pero agtugon iya ina'anto si dimu'an mga a'a si bisan singnga lugara pagbasol huwang si pagbag'o. ³¹Agda'inan iya sinan kay aniya' na nagtala'an-na allow si pantay paghusgar si mga a'a ato si kalibutan, ngan agtu'in andang iya kon say i tihusgar. Agpamatu'uran-na nayto si dimu'an mga a'a pina'agi si pagbanhaw-na si iya."

³²Si pakabati'-na mga iya hi'unong si pagkabanhaw, aniya' si mga iya magpanabri', pero aniya' liwat pirangan magpaminugad, "Aruyag kami' pagpamati' utro si mga nagparapahalling-moy nan." ³³Kahaman sinan pa'amban si Pablo ari si Kungsiho, ³⁴pero aniya' gihapon magpamaya'-baya' si iya tungod kay agpanutu'o. Huwang si mga iya si Dionicio nga myimbrosi Kungsiho ari si Areopago, pati' i danda nag'arunan Damaris, ngan aniya' pirangan pa liwat magpanutu'o.

I Pag'istar-na si Pablo ari si Corinto

18 ¹Kahaman si pira duminggu pag'istar-na ari si syudad Atenas, agdiritso si Pablo pan syudad Corinto. ²Aniya' sakilala-na ari Hebro nag'arunan Aquila, nga taga sunsari'i si prubinsya Ponto. Anakka payto hamok man prubinsya Italia huwang i alla-na nag'arunan Priscila tungod kay aniya' mandu'-na si Emperador Claudio si dimu'an mga Hebro pagpagawas ari si Roma. Agtungbalay-nay to mga iya si Pablo. ³Mga kapararihu-nay to parahimo tulda sanglit makisangpot iya ari basi' ag'aradda mga iya pagtrabaho. ⁴Balang Allaw Pandidiskanso agparapasayod si Pablo si mga Hebro pati' si mga Griko ari si sinaguga basi' kunta' sa'aghat-na si pagtu'o.

⁵Ngan panakka-na kas Silas pati' Timoteo tikang si prubinsya Macedonia, gana' la'in nag'arup-na si Pablo kon ma'in hamok i pagwali. Sigi iya sumat si kamatu'uran si mga Hebro nga i nagparapanimulat-na mga iya Tinu'inan Mannanalwas, gana' na la'in kon ma'in si Jesus. ⁶Pero agparapanupak-na ngan agparapanhinunu'u-na hamok si mga Hebro si Pablo. Sanglit agpaminugad-na, "Kon ka'am mismo maghusgar si kalugaringun-bi, ka'am i barasulon! Gana' na baratunun-ko sito si ka'am. Ambanan-ta kam tikang ina'anto basi' sa'arup-ko namay i mga ma'in Hebro si pagpasamwak si mahalap sumat," ngan patalikot dayon iya.

⁷Mangno pa'amban kas Pablo si sinaguga basi' i pagtiriripun-na mga iya alalin pada'iray si manunod ruma' nga tawa'-na kas Tito Justo, nga matinu'uhon si rilihyun-na si mga Hebro. ⁸Huwang sito i punu'-na si sinaguga nag'arunan Crispo kay agtutu'o iya si Ginu'o hasta pa i bug'os pamilya-na. Ngan pagparapamakali-na si mga taga Corinto si Pablo, aniya' malabbat magpanutu'o ngan makabunyagan.

⁹Adda sangom, pina'agi si maka'urusa kurulawan, agsumatan-na si Ginu'o si Pablo, "Dakaw atalaw. Pasigihon hamok nagparapahalling-moy nan, ngan dakaw pahuway, ¹⁰kay atiya' ako pagdamay si ka'aw. Bisan

kon aniya' manlusob si ka'aw, gana' mamuso' pagpapaddi si ka'aw, kay malabbat mga ginsakupan-ko ato sito syudad.” ¹¹ Sanglit, ag'istar si Pablo ari adda ngani' tunga' ta'on pagturo' si mga iya si allingun-na si Diyos.

¹² Sallod sinan panahon, si Galio i gubirnadador ari si Acaya. Sin adda agkurunsabo i mga Hebro pagdakop si Pablo ngan agbawa-na mga iya pan husgado. ¹³ Mangno, agpanumbong mga iya, “Agpara'aghat-na sito lalla i mga a'a pag'ampo' si Diyos si mga pa'agi nga agsupak si bala'od.”

¹⁴ Si pamahalling-na na kunta' si Pablo, agpinugad-na si Galio i mga Hebro, “Aniya' kunta' pulus-na si ako pagpamati' si ka'am kon mahi'unong ba' si adda kinapilyuhan o ma'in ngani' adda mahaya kasal'anan i mga sumbung-bi. ¹⁵ Pero ka'am na hamok manuhay kay parti may nan dina si nagdiriskusyunan-bi hi'unong si mga kalugaringun-bi allingon, aron pati' bala'od. Ga'i ako anhusgar kon da'anan sinan.” ¹⁶ Sanglit, agparabaw-na mga iya ari si husgado. ¹⁷ Aniya' punu'-na si sinaguga nag'arunan Sostenes, ngan iya i makalugtukan si kasina-na si mga a'a. Agparapandasuk-nay to mga iya si hawan-na si husgado, pero ga'i manginano si Galio bisan ay mga nagpanhimu-na.

I Pagbwilta-na kas Pablo pan Antioquia

¹⁸ Maliyat pa dina i pag'istar-na si Pablo ari si Corinto. Mangno agsarit iya si mga kabugtu'an-na si pagtu'o pagtaliwan pan prubinsya Siria huwang kas Priscila pati' Aquila. Aniya' bungto pandudu'ungan nag'arunan Cencrea nga sakop si Corinto kon singnga agpaburog iya sigon si mga tuluhu'an-na si mga Hebro pagpakulaw nga aniya' sa'ad-na si Diyos. Kahuman sinan patalabok na mga iya. ¹⁹ Mangno pahapit dahulo mga iya si syudad Efeso, kon singnga agbilin-na si Pablo kas Priscila pati' Aquila ngan aglugaring dayon iya pada'iray si sinaguga ngan ari agparapahalling si mahalap sumat pagpasayod si mga Hebro. ²⁰ Aghawiran-na iya si mga magpamakali pag'istar maliyat-liyat pa, pero amaribad iya. ²¹ Myintras iya pa'amban aniya' sa'ad-na, “Pabwilta ako kon iya i tuyu'-na si Diyos.” Mangno amanakay gihapon iya paraw.

²² Si pasalta-na ari si syudad Cesarea, pasagka dayon iya pan Jerusalem pagpangumusta si manniniripon pag'ampo', mangno agbaktas iya pagbalik pada'iray si syudad Antioquia. ²³ Kahuman si pira duminggo ari, pataliwan namay si Pablo. Agparalibut-na i mga pala'in-la'in bungto si bug'os Galacia pati' Frigia pagpasarig si mga pagtu'u-na si dimu'an inadalan.

Agparapasamwak si Apolo ari si Efeso

²⁴ Siray uras, aniya' Hebro manakka ari si Efeso nag'arunan Apolo, nga taga sunsari'i si syudad Alejandria. Mata'o gayod iya labihan na kon hi'unong si Kasuratan. ²⁵ Nagturu'an na iya si pa'agi pagsunod si

Paragdalom, ngan masagha' gayod iya si pagpahalling. Agmatuhan-na gayod i nagparaturu'-na mahi'unong si Jesus, bisan kon i sata'uhan-na tubtob hamok si pagsabut-na si pagparabunyag-na si Juan siray. ²⁶Siray mga allaw, pusukado iya pagparapahalling ari si sinaguga. Ngan pakabati'-na kas Priscila pati' Aquila si iya, akatu'anan mga iya nga kulang pa i pagsabut-na. Sanglit ag'agda-na iya pada'iray si mga ruma'-na ngan ari mas nagpaklaro i pag'isplikar si iya si pa'agi pagsunod si Diyos.

²⁷Ngan pakapinsar-na si Apolo pakatba pan Acaya, agparasagda-na iya si mga kabugtu'an pagpadayon si planu-na. Mangno agpanurat to si mga inadalan ari pagpanginano si iya. Si panakka-na ari, mahaya gayod i sabulig-na para si mga a'a magpanutu'o tungod si mapinalangga'on pagpanginanu-na si Ginu'o. ²⁸Mahaya i kapulsanan-na paglupig si mga Hebro si pagparapamasusuhay-na atubang si mga a'a pina'agi si pagparapamatu'ud-na tikang si Kasuratan nga gana' na la'in Tinu'inan Mannanalwas kon ma'in hamok si Jesus.

I Pagparapasamwak-na si Pablo ari si Efeso

19 ¹Ngan ari pa si Apolo si syudad Corinto, agpili' si Pablo si tinampo si kabubukiran basi' tulos anakka si syudad Efeso. Aniya' sabagatan-na mga inadalan ari ²nga sapamatilawan-na, “Si panutu'u-bi, pa'ayop ba' si ka'am i Espirito Santo?”

Agpanaruman mga iya, “Ga'i pa kami' akatu'anan nga nagpabawa na i Espirito Santo.”

³Sanglit amatilaw pa si Pablo, “Kon sugad, ay may i nag'aku'-bi si pagpabunyag-bi?”

Anaruman may mga iya, “Si pagpabunyag kami' ag'ako' kami' i nagparaturu'-na si Juan.”

⁴Aminugad si Pablo, “Agbunyag si Juan si mga a'a pagpakulaw nga agpanbasol to huwang si pagbag'o. I nagtukuy-na si Juan si pagpinugad-na, ‘Tutu'uhu-bi i titakka pa manunod si ako,’ gana' la'in kon ma'in si Jesus.” ⁵Si pakabati'-na mga iya sinan, agpakabunyagan mga iya pag'ako' si arun-na si Ginu'o Jesus. ⁶Ngan pamadu'un-na si Pablo si mga palat-na ari si mga iya, pa'ayop dayon i Espirito Santo. Agpakapahalling mga iya si la'in linggwahi hasta pa si makigpasumat-na si mga iya si Diyos. ⁷Mga dusi lalla i sari'i siray uras.

⁸Mangno pasallod si Pablo si sinaguga ari ngan agparapangatadungan iya pag'aghat si mga a'a kon pinapa'i mga iya agpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. Pusukado gayod iya si pagparapahalling-na ari sallod si tallo bulan. ⁹Pero aniya' gihapon si mga iya magparapamakangbungul-bungol. Agdiri' mga iya pagtutu'o ngan hayag gayod si kalababatan i pagparapamakara'at-na si baha'o pa'agi pagtapit si Diyos. Sanglit ag'ambanan-na mga iya si Pablo. Agpabaya'-na i mga inadalan ngan agparapanbararagaw

balang allaw ari si panniniripunan nga tawa'-na si Tirano. ¹⁰Padayon nan sallod si duwa ta'on, sanglit akapamati' si allingun-na si Paragdalom i dimu'an mga Hebro pati' Griko magpangistar si prubinsya Asia.

¹¹Aghimo i Diyos mga pambihira makagagahom binuhatan pina'agi si Pablo. ¹²I mga pudung-pudong pati' tapis nga nagpadapat si huhu'-na si Pablo nagbawa pada'iray si mga maburong ngan agka'arala' i mga binati'-na mga iya, ngan da'inan may agpamapinda liwat i mga mara'at espirito.

¹³Ari siray lugar aniya' mga Hebro magparapanlibut-libot pagpapinda si mga mara'at espirito. Agpurbar mga iya paghilwas si arun-na si Paragdalom Jesus atubang si mga nagpamawa-bawa. Yayto i nagparapaminugad-na mga iya: "Agmandaran-ta kaw pina'agi si gahum-na si Jesus nga nagparapasamwak-na si Pablo, papindaha si huhu'-na." ¹⁴Huwang si magparapanhimo sinan i pitungan dadi'-na lalla si Eskeva nga addangan si mga puno' paraghalad Hebro. ¹⁵Pero anaruman dina i mara'at espirito si mga iya, "Akakilala ako kon say si Jesus ngan akasayod ako mahi'unong si Pablo, pero ka'am, say may kam?" ¹⁶Mangno palukso si mga iya i a'a nagbawa-bawa ngan alupig mga iya dimu'an. Agparapapaddihan-na mga iya sito hasta nga agpakasamaran ngan agpanrarabunos pagawas si ruma' nga gana' mga sulut-na.

¹⁷Pakabantog sinan si mga Hebro pati' mga Griko magpangistar ari si Efeso, tinakka mga iya dimu'an katalaw ngan agpantahod gayod i mga a'a si arun-na si Ginu'o Jesus. ¹⁸Si pagtiriripun-na mga iya pag'ampo', aniya' pirmi si mga dati na magpanutu'o nga pan dahulu'an pagkumpisal si mga sala'-na labihan na i mga pagtapud-na si mga mara'at espirito. ¹⁹Aniya' si mga iya siray nga agkagarara' pagparatangnga^q si mga mara'at espirito. Agparapanipun-na mga iya i mga nilikid sinurat nga panno' si mga urasyon ngan agpamar'ugan-na atubang si ka'aha'an. Mga singkwinta mil drakma' diplata i kantidad-na si dimu'an nagpabar'og. ²⁰Tungod sinan sigi sasara i allingun-na si Paragdalom ngan agtatamba i kakusug-na.

²¹Kahuman sinan dimu'an mga hinabo', agdisidir si Pablo pan Jerusalem nga ag'agi dahulo si mga prubinsya Macedonia pati' Acaya. Agpinugad iya "Pakahuman-ko ari, kinahanglan nga amasyada liwat ako si Roma."

²²Agpadahulu-na pan Macedonia i duwangan si mga tinapuran-na nga kas Timoteo pati' Erasto, pero pabilin pa iya makali' ari si prubinsya Asia.

I Saramok ari si Efeso

²³Siray uras aniya' mahaya saramok hi'unong si pa'agi pagtapit si Diyos. ²⁴Agtikang nan tungod si platiro nag'arunan Demetrio nga

^q 19:19 I nagtukoy *pagparatangnga'* si mga mara'at espirito, iya i paggamit anting-anting, i pagmaldisyon, i pagpabawi' si mga maburong, i pagpadaga', o ma'in ngani' i pala'in-la'in pa'agi pagtigo. Kulawin si 8:9-11 pati' Pgpk 9:21.   ^r 19:19 I balur-na si *drakma* akapariho si ampat allaw swildo.

magparahimo si pangngangampu'an tikang si salapi' para si diyos Artemis nga kilala liwat si aron Diana. Tungod si pagpunu'-na, mahaya i inanda'an-na si mga igkasi-na platiro ²⁵sanglit awili mga iya pagtiripon pagpamati' si iya, hasta pa i mga trabahador nga kuniktado si mga iya. Agpaminugad-nay to, “Mga kahuruwangan-ko, katu'anan kam nga mahaya i inanda'an-ta kam tikang sito pagpanginabuhi'. ²⁶Agpakakulaw kam ngan agpakapamati' si pagpara'aghat-na si nag'arunan to Pablo nga sapa'amban-na si pagtutu'o i mga igkasi-ta kam. Malabbat a'a ato si Efeso i magkaralilingo ngan haros si bug'os prubinsya Asia. Agparapinugad iya nga ma'in mga ungod diyos i mga diyus-diyos nga hinimo hamok. ²⁷Aniya' kabaraka-ta nga arungay i mahalap arun-na si pagpanginabuhi'-ta, hasta pa nga kinalimutan i nag'istaran-na si bantugan diyus-ta kam Artemis. Anmas pa sinan, bangin mismo iya i maka'agawan si pagkadiyusnun-na pati' pagkaharandun-na, iya nga nagdayaw si mga a'a ato si bug'os Asia hasta pa si bug'os kalibutan.”

²⁸Ngan pakabati'-na mga iya sinan, bali i mga kasina-na ngan agparapanurakaw, “Bantugan si Artemis si dimu'an diyus-na si mga taga Efeso!” ²⁹Mangno agsaramok dayon i bug'os syudad. Aniya' duwangan ari taga Macedonia nga kahuruwangan-na si Pablo si pagparabiyahina nagpangarunan Gayo pati' Aristarco. Ag'addu'-nay to mga iya ngan agdagnas-na pada'iray si mahaya panniripunan-na si syudad. ³⁰Pakabati'-na si Pablo mahi'unong sinan, aruyag kunta' iya pakulaw si magpanggubok pero ga'i anugot i mga inadalan. ³¹Bisan ngani' i mga kumpaniya-na si Pablo nga aniya' katungdanan-na si prubinsya, agpatuli surat pagpakibagaw nga ga'i iya agtapod pag'atubang si mga a'a ari.

³²Agsaramulyo i magtiriripon a'a ngan pala'in-la'in i mga saturakaw-na. Ka'urugan si mga iya nga ga'i ngani' agpakatu'anan kon ay i nagpamada'iray-na. ³³Sanglit ngan pagpadusung-na si mga Hebro si Alejandro pan dahulu'an, diritsoy to agparapanurakaw pagpasabot si iya si papahallingun-na sanglit agsinyasan-na i ka'aha'an pagpamingaw basi' akarason iya. ³⁴Pero ngan pakakilala nga Hebro iya, agpandurungan to dimu'an agturakaw sallod si duwa uras, “Bantugan si Artemis si dimu'an diyus-na si mga taga Efeso.”

³⁵Mangno agpamingaw-na si tinapuran si syudad i kalabbatan ngan aminugad, “Mga taga Efeso, akatu'anan i bug'os kalibutan nga i syudad-ta kam i magbantay si nag'istaran-na si bantugan Artemis pati' si bulto mataktak man langit. ³⁶Kon sugad, tungod kay ga'i may to akalirungan, ga'i kam ministir agparapanribok ngan agparapamasang-basang. ³⁷Agbawa-bi to ato mga a'a bisan kon gana' nagpanangkaw-na tikang si nag'istaran-na si diyus-ta kam ngan ga'i liwat agparapamakara'at si arun-na. ³⁸Sanglit kon aniya' riklamu-na kas Demetrio pati' si mga igkasi-na platiro kuntra si bisan say, abrido pirmi i husgado ngan aniya' gubirnadador

manhuhusgar nga pwidi mga iya agpakapa'akusar. ³⁹Kon aniya' pa la'in nga aruyag kam agpakasayuran, kinahanglan tinuhay to pina'agi si panniripunan nga tugot si bala'od. ⁴⁰Pero bisan, aniya' gihapon kadilikaduhan-ta kam nga kita kam dina i pina'akusar si paghimo samok tungod si mahinabo' ina'anto. Kon da'inan sinan gana' si kita kam makadipinsa mahi'unong sito karibukan tungod kay gana' rason para sito.” ⁴¹Kahuman-na pagpahalling, agpalitira-na i mga a'a.

I Pagpada'iray-na kas Pablo si Macedonia pati' Gresya

20 ¹Ngan pahuway na i saramok, agpatiripun-na si Pablo i mga inadalan. Kahuman si pagpara'aghat-na si mga iya, anarit to ngan pataliwan pan prubinsya Macedonia. ²Agparadagka-na i mga a'a ari si mga lugar nag'agihan-na hasta nga si katapus-tapusan anakka iya si Gresya, ³ngan ag'istar iya ari tallo bulan. Si panakay-na na kunta' paraw pan prubinsya Siria, akatu'anan iya nga agkurunsabo i mga punu'-na si mga Hebro pagmatay si iya. Sanglit akahuna'-huna' iya pag'agi dahulo gihapon si lalan pan Macedonia. ⁴Agbaya'-na iya si dadi'-na si Piros nag'arunan Sopater nga taga sunsari'i si syudad Berea, kas Aristarco pati' Segundo nga mga taga sunsari'i si syudad Tesalonica, si Gayo nga taga sunsari'i si bungto Derbe, si Timoteo, hasta liwat kas Tiquico pati' Trofimo nga mga taga sunsari'i si prubinsya Asia. ⁵Agpandahuloy to mga a'a ngan agparapangantahak si kami' ari si syudad Troas. ⁶Pero pabilin kami' ari si syudad Filipos para si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na. Kaliwasan na dina kami' pamatalabok ngan si kalima allaw agkatarakka kami' si ditangnga' ari si Troas. Adda hamok duminggo i pag'istar kami' ari.

A'allom Gihapon si Eutico ari si Troas

⁷Kasabaduhan sangom, nga si mga Hebro iya i panikangan-na si primiro allaw si duminggo, agtiripon kami' basi' agtarangka' si pagturutabbi' si pan. Agwali dahulo si Pablo si mga a'a myintras agkakan ngan agpasigi-na hasta nga kamagkatutnga'an tungod kay titaliwan iya ka'asumuhan. ⁸Si nagtiripunan kami' dyata' kwarto aniya' malabbat mga suga'. ⁹Aniya' bag'ong tubo' burubata' nag'arunan Eutico magtingkulo' ari si bintana' ngan agparayuyungka' si pagparapahalling-na si Pablo. Ngan makusog na i pamaturi-na, alaho' iya tikang si katallo andana. Nag'addo' to si kahuruwangan pero minatay na. ¹⁰Si paduwa'-na si Pablo, akkumanan-na dayon i burubata' ngan kupkupan-na. Mangno aminugad iya, “Dakam abaraka. Allom na iya!” ¹¹Amanahik gihapon iya ngan agtarangka' kami' pagkakan si mga tinurutabbi' pan. Mananalong na katapus-na agparapahalling si Pablo, mangno pa'amban iya. ¹²Agbaya'-na si mga a'a i ma'allom burubata' agbalik ngan agpanhaway i mga darakan-na.

I Pamilin-bilin-na si Pablo si mga Mahanak si Pagtu'o

1Tim 3:1-13; 5:17-25; Tito 1:5-9; 1Ped 5:1-4

¹³Agsarabot kami' kas Pablo nga agbaktas hamok iya pan bungto Ason, pero kami' amanakay si paraw, sanglit agdiritso hamok kami' pan paraw. ¹⁴Ngan panupu'-na si kami' ari si Ason, agpasakay kami' iya ngan agdiritso pakatba pan syudad Mitilene. ¹⁵Ka'asumuhan patalabok kami' tikang ari ngan agpundo si isla Quio. Si manunod namay allaw pakatba kami' pan isla Samos ngan kakuhapan si katallo allaw anakka ari si bungto Mileto. ¹⁶Tungod si pagdadagmit-na si Pablo nga kon ahimo, anakka iya si Jerusalem si Pentecostes, akahuna'-huna' iya nga ga'i na hamok pahapit si syudad Efeso basi' ga'i akarag i uras-na ari si prubinsya Asia.

¹⁷Ari si Mileto, aniya' naglihug-na pan Efeso pag'ala' si mga mahanak si pagtu'o nga mangngataman si manniniripon pag'ampo' ari. ¹⁸Ngan panakka-na sito mga iya agtikang dayon iya pagpahalling, "Sayod kam si ako si bug'os paghururuwang-ta kam tikang pa si primiro allaw si panakka-ko si Asia. ¹⁹Agsirbi ako si Paragdalom bawa si mahaya pagpa'ubos pati' si mga luha', bisan kon bali kuri i mga nag'agihan-ko pagpurbar tungod si mga kurunsabu-na si pirangan mga Hebro. ²⁰Sayod kam nga ga'i ako agruha-duha pagwali si bisan ay makabulig si ka'am. Lugod agparapanuru'an-ta kam atubang si ka'aha'an hasta pa si pala'in-la'in ruma'. ²¹Agpanumatan-ko na i mga Hebro pati' i mga Griko nga kinahanglan mga iya agbasol atubang si Diyos huwang i pagbag'o, ngan agtutu'o si Paragdalum-ta Jesus.

²²"Ina'anto tungod kay agsunod ako si pagdalum-na si Espirito Santo, pada'iray ako si Jerusalem bisan ga'i ako akatu'anan kon pa'i-na ako si mga a'a ari. ²³I sakatu'anan-ko hamok nga si balang syudad agpada'anan-na ako si Espirito Santo nga prisuhan pati' mga kakurihan i tarakkahun-ko. ²⁴Pero ma'in pag'ayun-ko i kinabuhi'-ko, basta hamok satapus-ko i pagpaniguru-ko nga day rurumba ngan satuman-ko i katungdanan nagpumwan-na si ako si Ginu'o Jesus. I katungdanan nagpumwan si ako, iya i pagsumat nga kamatu'uran i mahalap sumat nga agpalangga'-na si Diyos i mga a'a.

²⁵"Akatu'anan ako nga ga'i na ako sakulawan-bi. Si pagpara'agi-ko si mga lugar-bi, ka'am gayod i magpakabati' si nagparapasamwak-ko kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos ngan ka'am mismo i ga'i na makakulaw gihapon si ako. ²⁶Sanglit, agsumatan-ta kam ina'anto allaw nga kon aniya' a'a nga ga'i maruyag mamati' ngan agbag'o, gana' na baratunun-ko ²⁷kay gana' may nagparatinagu'-ko. Agpasamwak-ko si ka'am i kabug'usan-na si katuyuan-na si Diyos.

²⁸"Bantayi-bi i mga kalugaringun-bi pati' i mga kina'iya-na si dimu'an nagpangataman-bi. Agpatubyan-nay to si Espirito Santo si ka'am nga

mangngataman si magpanutu'o. Atamanu-bi i manniniripon pag'ampo' pariho si pag'ataman-na si mga manliliwat si mga karniru-na, kay si paglukat-na si Diyos pina'agi si kamatayun-na, day agballi-nay to si laha'-na. ²⁹Akatu'anan ako nga si pataliwan-ko, aniya' mga tihuwang si ka'am nga akapa'amban si pagtu'u-na si mga nagpangataman-bi pariho si pagpirwisyu-na si mga ma'isog hayop makatig'ob si mga karniro. ³⁰Bisan mismo anan si ka'am, aniya' pamaluwa' nga bali amabaliskad si kamatu'uran basi' aniya' sapisindak-na si mga inadalan pagbungyod si mga iya. ³¹Sanglit, agbantaya kam! Intumu-bi nga ga'i ako pa'undang agwaydong si balang addangan si ka'am sallod si tallo ta'on bisan kon allaw sangom bawa i mga luha'.

³²“Patubyan-ta na kam ina'anto si Diyos pati' si allingun-na nga akapasayod si ka'am si pagpalangga'-na. Gana' la'in makapakusog si ka'am kon ma'in i allingun-na ngan gana' la'in pwira si Diyos makabuwang iriridaron ari si langit huwang si dimu'an mga a'a nga nagtagama paghuwang si iya. ³³Ga'i ako asindak si panaptun-na o si kwarta-na si bisan say, maski bulawan o salapi'. ³⁴Ka'am mismo i magpakasayod nga agtrabaho ako pag'anda' si kinahanglanun-ko hasta i para si mga kahuruwangan-ko. ³⁵Si dimu'an buhat-ko agpakulaw-ko kam nga kinahanglan kita kam agbulig si mga maluya pina'agi si pagpaniguro pagtrabaho, kay agpaka'intom kita kam si allingun-na si Ginu'o Jesus: 'Anmas i kalipayan si pagbuwan kuntra si pagkarawat.'”

³⁶Pakapahalling-na sinan si Pablo, anluhod iya huwang si dimu'an mga mahanak si pagtu'o ngan mangadyi'. ³⁷Agpamanangis i dimu'an, ngan sa'uru'addangan agkupkupan-na bawa i pag'urok. ³⁸I makapabido' gayod si mga iya, iya i sumat-na si Pablo nga ga'i nayto mga sakulawan-na gihapon. Mangno agbaya'-na mga iya pan paraw.

I Pagpada'iray-na kas Pablo si Jerusalem

21 ¹Pakahuman kami' si maliyat pagkurupkupay, pataliwan kami' ngan patalabok diritso pan isla Cos. Ka'asumuhan, pada'iray kami' si isla Rodas ngan tikang ari agdiritso i biyahi kami' pan syudad Patara. ²Aka'ukasyon kami' paraw ari nga titatba pan prubinsya Fenicia, sanglit amanakay kami' ngan pataliwan. ³Pakapantaw kami' si isla Cipre, pa'agi kami' si banda timugan sito, ngan agdiritso kami' pakatba pan prubinsya Siria. Padu'ong kami' ari si syudad Tiro, kay tidiskarga i nagsakayan kami'. ⁴Aniya' sabagatan kami' mga inadalan ari, ngan ag'istar kami' adda duminggo si mga iya. Pina'agi si paggiya-na si Espirito agparasagdunan-na mga iya si Pablo nga ga'i agpadayon pan Jerusalem. ⁵Pero kahuman si pagdiskarga ari, agdisidir kami' pagpadayon gihapon si biyahi. Sanglit agpamaya' si kami' pagawas si syudad i dimu'an inadalan huwang i mga alla-na pati' i mga dadi'-na. Mangno agpanluhod kami'

ari si baybayon pagpangadyi'. ⁶Kahuman si pagsisararit-saritay kami', amanakay kami' si paraw ngan agpamalik may mga iya.

⁷Tikang si Tiro, agpadayon kami' pagpalayag ngan padu'ong ari si syudad Tolemaida. Sapangumustahan kami' ari i mga kabugtu'an si pagtu'o, ngan akahuwang kami' si mga iya adda allaw. ⁸Aglarga kami' ka'asumuhan ngan anakka ari si syudad Cesarea. Aka'istar kami' si ruma'-na kas Felipe nga parapasamwak si ga'i pa magpanutu'o. Addangan to iya si makanaynayan I Pitungan. ⁹Aniya' patangan dangkanda-na nga agparapamahalling si makigpasumat-na si Diyos.

¹⁰Kahuman si pira allaw ari, padalugdog man prubinsya Judea si paragsumat Agabos.^s ¹¹Si panungbalay-na si kami', ag'ala'-na sito i paha-na si Pablo, ngan agpagapus-na mismo si tamburu'-na pati' si kitid-na. Amahalling to iya, "Yayto i allingun-na si Espirito Santo: 'Garapusun-na si mga Hebro ari si Jerusalem i tagtawa' sito paha pariho sito kamutangan. Papa'intrigahun-nay to pada'iray si mga ma'in Hebro pagpakastigo.'"

¹²Si pakabati' kami' sinan, aniya' magpakapanangis ngan agparapangaguy-agoy kami' si Pablo nga ga'i iya pan Jerusalem ngan da'ito liwat sito i sagdun-na si mga sunsari'i. ¹³Mangno anaruman dina si Pablo, "Ay kay agparapandinamag kam ngan agpaluya-bi i kasing-kasing-ko? Andam ako ma'in hamok si pagpagapos, pero hasta si pagpakamatay ari si Jerusalem tungod si pag'aku'-ko si arun-na si Ginu'o Jesus." ¹⁴Ngan ga'i namay gayod iya akapinahan, pamahuway kami' ngan agpaminugad, "Tuman-na si Paragdalom i katuyuan-na."

¹⁵Kahuman sinan, agtima kami' si mga barawahon ngan agpamasagka kami' pan Jerusalem. ¹⁶Aniya' mga inadalan nga mga taga sunsari'i si Cesarea magpamaya' si kami' ngan magtuttot si ruma'-na si Mason kay ari kami' ti'istar. Taga Cipre iya nga adda si mga dahulo inadalan.

I Pagbaragat-na kas Pablo pati' Santiago ari si Jerusalem

¹⁷Si panakka kami' si Jerusalem, agpanginanu-na gayod kami' pahalap si mga kabugtu'an si pagtu'o. ¹⁸Ka'asumuhan, palangngan si Pablo pagbagat si Santiago, ngan agpabaya'-na kami' nga dati kahuruwangan-na. Agpanambong i dimu'an mga mahanak si pagtu'o ari. ¹⁹Mangumusta si Pablo si mga iya ngan agsa'adda-adda-na pag'isturya i dimu'an nagbuhat-na si Diyos si mga ma'in Hebro nga agpanutu'o na pina'agi si trabahu-na ari si mga lugar-na.

²⁰Si pakabati'-na sinan kas Santiago, agparapandayaw-na i Diyos. Mangno, agpinugad-na mga iya si Pablo, "Bugto' kami' kaw si pagtu'o ngan akatu'anaw kaw kon pira i kalabbat-na si igkasi-ta Hebro nga

^s 21:10 Parti si *Agabos*, kulawin si 11:28.

anutu'o na ngan bali ka'istrikto mga iya dimu'an si pagsunod si Bala'ud-na si Moises. ²¹ Agpakasumatan mga iya nga agturu'an-mo pagtalikot si nagturu'-na si Moises i dimu'an mga Hebro nga agpangistar si mga lugar-na si mga ma'in Hebro. Agparapanuru'an-mo kuno' mga iya si ga'i pagpaturi' si mga dadi'-na pati' si ga'i pagsunod si kabatasan-na kam mga Hebro. ²² Ay sito i angay buruhatun-ta? Sigurado gayod nga pinakatu'an mga iya nga atiya' kaw. ²³ Sanglit, sunuron waydong kami' to: Aniya' patangan kahuruwangan kami' lalla nga agpana'ad si Diyos. ²⁴ Pamabaya'on to mga a'a, ngan huwangin mga iya si mga buruhatun-na basi' anlimpyo kam si pangulawan-na si Diyos. Bayarin i mga gastu-na kay basi' agpakakarisan mga iya. Kon sabuhat-bi nan, agsalli' i isip-na si dimu'an mga a'a ngan agpakatu'anan nga ma'in kamatu'uran mga isturyay to hi'unong si ka'aw, pero agpakatu'anan dina nga agsunod kaw si bala'od. ²⁵ Pero parti namay si mga magpanutu'o nga ma'in Hebro, agpanuratan kami' na mga iya si nagkabaragawan kami'. Nagdiri' si mga iya i mga pagkakan nga human na nagpahalad si mga diyus-diyos hasta pa i aniya' laha'-na o ma'in ngani' i tikang si mga hayop nga ga'i nagpalaha'. Nagdiri' liwat si mga iya i pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na.”

²⁶ Ka'asumuhan, agpamabaya'-na si Pablo i mga lalla ngan agbuhat-na i kinahanglanon basi' anlimpyo iya si pangulawan-na si Diyos ngan da'inan liwat sinan i nagbuhat-na si mga kahuruwangan-na. Mangno pada'iray iya si templo pagpakatu'an kon ay pitsaha atapos i tala'an kay binuno' sinan allaw i mga papahalarun-na si kada addangan.

I Pagdakop si Pablo

²⁷ Ngan tikatapos na i pito' allaw pag'antahak, aniya' mga Hebro tikang si prubinsya Asia magpakakulaw si Pablo ari si templo. Agpugulan-na mga iya si Pablo ngan agpasaramuk-na i magpantarambak ari ²⁸ si pagparapanurakaw-na, “Mga a'a-na si Israel, amuliga kam si kami'! Iyay to i lalla magparaturu' si dimu'an mga a'a bisan singnga kuntra si mga a'a-ta, si bala'ud-ta, pati' si pag'ampu'-ta ato sito lugar. Pwira pa sinan, agbawa pa liwat iya mga Griko pada'ito si hawan-na si templo ngan tungod sito akarigsukan i sagrado lugar.” ²⁹ Akapinugad mga iya sinan kay ari si syudad, sakulawan-na mga iya nga aghuwang si Pablo si addangan Griko nga taga sunsari'i si syudad Efeso nag'arunan Trofimo ngan gasi-na mga iya nga agpabaya'-nay to si Pablo pada'iray si hawan-na si templo.

³⁰ Agsaramulyo i mga a'a si bug'os syudad, ngan agpanlalahi paggubok pan tangnga'. Pakadakup-na mga iya si Pablo, agpangguyud-nay to pagawas si templo, ngan nagsirrahan dayon i pwirtahan-na si kuta'. ³¹ Si pagparamamatay-na mga iya si Pablo, akabantugan i punu'-na si mga

taga Roma sundalo, nga bali kasamukan i bug'os Jerusalem. ³²Agban'ò dayon i puno' pirangan mga sinturyon^t huwang si mga sundalu-na ngan agpanlalahi padalugdog si magpanggubok. Si pakakulaw-na si magpansamok si puno' huwang si mga sundalu-na, agpamahuway to pagpandasok si Pablo.

³³Padugok i puno' pagdakop si iya ngan agmando' nga luyu-luyo i pagkadina si iya tangnga' si duwangan sundalo. Mangno amatilaw to si mga a'a kon say si Pablo ngan kon ay i binuhatan-na. ³⁴Pala'in-la'in i sagasud-na si mga a'a, ngan tungod kay ga'i may sa'anda'an-na si puno' i kamatu'uran hi'unong si karibukan, agmando' iya pagbawa si Pablo pada'iray si kuta'-na si mga sundalo. ³⁵Panakka-na si Pablo si talak, ag'u'ura-ura i kasamuk-na si mga a'a, sanglit kinahanglan nagpalangkit iya si mga sundalo. ³⁶Agpamungyod i kalabbatan ngan sigi panurakaw, “Matayu-bi iya!”

Agpahalling si Pablo si Magtiriripon

Buhat 9:1-22; 26:9-18

³⁷Ngan barawahun-na na kunta' si mga sundalo si Pablo pagpasallod si kuta', amatilaw iya si puno', “Pwidi ba' ako kapaki'isturya si ka'aw?”

Anaruman i puno', “Akapahalling may bali' kaw Grikuhanon. ³⁸Kon sugad ma'in ka'aw i taga Ehipto. Gasi-ko nga ka'aw i magpatikang si saramok ngan kahuman sinan aggiyahan-mo pan disyrto i kwatro mil ribildi si piray ray ta'on.”

³⁹Anaruman si Pablo, “Adda dina ako Hebro, nga taga Tarsos, Cilicia. Addangan ako a'a-na si nasyon Roma tikang si mahaya gayod syudad. Alayon, tugutin ako pagpahalling si mga a'a.”

⁴⁰Panugut-na si puno', anunggo si Pablo si laktasan ngan aninyas si magpanggubok pagpamingaw. Ngan mamingaw na i dimu'an, amahalling to si mga iya Hebruhanon,

22 ¹“Mga mahanak pati' mga ka'idad-ko, amati'a kam dahulo si rasun-koy to.”

²Si pakabati'-na mga iya nga Hebruhanon i pagpahalling-na si Pablo, gana' si mga iya rinibuk-ribukay.

Mangno aminugad iya, ³“Pararihu-bi ako Hebro, a'allom ari si Tarsos, Cilicia pero anhaya ako ato sito syudad. Inadalan-na ako si Gamaliel ngan hul'os gayod i pag'adal-ko si Bala'ud-na si mga ginikanan-ta kam ngan i kadisididu-ko pagsirbi si Diyos akapantay si tawa'-bi ina'anto.

⁴Agpasakitan-ko i magpanunod sito baha'o pa'agi nagturu'-na si Jesus pagtapit si Diyos hasta nga aniya' magkamaratay si mga iya. Agpandakup-ko bisan danda o lalla ngan agpamasukmud-ko pasallod

^t 21:32 Parti si *sinturyon*, kulawin si hawud-na si pahina 336.

si prisuhan. ⁵Akatistigos sinan i gilalabawi paraghalad da'inan may i bug'os Kungsiho. Pwira pa sinan, akakarawat liwat ako mga surat tikang si mga iya papabawahon si mga igkasi-na puno' ari si syudad Damasco. Pada'iray ako pagbawa sinan mga a'a bilang priso pan Jerusalem basi' agkakarastigo.

⁶“Tika'amudto na pagra'un-da'un-ko ari si Damasco, ngan aniya' masuri'aw danta' man langit nga hintak agsiga palibot si ako. ⁷Alaho' ako si nagkabayuhan-ko ngan aniya' sapamati'an-ko busis nga makibagaw si ako, ‘Saulo! Saulo! Ay kay agpa'antus-mo ako?’

⁸“Amatilaw ako, ‘Say kaw, Sinyor?’

“Anaruman iya, ‘Ako si Jesus taga Nasaret nga mag'antos tungod si nagparabuhar-mo si mga magpanutu'o si ako.’ ⁹Sakulawan-na si mga kahuruwangan-ko i danta', pero ga'i mga iya sasabutan-na i busis-na si magpakibagaw si ako.

¹⁰“Amatilaw ako gihapon, ‘Sinyor, ay may i binuhar-ko?’

“Anaruman i Paragdalom, ‘Banguna ngan pasallura si kuta'-na si Damasco. Surumatan kaw ari si dimu'an papatu'inon si ka'aw.’ ¹¹Tungod si ura-ura kasuri'aw-na si danta', ga'i na ako kakulaw sanglit nagtuttutan na hamok ako si mga kahuruwangan-ko pasallod si Damasco.

¹²“Aniya' addangan lalla nag'arunan Ananias makibagat si ako. Matinumanon gayod iya si bala'od ngan rispitado si dimu'an mga Hebro magpangistar ari. ¹³Patapit iya si ako ngan aminugad, ‘Bugtu'-ko Saulo, agpakulaw-na kaw gihapon si Diyos!’ Mismo siray uras sakulawan-koy to dayon lalla.

¹⁴“Mangno aminugad iya, ‘Agpili'-na na kaw si Diyus-na si mga ginikanan-ta kam basi' sasabutan-mo i katuyuan-na. Agpili'-na liwat kaw basi' sakulawan-mo i Matadong A'a ngan basi' sapamati'an-mo mismo si iya i mga allingun-na. ¹⁵Tiristigusan-mo iya si dimu'an mga a'a mahi'unong si mga sakulawan-mo pati' sapamati'an-mo. ¹⁶Tara! Ay pa i nagpara'antahak-mo? Anungguha na! Agpabunyaga na ari pagpakatu'an nga ag'aku'-mo na i arun-na si Paragdalom basi' akahugasan i mga sala'-mo.’

¹⁷“Ngan akabwila na ako ato si Jerusalem pasallod ako si templo. Si pagparapangadyi'-ko, day mag'upi ako ¹⁸ngan sakulawan-ko i Paragdalom nga agpinugad, ‘Dagmita! Pa'ambana dayon ina'anto si Jerusalem, kay ma'in titutu'o i mga a'a si papasumatun-mo hi'unong si ako.’

¹⁹“Agrasunan-ko dina iya, ‘Paragdalom, tingali pamati'an-na ako mga iya kay sayod mga iya nga agpada'iray-ko siray i pala'in-la'in sinaguga pagpriso ngan pagkastigo si magpanutu'o si ka'aw. ²⁰Si pagmatay si magtistigos si ka'aw nag'arunan Esteban, agparatutunggo ako ari ngan kinakulawan i pag'alagad-ko si magpanmatay si iya pina'agi si pagbantay-ko si mga pammakurumbut-na.’

21 “Pero agmandaran-na ako dina si Paragdalom, ‘Langngana na. Papabawahun-ta kaw si mga matala lugar pagpasamwak si mga ma'in Hebro.’ ”

22 Agtuninong dahulo si Pablo i magpanggubok tubtob si pakasumat-na nga si mga ma'in Hebro kuno' iya papabawahun-na si Diyos. Si pakabati'-na mga iya sinan, agpanhahaya i mga busis-na ngan agparapanurakaw, “Ma'in iya angay nga a'allom si kalibutan! Kinahanglan nagmatay nan.”

Agpasabot si Pablo nga A'a-na iya si Nasyon Roma

23 Si pagparapanurakaw-na mga iya, ala'-na mga iya hintak i mga pammakurumbut-na ngan sigi pamasabrag si gapu-gapu.^u 24 Agmando' i punu'-na si mga sundalo pagpasallod si Pablo si kuta'-na mga iya. Agtugon iya pag'imbistigar si Pablo bawa i paglatigo basi' tulos to agsumat kon ay kay nagparaturakawan iya. 25 Si pagpadappa-na mga iya si Pablo basi' aka'ingkatan ngan alatigo, amatilaw iya si sinturyon' magtutunggo ari, “Tugot ba' si bala'od nga sapalatigu-bi i addangan nga a'a-na si nasyon Roma kon ga'i pa akapamatu'uran nga sala'an?”

26 Si pakabati'-na sinan si sinturyon, agpada'iray-na i puno' ngan agsumatan-na, “Dilikado kita! A'a-na may to bali' si nasyon Roma! Pa'i-tay to?”

27 Padugok i puno' si Pablo ngan amatilaw, “Sumatin daw ako, ungod ba' gayod nga a'a-na kaw si nasyon Roma?”

Anaruman si Pablo, “Oho!”

28 Mangno aminugad i puno', “Bali kamahalan i pagbayad-ko si gubyirno basi' ahimo ako a'a-na sito nasyon.”

Anaruman gihapon si Pablo, “Pero tikang pa si paka'allum-ko, a'a-na na gayod ako si nasyon Roma tungod si ginikanan-ko.”

29 Agpamatala dayon i mga ti'imbistigar kunta' si iya. Mismo i puno' tinakka katalaw si pakakatu'an-na nga si Pablo nga nagpakadinahan-na, a'a-na bali' si nasyon Roma.

Ag'atubang si Pablo si Kungsiho

30 Ka'asumuhan, agpagawas-na si puno' si Pablo ngan aglihog pagpatiripon si mga puno' paraghalad huwang si bug'os Kungsiho tungod kay tipanginsayod iya si ungod rason kon ay kay agsumbong i mga punu'-na si mga Hebro kuntra si Pablo. Mangno agpabaya'-na iya si puno' ngan agpa'atubang-na si Kungsiho.

23 1 Agbuslung-na pahalap si Pablo i bug'os Kungsiho ngan aminugad, “Mga kabugtu'an, murayaw i pamurubu'ut-ko

^u 22:23 Pina'agi si pagpasabrag si gapu-gapu, kinakulawan i pag'ibabalitik-na kunta' mga iya si Pablo. ^v 22:25 Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 26.

pagtuman si katungdanan-ko si Diyos, tikang siray hasta pa ina'anto.”
²Pakapinugad-na sinan, i gilalabawi paraghalad Ananias agmando' dayon si mga magpanunggo matapit si Pablo pagtikmo' si iya. ³Anaruman may si Pablo, “Ka'aw dina i tirikmu'un-na si Diyos. Listo kaw anambon si karat'an-mo! Agtingkulo' kaw anan paghusgar si ako sigon si bala'od, pero ka'aw mismo magsupak sito tungod si mandu'-mo pagtikmo' si ako!”

⁴Agpaminugad i magpanunggo matapit si Pablo, “Gana' daw gayod panabi'-tabi'-mo si gilalabawi paraghalad-na si Diyos.”

⁵Anaruman si Pablo, “Mga kabugtu'an, ga'i ako anggasi nga iya i gilalabawi paraghalad. Kunta' la'in i mga allingun-ko kay aniya' maka'anna' si Kasuratan: ‘Dakam agpakara'atu-bi i punu'-na si nasyun-bi.’”^w

⁶Sakatu'an-an-na si Pablo nga i ditangnga' si mga iya Sadusiyo ngan i ditangnga' may mga Parisiyo, sanglit anurakaw iya ari si Kungsiho, “Mga kabugtu'an, adda ako Parisiyo, ngan Parisiyo i ginikanan-ko. Atiya' ako atubang si husgado tungod si pagla'um-ko nga aniya' pagkabanhaw.”

⁷Si pakapinugad-na sinan, agsaramok dayon i mga Parisiyo pati' Sadusiyo ngan abungkag i pag'aradda-na mga iya. ⁸I mga Sadusiyo, iya i magparapaminugad nga gana' mabanhaw ngan gana' liwat mga anghel pati' mga espirito. Pero i mga Parisiyo ag'aku'-nay nan dimu'an.

⁹Mangno bali kariribukan i Kungsiho. Aniya' pamatunggo paragturo' bala'od nga mga Parisiyo ngan maniguro gayod mga iya pagpakipasuhay. Lingun-na mga iya, “Gana' sa'anda'an kami' sala' sito a'a. Tingali aniya' espirito o ma'in ngani' anghel magpakibagaw si iya.” ¹⁰Aghahaya i saramok hasta nga atalaw na i puno' nga piniha'-piha' si Pablo. Sanglit aglihug-na i mga sundalu-na paduwa'i pagsagdon basi' sapalitira-na mga iya si Pablo ngan sabawa-na pada'iray si mga kuta'-na.

¹¹Ka'asumuhan sangom, anhintak pakulaw i Ginu'o si Pablo ngan aminugad, “Dakaw atalaw! Kinahanglan tistigusan-mo ako ari si Roma pariho si pagtistigus-mo si ako ato si Jerusalem.”

I Plano Pagmatay si Pablo

¹²Kanalungan aniya' mga punu'-na si mga Hebro magkurunsabo ngan ag'aradda pagsa'ad nga ga'i mga iya amangan pati' anginom hasta nga ga'i samatay-na mga iya si Pablo. ¹³Subra kwarinta a'a i huwang sito plano. ¹⁴Agpamada'iray-na i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o kamabu'utan, ngan agpaminugad-na, “Aniya' sa'ad kami' atubang si Diyos nga ga'i agkakan bisan ay hasta nga ga'i samatay kami' si Pablo. ¹⁵Sanglit pa'alagaru-bi i ditangnga' mga myimbros si Kungsiho ngan amalakuha kam si puno' nga binawa gihapon si Pablo atubang si ka'am. Pasangili-bi

^w 23:5 Exo 22:28

hamok nga aruyag kam manginsayod pa si kasu-na ngan andam kami' pagmatay si iya myintras anakka ato."

¹⁶ Pero aka'aning'ing i umangkun-na si Pablo si la'in a'a parti sito kurunsabo, sanglit pada'iray dayon iya si kuta' pagsumat si Pablo.

¹⁷ Mangno agban'o si Pablo addangan si mga sinturyon^x ngan agpinugad-na, "Baya'on to dadi' pada'iray si punu'-bi, kay aniya' surumatun-na." ¹⁸ Sanglit agbaya'-nay to.

Aminugad i sinturyon, "Agpapada'itu-na ako si priso nag'arunan Pablo pagbaya' sito dadi' kay aniya' surumatun-na si ka'aw."

¹⁹ Ag'akbayan-nay to si puno' ngan agsikritu-na ari si bihing, "Ay i surumatun-mo si ako?"

²⁰ Anaruman may to, "Agsarabot i mga punu'-na si mga Hebro pagpalako si ka'aw nga pabawa-mo si Pablo asumo pag'atubang si Kungsiho. Parasangilan-na hamok mga iya nga paranginsayuran iya.

²¹ Dakaw abawa si mga iya, kay aniya' subra kwarinta magpangantahak si lalan pagmatay si iya. Agsa'ad mga iya nga ga'i amangan pati' anginom hasta nga ga'i samatay-na mga iya si Pablo. Andam na mga iya ina'anto, ngan agparapangantahak na hamok si pagtugut-mo si nagpamalaku-na."

²² Myintras agpalangngan-na si puno' i magsumbong agtugunan-nay to, "Dakaw agsumat si bisan say nga agsumatan-mo ako."

I Paglalin si Pablo pan Cesarea

²³ Mangno agban'o i puno' duwangan si mga sinturyun-na ngan agpaminugad-na, "Agpa'andama kam sitinta sundalo mga dikabayo, dos syintos magbaktas di'ispada, pati' dos syintos pa diburos basi' akapada'iray kam si syudad Cesarea ina'anto sangom pangalasnwibi.

²⁴ Agpa'andama liwat kam kabayo para si Pablo kay basi' sigurado i pagbawa-bi pada'iray si Gubirnadador Felix."

²⁵ Mangno agpabawa iya surat nga agpinugad:

²⁶ Tikang to surat si Claudio Lisias pada'iray si Talahuron Gubirnadador Felix:

Kumusta kaw anan.

²⁷ Atiya' nagpabawa-ko si ka'aw addangan nga nagpakukunitan si mga punu'-na si mga Hebro ngan maratayun-na na kunta' mga iya, pero anakka kami' si mga sundalu-ko ngan agsalbar kami' iya, kay nagpakatu'an ako nga a'a-na iya si nasyun-ta kam Roma.

²⁸ Aruyag ako manginsayod si rason kon ay kay nagpasumbong iya si mga Hebro, sanglit agbawa-ko iya pada'iray si Kungsihu-na mga iya. ²⁹ Sadiskubrihan-ko nga i mga sumbung-na mga iya mahi'unong

^x 23:17 Parti si *sinturyon*, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 18 pati' 23.

hamok si mga kalugaringun-na bala'od, pero gana' sapakasu-na mga iya kuntra si iya nga angay paratukan kamatayon o kaprisuhan.

³⁰Mangno, pakasumat si ako nga aniya' magkurunsabo pagmatay sito a'a, agpabawa-ko dayon iya si ka'aw. Agmandu'an-ko liwat i magpamasumbong nga pagpasang'at si mga kasu-na si ka'aw.

³¹Sanglit agtuman-na si mga sundalo i mga tugon, ngan agbawa-na mga iya si Pablo siray sangom hasta anakka ari si syudad Antipatris.

³²Ka'asumuhan, agdiritso si Pablo huwang si mga dikabayo, ngan agpamalik may i ditangnga' pan kuta'. ³³Si pagpanakka-na si mga dikabayo ari si Cesarea, agtulihan-na dayon mga iya i surat pada'iray si gubernador ngan agpa'intriga-na mga iya si Pablo. ³⁴Agbasa-na si gubernador i surat, ngan agpatilawan-na si Pablo kon singnga iya tikang prubinsyaha. Ngan pakakatu'an-na nga taga Cilicia iya, ³⁵agpinugad-na, "Bista-ta kaw kon anakka i magpama'akusar si ka'aw." Mangno agmando' iya pagpa'istar si Pablo ari si palasyu-na si Hadi' Herodes^y pero makigbantayan-nay to pahalap.

I Pagbista si Pablo Atubang si Gubernador Felix

24 ¹Kalimahan allaw padalugdog pan syudad Cesarea i gilalabawi paraghalad Ananias. Aniya' kahuruwangan-na sito mga mata'o kamabu'utan pati' addangan abugado nag'arunan Tertullo, ngan agpasang'at-na mga iya i kaso kuntra si Pablo atubang si gubernador. ²Pakaban'o si Pablo, agtikang dayon pagpasumbong si Tertullo ari si gubernador si pagpinugad, "Talahuron gubernador Felix! Bali liyat na panahon nga sa'abat kami' i kamingawan si pagtinagal-mo, ngan i kadisididu-mo pagpanginano si titakka iya i makapabag'o sito nasyon. ³Ag'ako' kami' to pirmi bisan ay urasa ngan kinasing-kasing i pagpasalamat kami' sito. ⁴Pero basi' ga'i kaw a'ulang, agpalaku-ko nga alayunan-mo may kami' pagpamati' kali'-kali'.

⁵"Sayod kami' nga makisasamukon to kay iya i a'a nga magparapasaramulyo si mga Hebro si bug'os kalibutan. Addangan iya si mga punu'-na si tuluhu'an Nasareno ⁶ngan pwira pa sinan, agpurbar liwat iya pag'intrimis si templo, sanglit agdakop kami' iya. ^{7z} ⁸Kon ka'aw na mismo i mag'imbistigar si iya, sakatu'an-an-mo i kamatu'uran mahi'unong si dimu'an sumbong kami'."

---

^y **23:35** I nagtukoy *palasyu-na si Hadi' Herodes*, iya i kaduwa palasyo pinatindug-na myintras pa a'allom si Jesus. Ato ka'agsuban ag'istar si gubernador Pilato ngan da'inan may i mga gubernador manunod si iya. ^z **24:7** Ma'in malabbat si mga kada'an kupa si Kasuratan nga agtamba: ^{6b}*kay aruyag kami' paghusgar si iya sigon si bala'od kami'*. ⁷ *Pero ngan panakka-na si Lisias nga puno' si kasundaluhan magbantay si templo, agpirit-nay to pagbawi' si kami'*, ^{8a} *ngan agmandu'an-na kami' pagpasang'at na hamok kaso atubang si ka'aw*.

⁹Agbusis i mga punu'-na si mga Hebro pag'abuyon sinan mga sumbong ngan agpanistigos nga ungod nan dimu'an.

¹⁰Ngan paninyas-na si gubirnadador si Pablo, anaruman to iya: "Akatu'anan ako nga si piray ray ta'on, ka'aw i huwis ato sito nasyon, sanglit malipayon ako pagpangatadungan. ¹¹Ga'i pa agdusi allaw i pasagka-ko pan Jerusalem para hamok pag'ampo' ngan kon maniguro kaw, tulos kaw akatu'anan nga ungod nagsumat-koy to. ¹²Ga'i ako kinatakkahan si mga magpamasumbong to si ako nga agparapakisusuhay si bisan say ari si templo, o ma'in ngani' nga agparapasaramulyo si kalabkatan ari si mga sinaguga o bisan singnga sallod si syudad. ¹³Gana' mga sapakulaw-na si ka'aw nga kamatu'uran mga sumbung-nay nan. ¹⁴Pero, ag'aku'-ko nga ag'ampo' ako si Diyus-na si mga ginikanan-ta kam sigon si baha'o pa'agi nagturu'-na si Jesus pagtapit si Diyos, nga nagparapanhimullu'an-na mga iya. Agtutu'o ako si dimu'an nga ag'alagad si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. ¹⁵Agkaparariho kami' sito mga a'a si pagla'om si Diyos nga aniya' pagkabanhaw, bisan kon matadong iya o mara'at. ¹⁶Sanglit maniguro ako nga gana' barasulan-ko atubang si Diyos ngan da'inan may si a'a.

¹⁷"Kahuman si pira ta'on si pa'amban-ko si Jerusalem, pabwilita ako basi' akalimos si mga igkasi-ko Hebro ngan basi' akahalad ako ari si hawan-na si templo. ¹⁸Si pakakulaw-na mga iya si ako pagbuhat sinan ari, kunta' pata'anan-na hamok ako mga iya kay human na ako dina agtuman si kinahanglanon basi' anlimpyo ako si pangulawan-na si Diyos. Gana' maggururubok si ako, ngan ga'i pa ako akahuwang si bisan ay karibukana. ¹⁹Sayod ako nga aniya' mga Hebro ari si Jerusalem nga tikang si prubinsya Asia. Mga iyay to kunta' i satu'o atubang si ka'aw kon aniya' may dina mga papasang'atun-na kaso kuntra si ako. ²⁰Ma'in ngani' tigsumata si mga satu'oy to kon ay i sa'anda'an-na mga iya sala' si ako ngan pag'atubang-ko si Kungsiho ²¹pwira si adday to nga nagparapakusug-ko pagpahalling: 'Atiya' ako atubang si husgado tungod si pagla'um-ko nga aniya' pagkabanhaw.' "

²²Mangno, tungod kay sayod may si Felix si baha'o pa'agi nagturu'-na si Jesus pagtapit si Diyos, ga'i agpadayun-na i pagbista pero agpinugad iya, "Kon anakka na dina si Lisias husgaran-ko kasu-moy nan." ²³Agmandaran-na i sinturyon^a pagbantay si Pablo pero libri to paggawas-gawas ngan ga'i liwat nagdiri' i mga kakurumpaniyahan-na pagpanginano si mga kinahanglanun-na.

²⁴Kapirahan allaw tikang si paglarga-na, agbalik si Felix ngan huwang na i alla-na nag'arunan Drusilia nga Hebro. Agpa'ala'-na si Felix si Pablo ngan akabati' iya si nagparapahalling-na sito mahi'unong si

^a 24:23 Parti si *sinturyon*, kulawin si hawud-na si pahina 336.

pagtutu'o si Kristo Jesus. ²⁵Si pagpara'isturya-na si Pablo mahi'unong si pagkamatadong, si kata'o pagdalom si mga mara'at kina'iya, pati' si titakka paghusgar, tinakka katalaw si Felix ngan aminugad, “Tama' naynan dahulo ina'anto! Pwidi na kaw aka'amban. Pa'ala'-ta na kaw hamok kon akalugaran ako.” ²⁶Si pariho uras agla'om liwat iya nga bugbugan-na iya si Pablo, sanglit agsob agparapa'ala'-nay to ngan agparabagaw-bagawan-na.

²⁷Kahuman si duwa ta'on, agsall'an-na si Porcio Festo si Felix si pagkagubirnadador, ngan agpata'an-an-na hamok si Felix i kamutangan-na si Pablo tungod si karuyag-na pagbuwan pabor si mga punu'-na si mga Hebro.

I Pagbista si Pablo Atubang si Gubirnadador Festo

25 ¹Panakka-na si Festo ari si prubinsya, pasagka dayon iya kasa'addallawan pan Jerusalem tikang si syudad Cesarea. ²Ari makibagat si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga punu'-na si mga Hebro basi' akapakatu'an mga iya si mga nagpamasang'at-na kaso kuntra si Pablo. ³Ag'apura mga iya pagpalako pabor si Festo nga linalin si Pablo pan Jerusalem, kay aniya' mga planu-na pagmatay sito ari si lalan. ⁴Anaruman si Festo, “Awiray pa si Pablo si Cesarea ngan tibwilita dayon ako ari. ⁵Amabaya'a kam si ako si mga punu'-bi nan ngan pa'akusaru-bi iya ari, kon aniya' may dina sahimu-na kasal'an-an.”

⁶Agliyat ari si Festo mga utso diyas pada'iray si dyis diyas, mangno padalugdog gihapon iya pan Cesarea. Ka'asumuhan, agpaban'u-na i husgado ngan agmando' iya pagbawa si Pablo atubang si iya. ⁷Ngan panakka-na si Pablo, nagpalibutan to si mga punu'-na si mga Hebro nga pagpamadalugdug-na pa hamok man Jerusalem. Malabbat mga grabi sumbong nagpamasumat-na kuntra si Pablo pero gana' sito mga sapamatu'uran-na.

⁸Mangno mangatadungan si Pablo, “Gana' sabuhat-ko sala' nga supak si bala'ud-na si mga Hebro o supak si templo da'inan may si Emperador.”

⁹Pero kay aniya' karuyag-na si Festo pagbuwan pabor si mga punu'-na si mga Hebro, agpinugad-na si Pablo, “Aruyag ba' kaw pasagka pan Jerusalem basi' ari kaw husgaran-ko?”

¹⁰Anaruman si Pablo, “Atiya' ako ina'anto atubang si husgadu-na si Emperador, nga iya i angay panbibistahan si ako. Gana' sahimu-ko sala' si mga Hebro ngan mismo ka'aw sayod gayod sinan. ¹¹Kon aniya' kunta' si mga sabuhat-ko nga angay paratukan kamatayon, ga'i ako agdiri' sinan. Pero kon ma'in kamatu'uran mga sumbung-nay to sito mga Hebro, gana' gahum-na si bisan say pagpa'intriga si ako si pagdalum-na mga iya, tungod kay aniya' pribilihiyu-ko bilang a'a-na si nasyon Roma. Ina'anto, pa'intriga-ko i kasu-ko si Emperador!”

¹²Tungod sinan, agsikritu-na dahulo si Festo i mga parawaydung-na hi'unong si bala'od. Kahuman sinan, aminugad iya si Pablo, “Tungod si karuyag-mo nga i Emperador i magdalom si kasu-moy nan, hala, pabawa kami' kaw.”

I Pagpatilaw-na si Festo si Hadi' Agripa

¹³Kahuman si pira allaw, agpanakka ari si Cesarea kas Hadi' Agripa^b pati' Berenice pagpangumusta si Festo. ¹⁴Tungod kay maliyat may mga iya ari, ag'isturya-na si Festo i kasu-na si Pablo ari si hadi'. Agpinugad iya, “Aniya' ato addangan priso nga inambanan-na si Felix. ¹⁵Ngan pada'iray-ko si Jerusalem, agpamasumbong kuntra si iya i mga puno' paraghalad pati' mga mata'o kamabu'tan si mga Hebro ngan agpamalakoy to nga pinatukan iya.

¹⁶“Agpanumatan-ko mga iya nga ma'in kabatasanan-na si mga taga Roma i pagpagawas si bisan say aha'a myintras ga'i pa sa'atubang-na i magpama'akusar si iya. Da'inan may kon ga'i iya akabuwanan uras pagpangatadungan si kalugaringun-na kuntra si mga sumbung-na mga iya. ¹⁷Ngan pamaya'-na mga iya si ako pada'ito, ag'aktibaran-ko dayon ka'asumuhan i kaso ngan agmando' ako pagpa'atubang si lalla nagpasumbung-na mga iya. ¹⁸Si pamahalling-na si magpama'akusar, ga'i may to mga iya agpanumat si mga mara'at buhat nga iya i pagkagasi-ko. ¹⁹Lugod, aniya' mga iya nagparapamakisuhayan-na sito a'a mahi'unong si mga kalugaringun-na tuluhu'an pati' si minatay na lalla nag'arunan Jesus nga agpinugad-na si Pablo nga allom pa kuno'. ²⁰Tungod kay ga'i may ako akatu'an an kon pinapa'i-ko ag'imbistigar sito hinabo', agtilaw-ko si Pablo kon aruyag iya pan Jerusalem ngan ari mangatadungan sito mga sumbung. ²¹Si paminugad-na si Pablo nga pa'intriga-na i kasu-na ari si Emperador, aglihog ako pagbantay si iya hasta nga ga'i pa sapabawa-ko pada'iray si Emperador.”

²²Mangno agpinugad-na si Agripa si Festo, “Aruyag ako pagpamati' sito a'a.”

Anaruman iya, “Papada'itu-ko iya asumo basi' sapamati'an-mo.”

I Pag'atubang-na si Pablo si Agripa

Buhat 9:3-8; 22:6-11

²³Ka'asumuhan, anakka kas Agripa pati' Berenice ari si mahaway kwarto si palasyo nga nagtagama pag'istimar si mga bantugan a'a. Agsul'ot mga iya si mga hadi'anon panapton ngan malabbat rilihugon magpamungyod pag'atindir si dimu'an mga kinahanglanun-na. Huwang

---

^b 25:13 Ampu-na na iya si tu'ot si Hadi' Herodes. Iya i magsalli' si tatay-na nga amatay kahuman agpaprisu-na si Pedro. Kulawin si kapitulo 12.

liwat i mga mamahaya ranggu-na puno' si kasundaluhan pati' i mga mahaya a'a si syudad. Si panmandu'-na si Festo, nagbawa dayon pasallod si Pablo. ²⁴Aminugad si Festo, “Hadi' Agripa ngan dimu'an magpanambong to huwang si kami', iyay to i a'a nagpasumbung-na si ako si dimu'an mga Hebro si Jerusalem pati' ato si Cesarea. Agparapanurakaw mga iya nga ma'in to angay papalangahon i kinabuhi'. ²⁵Pero gana' sa'anda'an-ko buhat-na nga angay paratukan kamatayon. Kundi' kay agpalako iya nga pa'intriga-na si Emperador i kasu-na, agtuyo' ako pagpabawa si iya pan Roma. ²⁶Pero gana' pa isip-ko kon ay i papasuratun-ko si Emperador hi'unong si iya. Sanglit agpa'atubang-ko iya si ka'am dimu'an, ngan labihan na si ka'aw Hadi' Agripa, kay basi' aniya' sapasurat-ko kahuman si pag'imbistigar-ta kam ²⁷kay si pag'abat-ko, gana' mag'isip pagpabawa priso kon ga'i pa saklaruhan-na pahalap i pakakasuhon si iya.”

26 ¹Mangno agpinugad-na si Agripa si Pablo, “Tugot kaw pagpahalling para si kalugaringun-mo.”

Sanglit, agpakumpas-na si Pablo i tamburu'-na ngan agtikang pagpangatadungan, ²“Hadi' Agripa, malipayon gayod ako pag'atubang ina'anto allaw si ka'aw pagpangatadungan si dimu'an sumbung-na si mga punu'-na si mga Hebro, ³labihan na kay sayod kaw gayod si mga kabatasanan-na pati' si mga ga'i nagka'arabuyunan-na. Sanglit makimalu'oy ako nga ga'i kaw a'uyam pagtuninong si ako.

⁴“Sayod i dimu'an mga Hebro si ako tikang gayod ngan dadi' pa ako ari si kalugaringun-ko nasyon hasta pa ngan pag'istar-ko si Jerusalem. ⁵Maliyat na i pakakilala-na mga iya si ako ngan kon agkararuyag, agpakatistigos mga iya dimu'an si kamatu'uran, nga ag'agi ako si pagkapanisiyo ngan sayod kaw nga iyay nan i pinaka'istriktong grupo si rilihiyun-ta kam. ⁶Ngan ina'anto, atiya' ako nagbista tungod kay agla'om ako si sa'ad-na si Diyos si mga ginikanan-ta kam ⁷ngan si kamatu'uran, i katumanan-na sinan, iya i nagpara'anduy-na si dusi pamilya si ginikanan-ta kam pina'agi si kadisididu-na mga iya pagsirbi si Diyos allaw sangom. Talahuron Hadi', agpa'akusar-na ako si ditangnga' mga punu'-na si mga Hebro tungod sinan pagla'om. ⁸Aniya' si ka'am mga Hebro nga ga'i agtutu'o. Ay kay ma'in makatutu'o nga akabanhaw i Diyos?

⁹“Bisan ako, abawa may liwat siray pagpapaniguro nga sahimu-ko i dimu'an kunta' buruhaturun-ko pagkuntra si arun-na si Jesus nga taga Nasaret. ¹⁰Sabuhat-koy nan ari si Jerusalem ngan tungod si nagpumwan-na gahom si ako si mga puno' paraghalad, kalabbatan si mga nagtagama paghuwang si Diyos i makigpapisu-ko. Ngan paratukan na mga iya kamatayon, angabuyon liwat ako. ¹¹Agsob pasallod ako si kasurusinagugahan pagpakastigo si mga iya. Agpurbar liwat ako pagsubol si mga iya pagpakara'at si Diyos. Gana' la'in isip-ko kon ma'in

pag'anda' si mga iya hasta nga agpada'iray-ko bisan i mga matala syudad pagpasakit si mga iya tungod si mga pagtu'u-na.

¹²“Sin adda, akapada'iray ako si syudad Damasco tungod si gahom nagpumwan-na si ako si mga puno' paraghalad pati' si kasarigan si pagtugut-na mga iya. ¹³Talahuron Hadi', tika'amudto na siray ngan ari ako si tinampo, mangno akakulaw ako danta' man langit nga mas madanta' pa si allaw. Agsigay to palibot si ako pati' si mga kahuruwangan-ko. ¹⁴Agkaralaho' kami' dimu'an si nagkabayuhan kami' ngan aniya' sapamati'an-ko busis nga makibagaw si ako si Hebruhanon, 'Saulo, Saulo, ay kay agpa'antus-mo ako? Kon padayon kaw pagdiri' si gahum-ko, ka'aw mismo i magpakuri si kalugaringun-mo.’

¹⁵“Mangno amatilaw ako, ‘Say kaw, Sinyor?’

“Anaruman i Paragdalom, ‘Ako si Jesus nga mag'antos tungod si nagparabuhat-mo si magpanutu'o si ako. ¹⁶Hala, pabanguna. Agtuyo' ako nga kakilala kaw si ako ina'anto basi' satu'inan-ta kaw bilang rilihugun-ko pati' bilang tistigos si mga sakulawan-mo ina'anto hasta pa i mga papakulawun-ko si ka'aw. ¹⁷Salbar-ta kaw tikang si igkasi a'a-mo pati' si mga ma'in Hebro. Pabawa-ta kaw ¹⁸pagpamuklat si mga iya pati' pagpatalikot tikang si kalu'uman pada'iray si kadanta'an, tikang si pagdalum-na si Satanas pada'iray si Diyos, basi' tungod si pagtutu'u-na mga iya si ako, sa'angkun-na mga iya i pagpasaylo si sala' pati' i pagsakop si mga nagtagama paghuwang si iya.’

¹⁹“Sanglit, Hadi' Agripa, ga'i ako agsupliko si maka'urusa kurulan man langit. ²⁰Agwali ako si mga sunsari'i si Damasco, mangno si mga taga Jerusalem ngan si bug'os prubinsya Judea hasta nga takka ako si mga ma'in Hebro nga kinahanglan mga iya agbasol huwang si pagbag'o ngan padugok si Diyos. Kinahanglan pamatu'uran-nay to mga iya pina'agi si mga buhat-na. ²¹Tungod sinan, agdakup-na ako si mga punu'-na si mga Hebro ari si hawan-na si templo ngan nagparamamatay. ²²Pero agbuligan-na ako pirmi si Diyos hasta ina'anto allaw sanglit agtutunggo ako ato pagsumat si kamatu'uran si dimu'an a'a, bantugan o ma'in. Gana' nagtamba-ko si makigpasumat-na andang si Diyos si mga paragsumat-na pati' si Moises, ²³nga agsakit i Tinu'inan Mannanalwas ngan tungod kay iya i primiro mabanhaw, akapasamwak iya si danta' nga akapamuklat si mga igkasi-na Hebro pati' si mga ma'in Hebro.”

²⁴Si pagparapangatadungan-na si Pablo anupla si Festo, “Ma'in na kaw husto Pablo! Akapay na kaw si subra kata'u-mo.”

²⁵Anaruman si Pablo, “Talahuron Festo, husto gad i mga isip-ko, kamatu'uran gayod ngan makatutu'o i nagparapahalling-ko. ²⁶Akasayod sito dimu'an mga hinabo' i Hadi' ngan gana' ruha-duha-ko pagpahalling sito si iya. Sigurado ako nga gana' gayod sito salaktawan-na, tungod kay ma'in to tinago' mga buhat. ²⁷Talahuron Hadi' Agripa, akatu'anan ako nga agtutu'o kaw si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.”

²⁸Mangno si Agripa namay i manupla si Pablo, “Pagka'abat-mo ba' nga makali' ako sabawa-mo si pagkakristiyano?”

²⁹Anaruman gihapon si Pablo, “Bisan kon makali' o maliyat, ag'ampo' hamok ako gihapon si Diyos nga akapariho kaw si ako pwira na i kaprisuhan tungod si pagtu'o, ngan da'inan may i dimu'an magpamati' si ako ina'anto.”

³⁰Anunggo i Hadi', huwang i gubirnadador pati' si Berenice da'inan may i mga katiringpid-na magpaningkulo'. ³¹Agpamagawas mga iya ngan si pagparapamaragaw-na, aniya' maminugad, “Gana' sabuhat-na sito lalla nga angay paratukan kamatayon o kaprisuhan.”

³²Agpinugad-na si Agripa si Festo, “Akalibri to kunta' a'a kon ga'i agpa'intriga-na i kasu-na si Emperador.”

Nagbawa si Pablo si mga Sundalo pan Roma

27 ¹Ngan pakadisisyon nga angay na si kami' pagbiyahi pan prubinsya Italia, nagpa'intriga si Pablo si adda sinturyon^c nag'arunan Julio nga sakop si Batoryun-na si Emperador ngan aniya' liwat pirangan pa priso nga nagpahuwang. ²Amanakay kami' si adda paraw nga tikang si bungto Adramiton nga tipada'iray si kaburubungtuhan si Asia. Mangno, palarga kami'. Aniya' taga Tesalonica, Macedonia nag'arunan Aristarco nga sakay si kami'.

³Ka'asumuhan, padu'ong kami' ari si syudad Sidon. Ngan tungod kay daluman si Julio, agtugutan-na si Pablo pagbagat si mga kakilala-na basi' akabuwanan iya si mga nagkinahanglan-na. ⁴Tikang ari, pakalawot gihapon kami' ngan agligid kami' ari si isla Cipre basi' akasalibong. ⁵Pakalampas kami' si kahayagan pagkagul'atan-na si mga prubinsya Cilicia pati' Pamfilia, anakka kami' si Mira, Licia ngan pamasalta. ⁶Aniya' ari sa'anda'an-na si sinturyon paraw tikang si syudad Alejandria nga tipan Italia ngan ari kami' agpabalyu-na pagsakay. ⁷Bali hinay si lahi kami' sallod si pira allaw ngan agkuri kami' bisan hamok pagyungod ari si bungto Nido. Ngan ga'i na gayod kami' akasungsong si bariyo, pasalibong kami' ari si isla Creta, yungod si bungto Salmon. ⁸Agkuri gayod kami' pagligid hasta nga akapada'iray kami' si lugar nag'arunan Mahalap Pandudu'ungan matapit si syudad Lasea.

⁹Malabbat na dina allaw i makarag tungod si kahinay-na si biyahi kami'. Lampas na i Allaw si Pagpu'asa^d ngan dilikado na i pagpadayon

^c 27:1 Parti si *sinturyon*, kulawin si hawud-na si pahina 336. Hasta liwat si birsikulo 6, 11, 31 pati' 43. ^d 27:9 I *Allaw si Pagpu'asa*, iya i pag'intom si pagkamaluluy'un-na si Diyos. Sinan allaw, aniya' nagpamahalad-na mga iya mga hayop nga nagpalugtukan si kasina-na si Diyos si sala' basi' apasaylo i mga a'a. Nagsilibraran nan kahuman si pag'ani pero myintras angusog i bariyo kon tigtugnawon.

tungod si kakusug-na si amihan. Sanglit agsagdunan-na mga iya si Pablo, ¹⁰“Amati'a kam dahulo dimu'an. Para si ako bali kadilikado kon agpadayon kita kam pagbiyahi ngan akapirwisyo si mga kargaminto, si paraw, hasta pa si mga kinabuhi'-ta kam.” ¹¹Pero ga'i mamati' i sinturyon si Pablo. Anunod to dina si kapitan pati' si tagtawa' si paraw. ¹²Tungod kay yaynan pandudu'ungan ma'in mahalap pannagu'an kon amihan, ag'arabuyon i katabbulan nga padayon kami' pagbiyahi. Agla'om kami' nga akatakka ari si bungto Fenice ngan ari kami' aghuna'-huna' pagpalipas si tigtugnawon. Adday to pandudu'ungan ari si Creta nga ag'atubang si habagatan pati' kanawayan.

I Duwa Duminggo Pag'anud-anod

¹³Panikang-na paglahi si huruharupoy man timugan, i pagkagasi-na mga iya nga anakka na i mga nagkinahanglan-na. Sanglit kaddung-na mga iya i angkla ngan pamataliwan nga aghagidhid ari si Creta. ¹⁴Ga'i agliyat aniya' magburung-busong bariyo man hubas nag'arunan Walu-walo. ¹⁵Takka-na kami' si madlos ngan ga'i akasungsong i paraw si bariyo, sanglit agpa'anud-anod na hamok kami'. ¹⁶Si palabay kami' ari si ligirun-na si Cauda nga adda madiki' isla, agkuri gayod kami' pagpasiguro nga ga'i akabulag i buti. ¹⁷Paka'isa-na sinan si mga tripulanti, diritso mga iya aggakut-na palibot i paraw. Mangno tungod si mga katalaw-na nga akasubsob mga iya ari si kababawan-na si Libya, agtuntun-na mga iya i pammasambog^e ngan agpaguyud-nay to si paraw. ¹⁸Agpadayon i makusog bariyo sanglit ka'asumuhan agtikang mga iya pagtapok si mga kargaminto. ¹⁹Si katallo allaw, aglugaringan-na mga iya agtapok i ditangnga' garamiton si paraw. ²⁰Agkunop subra adda duminggo ngan padayon i makusog bariyo hasta nga akawara'an na kami' pagla'om nga asalbar pa.

²¹Kahuman si pira allaw nga ga'i na aka'intom pagkakan i mga tripulanti, anunggo si Pablo tangnga' si mga iya ngan aminugad: “Kon agsunod kam kunta' si sagdun-ko nga ga'i paglarga tikang si Creta, ga'i kam kunta' aka'agi da'ito sito. ²²Pero ina'anto dakam abaraka, kay gana' mapa'i bisan say si ka'am. I paraw hamok sito i mapirdi. ²³Aniya' ngan dabwi manunggo si kagiliran-ko anghel pinabawa-na si nagsirbihan-ko Diyos nga tagtawa' si ako. ²⁴Aminugad to anghel, 'Pablo, dakaw atalaw. Nag'andam kaw pag'atubang ari si Emperador. Tungod si kadaluman-na si Diyos, nagpatubyan si ka'aw i dimu'an kahuruwangan-mo si pagsakay ngan gana' mapa'i si mga iya.’ ²⁵Sanglit dakam ahulop, kay agtapod ako si Diyos nga tuman-na kon ay i nagsumat-na si ako. ²⁶Pero sigurado nga aniya' sasangdalan-ta kam isla.”

^e 27:17 I nagtukoy *pammasambog*, iya i day sibot nga hinimo tikang si madakmol tila.

I Pakabungkag-na si Paraw

²⁷Si kakatursi sangom, ag'anud-anod pa kami' ari si Kalawot Adrias,^f ngan si banda magkatutnga' aka'abat i mga tripulanti nga agbibihing kami'. ²⁸Agsukul-na mga iya i kalalum-na si kalawot mangno sakatu'anan-na mga iya nga baynti brasas to. Kata'ud-ta'uran anukol gihapon mga iya ngan kinsi brasas nayto hamok. ²⁹Tungod si mga katalaw kami' nga akabarhog si kapapangpangan, anunton mga iya ampat angkla ari si ulin, mangno sigi mga iya pangampo' nga kunta' pasirang na i allaw. ³⁰Kata'ud-ta'uran, ag'i'a'amban i mga tripulanti si paraw sanglit agtuntun-na mga iya i buti ngan agparapamakunu-kuno nga titunton mga angkla ari si dulong. ³¹Aminugad dayon si Pablo si sinturyon pati' si mga sundalo, "Hasta nga ga'i to ag'unong mga a'a si paraw, ga'i kam asalbar." ³²Sanglit ag'utud-na si mga sundalo i pisi' nagpa'ingkot si buti ngan diritsoy to aka'anod.

³³Ngan mananalong na, ag'aghat-na mga iya si Pablo pagkakan. Aminugad iya, "Si pa'agi ray katursi allaw, sigi kam hamok panimulat nga gana' isi-na si mga battung-bi. Gana' si ka'am kakan-kakanay. ³⁴Ina'anto aghat-ta kam pagkakan. Agkinahanglan-bi nan basi' ga'i kam agkamaratay. Gana' bisan say si ka'am nga akarungayan adda barahibo si takuluk-na." ³⁵Kahuman-na agpahalling sinan, angaddo' iya pira bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos atubang si mga iya. Mangno agturutabbi'-nay to ngan agtikang dayon iya pagkakan. ³⁶Agka'araghat mga iya sanglit agpamangan. ³⁷Dos syintos sitintay sa'is kami' dimu'an nga magpansakay. ³⁸Ngan agpakagustuhan na mga iya, agtapukan-na mga iya i mga karga-na trigo basi' malutaw i paraw.

³⁹Ngan pag'isisirang-na na si allaw, ga'i mga iya akatu'anan kon singnga na mga iya lugara, pero akapantaw mga iya lu'ok nga kalusayan. Akahuna'-huna' mga iya nga kon ahimo, parambang-na na hamok i paraw pan bihing. ⁴⁰Ag'utud-na mga iya i pisi'-na si mga angkla ngan agpamata'anan-na nayto hamok ari si salad ngan si pariho uras agbak'aran-na mga iya i mga timon. Mangno ag'isa-na mga iya i layag banda dahulu'an basi' akapanbihing kami'. ⁴¹Pero akasubsob dina i paraw si kababawan nga matala pa si bihing. Aka'ungot i dahulu'an-na ngan ga'i na kakiwa. Mangno agkaburulag-bulag i ulin-na tungod si pwirsa-na si mamahaya lunso'.

⁴²Agplano i mga sundalo pagmatay si mga priso basi' gana' sito magpakarangi ngan magpakapuga. ⁴³Pero aruyag i sinturyon pagsalbar si kinabuhi'-na si Pablo sanglit agpinahan-na i mga sundalo pagpadayon

^f 27:27 Si panahun-na kas Pablo, i nagtukoy *Kalawot Adrias*, iya i kahawayan banda timugan si Italia nga sakop ina'anto si Mediteraneo.

si mga planu-na. Agmandu'an-na i magkatara'o agrangi pagdahulo paglukso ngan pan bihing. ⁴⁴I ga'i magkatara'o agrangi kinahanglan agtabayan si mga magkarurungkab gip'at o si bisan ay magpakabulag parti si paraw. Si da'inan pa'agi, anakka kami' dimu'an si bihing nga gana' magkapara'i.

I Mahinabo' si Pablo ari si Malta

28 ¹Ngan ari na kami' si hubas nga gana' magkapara'i, akasumatan kami' nga yayray isla nag'arunan Malta. ²Pambihira i pagtratar-na si kami' si mga taga sunsari'i. Tungod kay sigi turutari'ti' pati' bali tugnaw, aghimo mga iya bar'og ngan ag'agda-na kami' dimu'an. ³Angangkot si Pablo adda kugos si magtambak kayo ari. Mangno ngan pagpabar'ug-na aniya' malara sawa nga paguwa' tungod si panas. Kutkut-na iya ngan agbiyat-biyat si tamburu'-na. ⁴Ngan pakakulaw-na si mga taga sunsari'i nga agbiyat-biyat to, agsipurupinugaray mga iya, "Sigurado nga yayto a'a kriminal kay bisan kon asalbar iya ari si kalawot, ga'i iya agtugutan-na si Gaba[§] nga a'allom pa." ⁵Pero agpapirikpidik-na dina si Pablo i sawa pan api nga gana' hamok nag'abat-na. ⁶Agparapangantahak to nga agpanhubag iya o ma'in ngani' nga hintak iya atumba ngan amatay. Pero ngan ma'awat na nga ga'i iya apa'i, agsalli' i mga isip-na ngan agpakapinugad nga si Pablo adda si mga diyos.

⁷Matapit ari, aniya' mahaya asyinda. Tawa'-nay to si Publio, i pinakapuno' siray isla, ngan ari iya ag'istar. Sanglit agpasangput-na kami' ari si panimalay-na tubtob si tallo allaw ngan bali halap i pag'istimar-na si kami'. ⁸Sinan mga allaw agparalibbak i tatay-na tungod kay kalinturado pati' parabugris. Sanglit, pasallod si Pablo pagkulaw sito mangno kahuman agpangadyi', agdu'unan-nay to si mga palat-na ngan diritso anhalap. ⁹Si pakahaman-na sinan hinabo', pamada'iray i dimu'an mga maburong ngan agpanhalap. ¹⁰Bali i pagpa'unra-na mga iya si kami'. Mangno ngan andam na kami' pagbiyahi, agpamuwanan-na kami' si dimu'an kinahanglanon kami'.

I Pagtakka ari si Roma

¹¹Kahaman si tallo bulan, amanakay kami' si paraw nga agpalipas si tigtugnawon ari si isla. Taga sunsari'i to si syudad Alejandria ngan i magkaruwa mga diyus-diyos iya i nagpasadi' si pamarung-na. ¹²Padu'ong kami' ari si syudad Siracusa pagpanu'ig tubtob si tallo allaw. ¹³Tikang ari, pataliwan kami' ngan anakka ari si bungto Regio. Ka'asumuhan sinakob kami' si bariyo man timugan, sanglit ka'utruhan dayon allaw

---

§ 28:4 Nag'arunan *Gaba'* nagtu'uhan-nay nan mga iya diyos kay pirmi nan agbulos si mga sala'an.

anakka kami' ari si bungto Puteoli. ¹⁴Akabagat kami' ari mga kabugtu'an si pagtu'o nga ag'imbitar si kami' paghuwang si mga iya sallod si adda duminggo. Sanglit, akalahos kami' si mga kakurihan si mga aragihan kami' ngan akadiritso pagbaktas pan Roma. ¹⁵Pakakatu'an-na si mga kabugtu'an si pagtu'o ari si Roma nga titakka na kami', agpamaktas mga iya pagtupo'. I magpakadahulu'an agsiturupo' kami' ari si bungto nag'arunan Plasa Apio ngan i ditangnga' may si panakka kami' ari si baryo nga kilala si aron Tallo Pangnginuman. Ngan pakapantaw-na si Pablo sito mga a'a, agpasalamat iya si Diyos ngan akapabaskog to si iya pag'atubang si mga kakurihan. ¹⁶Mangno si panakka kami' ari si Roma, nagtugutan si Pablo paglugaring pag'istar pero aniya' sundalo magbantay si iya.

I Pagparawali-na si Pablo ari si Roma

¹⁷Kahuman si katallo allaw, agpamaban'u-na si Pablo i mga puno' si mga taga sunsari'i Hebro. Pakatiripun-na mga iya, aminugad si Pablo, “Mga kabugtu'an, bisan kon ga'i ako agtalapas si mga igkasi-ta Hebro o si mga kabatasanan-na si mga ginikanan-ta, nagdakop ako ari si Jerusalem ngan nagpa'intriga si mga taga Roma. ¹⁸Mangno nagbista ako pero ga'i mga iya akapamatu'od nga aniya' si mga sabuhat-ko nga angay nagpatukan kamatayon, sanglit aruyag mga iya nga pinalibri ako. ¹⁹Pero ngan pandiri'-na si ditangnga' mga punu'-na si mga Hebro, akapiritan ako pagpa'intriga si kasu-ko si Emperador ngan agbuhat-koy to ma'in paghimo kaso kuntra si mga kalaha'-ko. ²⁰Iyay nan i mga rason kon apa'i kay aruyag ako pagbagat si ka'am. Si kamatu'uran, atiya' ako ina'anto nagpusasan tungod si nag'anduy-na si mga a'a-na si Israel si maliyat na panahon nga pabawa-na si Diyos i Tinu'inan Mannanalwas.”

²¹Anaruman may mga iya, “Ga'i kami' akakarawat bisan ay surata man prubinsya Judea, ngan gana' liwat sumat-na mahi'unong si ka'aw si mga kabugtu'an nga manari'i. Gana' sapakalihan kami' magpakara'at si ka'aw ²²pero aruyag kami' pagpakali kon ay i sana'an si inisipan-mo, tungod kay akatu'an kami' nga malabbat magpandiri' si bisan singnga lugara si naghuwangan-mo grupo si magpanutu'o.”

²³Agsarabot mga iya kon ay allawa pagpakibagat utro si Pablo. Si panakka-na sinan allaw, pabwilta mga iya ngan agpakatambahan pa i mga kahuruwangan-na. Tikang si nalong hasta pakasangom, sigi isplikar si Pablo ngan agsumat iya si kamatu'uran kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. Maniguro iya pagbawa si mga iya pagtutu'o si Jesus pina'agi si pagpasayod si dimu'an nagtukoy hi'unong si Jesus nga aka'anna' ari si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. ²⁴Anutu'o i ditangnga' si nagparapahalling-na, pero i ditangnga' may ga'i anutu'o. ²⁵Ga'i mga iya ag'arabuyon ngan agtikang

dayon mga iya pagtaliwan kahuman-na si Pablo pagpahalling si ultimoy to allingun-na: “I Espirito Santo i magsumat si kamatu'uran si ginikanan-bi pina'agi si pinahallingan-na siray si paragsumat Isaias:

²⁶ Pada'iraya ngan waydungin mga a'ay ray,

‘Sigi kam hamok paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-bi,
sigi buruslungay, pero gana' mga sakulawan-bi.’

²⁷ Kay yayray mga a'a agparapamakunu-kuno nga mga bulok hasta nga gana' na gayod lugod mga pamurubu'ut-na,
agparapakangbungul-bungol ngan agparapakangbuta-buta.

Kon ma'in da'inan sinan, amuklat na kunta' i mga mata-na,
aka'abrihan i mga talinga-na,
akaklaruhan i mga inisipan-na,
abawa na kunta' mga iya pagtu'o si ako
ngan sapahalap-ko mga iya.^h

²⁸ “Sanglit sasayuran-bi kunta' nga tungod si pagpakangbungul-bungul-bi, amabawa i Diyos mammasamwak pada'iray si mga ma'in Hebro. Agpamasamwak to nga maniguro i Diyos pagtalwas si a'a, ngan sigurado nga agpantuninong mga iya.” ²⁹ⁱ

³⁰ Si bug'os duwa ta'on, ag'istar si Pablo ari si nagplitihan-na ruma' ngan mahalap i pagkarawat-na si bisan say mamada'iray si iya. ³¹ Bali iya kapusukado pagpahalling ngan gana' bisan say maglabot si iya. Agpasamwak iya kon pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos ngan agparaturo' liwat iya mahi'unong si Ginu'o Jesu-Kristo.

---

^h 28:27 Isa 6:9,10   ⁱ 28:29 Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: ²⁹ Pakahuman-na pagpahalling sinan si Pablo, pataliwan dayon i mga Hebro nga bali parasusuhay.